

NARODNE NOVINE

SLUŽBENI LIST REPUBLIKE HRVATSKE

GODIŠTE CLXXXV,

BROJ 61, ZAGREB, 7. LIPNJA 2023.

ISSN 0027-7932

S A D R Ź A J

STRANICA

1016	Uredba o Popisu robe vojne namjene, obrambenih proizvoda i nevojnih ubojnih sredstava.....	1
1017	Uredba o dopunama Uredbe o određivanju građevina, drugih zahvata u prostoru i površina državnog i područnog (regionalnog) značaja.....	34
1018	Odluka o donošenju Nacionalnog programa za mlade za razdoblje 2023. do 2025.	35
1019	Rješenje o razrješenju i imenovanju člana Upravnog odbora Hrvatske agencije za malo gospodarstvo, inovacije i investicije	35
1020	Rješenje o razrješenju i imenovanju dijela članova Upravnog vijeća Hrvatskog zavoda za norme.....	35
1021	Rješenje o razrješenju i imenovanju članice Upravnog vijeća Hrvatske akreditacijske agencije	36
1022	Rješenje o imenovanju članova Vijeća Hrvatske agencije za civilno zrakoplovstvo.....	36
1023	Rješenje o imenovanju predsjednika i zamjenika predsjednika Vijeća Hrvatske agencije za civilno zrakoplovstvo.....	36
1024	Standard za školske knjižnice.....	36
1025	Pravilnik o Registru plovidla u akvakulturi	42
1026	Pravilnik o dopuni Pravilnika o uvjetima i načinu obavljanja opremanja, prijenosa, prijevoza, kremiranja, pogreba i iskopavanja umrlih osoba te o uvjetima glede prostora i opreme pravnih i fizičkih osoba za obavljanje opremanja, prijenosa, prijevoza, kremiranja, pogreba i iskopavanja umrlih osoba.....	43

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

1016

Na temelju članka 30. stavka 2. Zakona o Vladi Republike Hrvatske (»Narodne novine«, br. 150/11., 119/14., 93/16., 116/18. i 80/22.) i članaka 4. i 73. Zakona o nadzoru prometa robe vojne namjene i nevojnih ubojnih sredstava (»Narodne novine«, broj 80/13.), Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 7. lipnja 2023. donijela

UREDBU

O POPISU ROBE VOJNE NAMJENE, OBRAMBENIH PROIZVODA I NEVOJNIH UBOJNIH SREDSTAVA

Članak 1.

Ovom se Uredbom donosi Popis robe vojne namjene, obrambenih proizvoda i nevojnih ubojnih sredstava (u daljnjem tekstu: Popis).

Članak 2.

Ovom Uredbom u hrvatsko zakonodavstvo preuzima se Direktiva 2009/43/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 6. svibnja 2009. o pojednostavnjivanju uvjeta za transfer obrambenih proizvoda unutar Zajednice (SL L 146, 10. 6. 2009.), kako je posljednji put izmijenjena Delegiranom direktivom Komisije (EU) 2023/277 od 5. listopada 2022. o izmjeni Direktive 2009/43/EZ Europskog parlamenta i Vijeća s obzirom na ažuriranje popisa obrambenih proizvoda u skladu s ažuriranim Zajedničkim popisom robe vojne namjene Europske unije od 21. veljače 2022. (Tekst značajan za EGP) (SL L 42, 10. 2. 2023.).

Članak 3.

Pojedini izrazi u smislu ove Uredbe imaju sljedeće značenje:

1. »roba vojne namjene« znači robu koja je uglavnom, ali ne isključivo, konstruirana, izrađena, sastavljena ili modificirana za vojnu namjenu, uključujući tehnologiju i softver povezan uz tu robu te navedena u Popisu robe vojne namjene

2. »obrambeni proizvod« znači svaki proizvod naveden u Popisu obrambenih proizvoda koji određuje Europska komisija

3. »nevojna ubojna sredstva« znače robu navedenu u Popisu nevojnih ubojnih sredstava za komercijalne svrhe

4. »roba s dvojnog namjenom« znači roba kako je definirana u Uredbi (EU) 2021/821 o uspostavi režima Unije za kontrolu izvoza, brokeringa, tehničke pomoći, provoza i prijenosa robe s dvojnog namjenom (SL L 206, 11. 6. 2021.)

5. »dozvola« znači dozvola koju izdaje nadležno tijelo za izvoz ili uvoz robe vojne namjene ili nevojnih ubojnih sredstava te prijenos obrambenih proizvoda između država članica Europske unije

6. »oznaka ML« znači pojedinu kategoriju robe vojne namjene iz Zajedničkog popisa robe vojne namjene Europske unije u kojem su navedene kategorije označene oznakama ML1 do ML22.

Članak 4.

Popis iz članka 1. ove Uredbe sastavni je dio ove Uredbe, a sastoji se od tri priloga:

- Prilog I. Popis robe vojne namjene
- Prilog II. Popis obrambenih proizvoda
- Prilog III. Popis nevojnih ubojnih sredstava.

Članak 5.

U Prilog I. prenosi se Zajednički popis robe vojne namjene Europske unije koji je Vijeće Europske unije donijelo 20. veljače 2023. (oprema buhvaćena Zajedničkim stajalištem Vijeća 2008/944/ZVSP o definiranju zajedničkih pravila kojima se uređuje kontrola izvoza vojne tehnologije i opreme) (SL C 72, 28. 2. 2023.).

Članak 6.

U Prilog II. prenosi se Popis obrambenih proizvoda iz Delegirane direktive Komisije (EU) 2023/277 od 5. listopada 2022.

Članak 7.

Dozvolu za izvoz, uvoz i prijenos između država članica Europske unije robe vojne namjene, obrambenih proizvoda i nevojnih ubojnih sredstava izdaje ministarstvo nadležno za područje gospodarstva.

Dozvolu za izvoz robe iz Priloga III. Popis nevojnih ubojnih sredstava ove Uredbe, koja se nalazi na Popisu robe s dvojnog namjenom, iz Priloga I. Uredbe (EU) 2021/821 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2021. o uspostavi režima Unije za kontrolu izvoza, brokeringa, tehničke pomoći, provoza i prijenosa robe s dvojnog namjenom (preinaka) (SL L 206, 11. 6. 2021.) izdaje ministarstvo nadležno za vanjske i europske poslove.

Članak 8.

Danom stupanja na snagu ove Uredbe prestaje važiti Uredba o popisu robe vojne namjene, obrambenih proizvoda i nevojnih ubojnih sredstava (»Narodne novine«, br. 26/18., 37/18., 63/19. i 107/21.).

Postupci započeti sukladno Uredbi o popisu robe vojne namjene, obrambenih proizvoda i nevojnih ubojnih sredstava (»Narodne novine«, br. 26/18., 37/18., 63/19. i 107/21.) dovršit će se po odredbama te Uredbe.

Članak 9.

Ova Uredba stupa na snagu prvoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

Klasa: 022-03/23-03/46

Urbroj: 50301-29/09-22-2

Zagreb, 7. lipnja 2023.

Predsjednik

mr. sc. Andrej Plenković, v. r.

PRILOG I.

Popis robe vojne namjene

Napomena 1. Pojmovi u »navodnicima« definirani su pojmovi. Pozvati se na »Definicije pojmova korištenih u Popisu« priložene ovom Popisu.

Napomena 2. U nekim slučajevima kemikalije su popisane imenom i CAS brojem. Popis se odnosi na kemikalije iste strukturne formule (uključujući hidrate) bez obzira na ime ili CAS broj. CAS brojevi prikazani su kako bi se lakše identificirala određena kemikalija ili smjesa bez obzira na nomenklaturu. CAS brojevi ne mogu se rabiti kao jedino sredstvo identifikacije jer neki oblici navedenih kemikalija imaju različite CAS brojeve, a i smjese koje sadržavaju navedenu kemikaliju mogu također imati različite CAS brojeve.

ML1. Oružje s glatkom cijevi kalibra manjeg od 20 mm, ostalo naoružanje i automatsko oružje kalibra 12,7 mm (kalibra 0,50 inča) ili manje i pribor, kako slijedi, te za njih posebno konstruirane komponente:

Napomena ML1. ne odnosi se na:

- a. *Vatreno oružje posebno konstruirano za uporabu s tzv. slijepim streljivom i iz kojeg nije moguće ispaliti projektil;*
- b. *Vatreno oružje posebno konstruirano za izbacivanje projektila povezanih žicom ili uzicom, bez visoko eksplozivnog punjenja ili komunikacijske povezanosti, s dometom ne većim od 500 m;*
- c. *Oružje koje ispaljuje streljivo s rubnim paljenjem i koje nije potpuno automatsko;*
- d. *»Onesposobljeno vatreno oružje«.*

Tehnička napomena

»Onesposobljeno vatreno oružje« vatreno je oružje koje je onesposobljeno za ispaljivanje projektila postupcima koje je odredilo nacionalno tijelo države članice EU-a ili države sudionice u Wassenaarskom aranžmanu. Tim postupcima nepovratno se izmjenjuju osnovni elementi vatrene oružja. U skladu s nacionalnim zakonima i propisima, onesposobljavanje vatrene oružja može se dokazati potvrdom koju podnosi nadležno tijelo te ono može biti naznačeno na vatrene oružju u obliku pečata na osnovnom dijelu.

- a. *Puške i kombinirano oružje, ručno vatreno oružje, strojnice, kratke strojnice i višecjevno oružje;*

Napomena ML1.a. ne odnosi se na sljedeće:

- a. *Puške i kombinirano oružje proizvedeno prije 1938.;*
- b. *Reprodukcije pušaka i kombiniranog oružja čiji su originali proizvedeni prije 1890.;*
- c. *Ručno vatreno oružje, višecjevno oružje i strojnice proizvedene prije 1890. te njihove reprodukcije;*
- d. *Puške ili ručno vatreno oružje koji su posebno konstruirani za ispaljivanje inertnih projektila s pomoću komprimiranog zraka ili CO₂;*
- e. *Ručno vatreno oružje posebno izrađeno za bilo što od sljedećeg:*

1. *Ubijanje domaćih životinja; ili*
2. *Uspavljanje životinja.*

b. Oružje s glatkom cijevi kako slijedi:

1. Oružje s glatkom cijevi posebno konstruirano za vojnu uporabu;
2. Ostalo oružje s glatkom cijevi kako slijedi:
  - a. Potpuno automatsko oružje;
  - b. Poluautomatsko oružje ili oružje s kliznim mehanizmom punjenja (pumperice);

Napomena ML1.b.2. ne odnosi se na oružje posebno konstruirano za ispaljivanje inertnih projektila s pomoću komprimiranog zraka ili CO₂.

Napomena ML1.b. ne odnosi se na sljedeće:

- a. Oružje s glatkom cijevi proizvedeno prije 1938.;
- b. Reprodukcijske puške, oružja s glatkom cijevi čiji su originali proizvedeni prije 1890.;
- c. Oružje s glatkom cijevi koje se koristi za lov ili sport. To oružje ne smije biti posebno konstruirano za vojnu uporabu niti smije biti automatsko;
- d. Oružje s glatkom cijevi posebno konstruirano za bilo što od navedenog:
  1. Ubijanje domaćih životinja;
  2. Uspavljivanje životinja;
  3. Seizmička testiranja;
  4. Ispaljivanje industrijskih projektila; ili
  5. Onesposobljavanje improviziranih eksplozivnih naprava (IED-ova).

VAŽNA NAPOMENA Za sredstva za onesposobljavanje vidjeti ML4. i stavku 1.A.6. na Popisu robe EU-a s dvojnomo namjenom.

- c. Oružje koje ispaljuje streljivo bez čahure;
- d. Oprema posebno konstruirana za sredstva navedena u ML1.a., ML1.b. ili ML1.c., kako slijedi:
  1. odvojivi spremnici za streljivo;
  2. prigušivači pucnja ili moderatori;
  3. »nosači oružja«;

Tehnička napomena
 Za potrebe ML1.d.3. »nosač oružja« naprava je konstruirana za postavljanje oružja na kopneno vozilo, »zrakoplov«, plovilo ili konstrukciju.

4. prigušivači bljeska;
5. optički ciljnici za oružje s elektroničkom obradom slike;
6. optički ciljnici za oružje posebno konstruirani za vojnu uporabu;

ML2. Oružje s glatkom cijevi kalibra 20 mm ili većeg, ostalo oružje ili naoružanje kalibra većeg od 12,7 mm (kalibra 0,50 inča), bacači posebno konstruirani ili modificirani za vojnu uporabu i pripadajući pribor, kako slijedi, te za njih posebno konstruirane komponente:

- a. Vatrene oružje, topovi, minobacači, protuoklopno oružje, lanse-ri raketa, vojni bacači plamena, puške, netrajno oružje i oružje s glatkom cijevi;
- Napomena 1. ML2.a. uključuje ubrizgavače, mjerne naprave, sprem-
 nike te ostale komponente posebno konstruirane za uporabu s te-
 kućim pokretačkim punjenjima za bilo koji dio opreme naveden u
 ML2.a.*
- Napomena 2. ML2.a. ne odnosi se na oružje kako slijedi:*
- a. Puške, oružje s glatkom cijevi i kombinirano oružje proizvedeno prije 1938.;
  - b. Reprodukcijske puške, oružja s glatkom cijevi i kombiniranog oružja čiji su originali proizvedeni prije 1890.;
  - c. Vatrene oružje, haubice, topove i minobacače proizvedene prije 1890.;

d. Oružje s glatkom cijevi koje se koristi za lov ili sport. To oružje ne smije biti posebno konstruirano za vojnu uporabu niti smije biti automatsko;

e. Oružje s glatkom cijevi posebno konstruirano za bilo što od navedenog:

1. Ubijanje domaćih životinja;
  2. Uspavljivanje životinja;
  3. Seizmička testiranja;
  4. Ispaljivanje industrijskih projektila; ili
  5. Onesposobljavanje improviziranih eksplozivnih naprava (IED-ova);
- VAŽNA NAPOMENA** Za sredstva za onesposobljavanje vidjeti ML4. i stavku 1.A.6. na Popisu robe EU-a s dvojnomo namjenom.
- f. Ručni lanseri projektila posebno konstruirani za izbacivanje projektila povezanih žicom ili uzicom, bez visokoeksplozivnog punjenja ili komunikacijske povezanosti, s dometom ne većim od 500 m.

b. Bacači, posebno konstruirani ili modificirani za vojnu uporabu;

1. Bacači dimnih granata;
2. Bacači plinskih granata;
3. Bacači pirotehničkih sredstava;

Napomena ML2.b. ne odnosi se na signalne pištolje.

c. Posebno konstruirani pribor za oružje naveden u ML2.a. kako slijedi:

1. ciljnici za oružje i nosači ciljnika za oružje posebno konstruirani za vojnu uporabu;
  2. naprave za smanjenje otkrivanja položaja;
  3. nosači;
  4. odvojivi spremnici za streljivo;
- d. Ne upotrebljava se od 2019.

ML3. Streljivo i naprave za podešavanje upaljača, kako slijedi, te posebno konstruirane komponente za njih:

- a. Streljivo za oružje navedeno u ML1., ML2. ili ML12.
- b. Naprave za podešavanje upaljača posebno konstruirane za streljivo navedeno u ML3.a.

Napomena 1. Posebno konstruirane komponente navedene u ML3. uključuju:

- a. Metalne ili plastične proizvode, kao što su nakovnji kapisle, košuljice zrna, članci redenika, vodeći prsteni i metalni dijelovi streljiva;
- b. Sigurnosne i oružne naprave, upaljače, senzore i inicijalne naprave;
- c. Energetska punjenja za jednokratno ispaljenje;
- d. Sagorive čahure za punjenje;
- e. Podstreljivo, uključujući bombice, mine i projektele navođene na cilj.

Napomena 2. ML3.a. ne odnosi se ni na što od sljedećeg:

- a. Streljivo čija je čahura zatvorena bez projektila (tzv. prazna zvi-jezda);
- b. Tzv. slijepo streljivo s probušenom komorom za barut;
- c. Ostalo prazno i slijepo streljivo koje ne uključuje komponente konstruirane za bojevo streljivo; ili
- d. Komponente posebno konstruirane za prazno ili slijepo streljivo, navedeno u ovoj Napomeni 2.a., b. ili c.

Napomena 3. ML3.a. ne odnosi se na patrone posebno konstruirane za bilo koju od sljedećih namjena:

- a. Signaliziranje;
- b. Tjeranje ptica; ili
- c. Paljenje fitilja na naftnim bušotinama.

ML4. Bombe, torpeda, rakete, projektili, ostale eksplozivne naprave i punjenja, kao i pripadajuća oprema i pribor, kako slijedi, posebno konstruirana za vojnu uporabu, te za njih posebno konstruirane komponente:

VAŽNA NAPOMENA 1. Za opremu za navođenje i navigaciju vidjeti ML11.

VAŽNA NAPOMENA 2. Za sustave za zaštitu aviona od raketa (AMPS), vidjeti ML4.c.

a. Bombe, torpeda, granate, dimni spremnici, rakete, mine, projektili, dubinska (protupodmornička) punjenja, punjenja za rušenje, kao i oprema za uništavanje, »pirotehničke« naprave, patrone, pripadajuće podstreljivo i simulatori (npr. oprema koja simulira karakteristike bilo koje od tih stavaka), posebno konstruirani za vojnu uporabu;

Napomena ML4.a. uključuje:

a. Dimne granate, zapaljive bombe i eksplozivne naprave;
b. Saponice raketa ili projektila i vrhove projektila na letjelicama koje imaju mogućnost povratka u atmosferu.

VAŽNA NAPOMENA Za streljivo u obliku granata ili spremnikâ za oružje ili bacače navedene u ML1. ili ML2. i podstreljivo posebno konstruirano za streljivo, vidjeti ML3.

b. Oprema koja ima sve od navedenog:

1. Posebno je konstruirana za vojnu uporabu; i
2. Posebno je konstruirana za »aktivnosti« koje su vezane uz bilo što od navedenog:

a. Stavke navedene u ML4.a.; ili
b. Improvizirane eksplozivne naprave (IED-ove).

Tehnička napomena

Za potrebe ML4.b.2. »aktivnosti« se odnosi na rukovanje, ispaljivanje, polaganje, nadzor, pražnjenje, detonaciju, aktiviranje, električno napajanje s jednokratnim radnim učinkom, zavaravanje, ometanje, odstranjivanje, otkrivanje, smetanje ili zbrinjavanje.

Napomena 1. ML4.b. uključuje:

a. Mobilna oprema za pretvaranje plina u tekuće stanje;
b. Plovače električne provodne kabele za čišćenje magnetskih mina.
Napomena 2. ML4.b. ne odnosi se na ručne naprave koje su namijenjene isključivo za detekciju metalnih objekata i nemaju mogućnost razlikovanja mina od ostalih metalnih objekata.

c. Sustavi za zaštitu aviona od raketa (AMPS).

Napomena ML4.c. ne odnosi se na AMPS koji ima sve od navedenog:

a. Bilo koji od sljedećih senzora za upozorenje na prisutnost projektila:
1. Pasivne senzore s vršnim odzivom između 100 – 400 nm; ili
2. Aktivne pulsirajuće Dopplerove senzore za upozorenje na prisutnost projektila;

b. Sustave za stvaranje protumjera;

c. Baklje, koje imaju i vidljiv i infracrveni trag, za ometanje projektila zemlja-zrak; i

d. Ugrađen na »civilnom zrakoplovu« i koji ima sve od navedenog:

1. AMPS je u funkciji samo na određenom »civilnom zrakoplovu« na kojem je ugrađen određeni AMPS i za kojeg je izdan bilo koji od sljedećih dokumenata:

a. Civilni certifikat tipa koji izdaju tijela nadležna za civilno zrakoplovstvo jedne ili više država članica EU-a ili države sudionice u Wassenarskom aranžmanu ili

b. Odgovarajući dokument koji priznaje Međunarodna organizacija civilnog zrakoplovstva (ICAO);

2. AMPS koristi zaštitu za sprečavanje neovlaštenog pristupa »softveru« i

3. AMPS uključuje aktivni mehanizam koji onemogućuje funkciju sustava u slučaju njegova uklanjanja s »civilnog zrakoplova« na koji je ugrađen.

ML5. Kontrola paljbe, uzbunjivanje i upozoravanje, kao i srodni sustavi, oprema za testiranje, upucavanje i protumjere, kako slijedi, posebno konstruirana za vojnu uporabu, te za njih posebno konstruirane komponente i pribor:

a. Ciljnici oružja, računala za bombardiranje, sustavi za usmjeravanje oružja i sustavi za upravljanje paljbom;

b. Ostali sustavi kontrole paljbe, uzbunjivanja i upozoravanja te srodni sustavi kako slijedi:

1. Sustavi za određivanje položaja cilja, označivanje, određivanje daljine do cilja, promatranje ili praćenje;

2. Oprema za detekciju, prepoznavanje ili identifikaciju;

3. Prikupljanje podataka ili oprema za ugradnju senzora;

c. Oprema za protumjere namijenjena stavkama navedenima u ML5.a. ili ML5.b.;

Napomena Za potrebe ML5.c., oprema za protuelektronsko djelovanje uključuje i opremu za otkrivanje.

d. Oprema za testiranje na terenu ili uciljavanje posebno konstruirana za stavke navedene u ML5.a., ML5.b. ili ML5.c.

ML6. Kopnena vozila i komponente kako slijedi:

VAŽNA NAPOMENA Za opremu za navođenje i navigaciju vidjeti ML11.

a. Kopnena vozila i njihove komponente posebno konstruirani ili modificirani za vojnu uporabu;

Napomena 1. ML6.a. uključuje:

a. Tenkove i ostala vojna naoružana vozila te vojna vozila koja su opremljena nosačima za naoružanje ili opremom za postavljanje mina ili lansiranje projektila navedena u ML4;

b. Oklopna vozila;

c. Amfibijska vozila i vozila za prelaženje dubokih vodenih površina;

d. Vozila za izvlačenje i vozila za vuču ili prijevoz streljiva ili sustava oružja, kao i s tim povezanu opremu za rukovanje teretom;

e. Priključna vozila.

Napomena 2. Modifikacija kopnenog vozila za vojnu uporabu navedenog u ML6.a. podrazumijeva strukturnu, električnu ili mehaničku promjenu koja uključuje jednu ili više komponenti posebno konstruiranih za vojnu uporabu. Te komponente uključuju:

a. Zaštitu pneumatika izvedenu tako da pneumatici budu neprobojni za metke;

b. Oklopnu zaštitu vitalnih dijelova (npr. spremnika goriva ili kabine vozila);

c. Posebna pojačanja ili nosače oružja;

d. Svjetla za noćnu vožnju.

b. Ostala kopnena vozila i komponente kako slijedi:

1. Vozila koja imaju sve od navedenog:

a. izrađena su od materijala ili dijelova koji pružaju balističku zaštitu razine III ili veću (sukladno normi NIJ 0108.01 iz rujna 1985. godine) ili »jednakovrijednoj normi«, ili su na njih montirani takvi materijali ili dijelovi;

b. transmisiju koja omogućava istovremeni pogon na prednjim i stražnjim kotačima, uključujući vozila koja radi raspoređivanja tlaka na tlo imaju dodatne kotače, bez obzira na to jesu li oni s pogonom ili ne;

c. bruto masu vozila (GVWR) veću od 4 500 kg i

d. konstruirana su ili modificirana za vožnju izvan cesta;

2. Komponente koje imaju sve od navedenog:

a. posebno su konstruirane za vozila navedena u ML6.b.1. i

b. pružaju balističku zaštitu jednaku ili veću od razine III (sukladno normi NIJ 0108.01 iz rujna 1985.) ili »jednakovrijednoj normi«.

VAŽNA NAPOMENA Vidjeti također ML13.a.

Napomena 1. ML6. se ne odnosi na civilna vozila konstruirana ili modificirana za prijevoz novca ili vrijednosti.

Napomena 2. ML6. se ne odnosi na vozila koja ispunjavaju sve navedeno:

a. proizvedena su prije 1946. godine;

b. nemaju stavke navedene u Zajedničkom popisu robe vojne namjene EU-a i proizvedene nakon 1945. godine, osim reprodukcija originalnih komponenti ili pribora za vozilo i

c. ne uključuju oružje navedeno u ML1., ML2. ili ML4., osim ako je neupotrebljivo i ako iz njega nije moguće ispaljivati projekte.

ML7. Kemijski agensi, »biološki agensi«, »agensi za suzbijanje nereda«, radioaktivni materijali, pripadajuća oprema, komponente i materijali kako slijedi:

a. »Biološki agensi« ili radioaktivni materijali odabrani ili prilagođeni u cilju povećanja njihove djelotvornosti za ubijanje ljudi i životinja, degradiranje opreme ili nanošenje štete na usjevima ili okolišu;

b. Agensi za kemijsko ratovanje, uključujući:

1. Nervne agense za kemijsko ratovanje:

a. O-alkil (jednak ili manji od C10, uključujući cikloalkil), alkil (metil, etil, n-propil ili izopropil)- fosfonofluoridati, kao što su: sarin (GB):O-izopropil metilfosfonofluoridat (CAS 107-44-8) i soman (GD):O-pinakolil metilfosfonofluoridat (CAS 96-64-0);

b. O-alkil (jednak ili manji od C10, uključujući cikloalkil), N,N-di-alkil (metil, etil, n-propil ili izopropil) – fosforamidocijanidati, kao što su: tabun (GA):O-etil N, N-dimetilfosforamidocijanidat (CAS 77-81-6);

c. O-alkil (H ili jednak ili manji od C10, uključujući cikloalkil) S-2-dialkil (metil, etil, n-propil ili izopropil)- aminoetil alkil (metil, etil, n-propil ili izopropil) fosfonotiolati i odgovarajuće alkalirane i protonirane soli, kao što je:

VX: O-etil S-2-diizopropilaminoetil metil fosfonotiolat (CAS 50782-69-9);

2. Kožni agensi za kemijsko ratovanje:

a. Sumporni otrovi, kao što su:

1. 2-kloroetilklorometilsulfid (CAS 2625-76-5);

2. Bis(2-kloroetil) sulfid (CAS 505-60-2);

3. Bis(2-kloroetiltio) metan (CAS 63869-13-6);

4. 1,2-bis (2-kloroetiltio) etan (CAS 3563-36-8);

5. 1,3-bis (2-kloroetiltio) -n-propan (CAS 63905-10-2);

6. 1,4-bis (2-kloroetiltio) -n-butan (CAS 142868-93-7);

7. 1,5-bis (2-kloroetiltio) -n-pentan (CAS 142868-94-8);

8. Bis (2-kloroetiltiometil) eter (CAS 63918-90-1);

9. Bis (2-kloroetiltiometil) eter (CAS 63918-89-8);

b. Luiziti, kao što su:

1. 2-klorovinildikloroarsin (CAS 541-25-3);

2. Tris (2-klorovinil) arsin (CAS 40334-70-1);

3. Bis (2-klorovinil) kloroarsin (CAS 40334-69-8);

c. Dušični otrovi, kao što su:

1. HN1: bis (2-kloroetil) etilamin (CAS 538-07-8);

2. HN2: bis (2-kloroetil) metilamin (CAS 51-75-2);

3. HN3: tris (2-kloroetil) amin (CAS 555-77-1);

3. Agensi za onesposobljavanje u kemijskom ratovanju, kao što su:

a. 3-kinuklidinil benzilat (BZ) (CAS 6581-06-2);

4. Defolijanti namijenjeni kemijskom ratovanju, kao što su:

a. Butil 2-kloro-4-fluorofenoksiacetat (LNF);

b. 2,4,5-triklorofenoksiocetna kiselina (CAS 93-76-5) pomiješana s 2,4-diklorofenoksiocetnom kiselinom (CAS 94-75-7) (narančasti agens (CAS 39277-47-9));

c. Binarni prekursori i ključni prekursori namijenjeni kemijskom ratovanju kako slijedi:

1. Alkil (metil, etil, n-propil ili izopropil) fosfonil difluoridi, kao što su: DF: metil fosfonildifluorid (CAS 676-99-3);

2. O-alkil (H ili jednak ili manji od C10, uključujući cikloalkil) O-2-dialkil (metil, etil, n-propil ili izopropil)- aminoetil alkil (metil, etil, n-propil ili izopropil) fosfoniti i odgovarajuće alkalirane i protonirane soli, kao što je:

QL: O-etil-O-2-di-izopropilaminoetil metilfosfonit (CAS 57856-11-8);

3. Klorosarin: O-izopropil metilfosfonokloridat (CAS 1445-76-7);

4. Klorosoman: O-pinakolil metilfosfonokloridat (CAS 7040-57-5);

d. »Agensi za suzbijanje nereda«, aktivne sastavne kemikalije i njihove kombinacije, uključujući:

1. α -brombenzenetonitril, (brombenzil cijanid) (CA) (CAS 5798-79-8);

2. [(2-klorofenil) metilen] propanedinitril, (o-klorobenzilidenemalononitril) (CS) (CAS 2698-41-1);

3. 2-kloro-1-feniletanon, fenilacil klorid (ω -kloroacetofenon) (CN) (CAS 532-27-4);

4. Dibenz-(b,f)-1,4-oksazefin (CR) (CAS 257-07-8);

5. 10-kloro-5,10-dihidrofenarsazin, (fenarsazin-klorid), (Adamsit), (DM) (CAS 578-94-9);

6. N-nonanomorfolin, (MPA) (CAS 5299-64-9);

Napomena 1. ML7.d. ne odnosi se na »agense za suzbijanje nereda« koji su pojedinačno pakirani u svrhu samoobrane.

Napomena 2. ML7.d. ne odnosi se na aktivne sastavne kemikalije i njihove kombinacije identificirane i pakirane za proizvodnju hrane ili u medicinske svrhe.

e. Oprema posebno konstruirana ili modificirana za vojnu uporabu, posebno konstruirana ili modificirana za raspršivanje bilo čega sljedećeg, i za nju posebno konstruirane komponente:

1. Materijali agensi navedeni u ML7.a., ML7.b. ili ML7.d.; ili

2. Agensi za kemijsko ratovanje sastavljeni od prekursora navedenih u ML7.c.;

f. Zaštitna oprema i oprema za dekontaminaciju, posebno konstruirana ili modificirana za vojnu uporabu, komponente i kemijske smjese, kako slijedi:

1. Oprema posebno konstruirana ili modificirana za obranu od materijala navedenih u ML7.a., ML7.b. ili ML7.

d. i za nju posebno konstruirane komponente;

2. Oprema posebno konstruirana ili modificirana za dekontaminaciju objekata kontaminiranih materijalima navedenima u ML7.a. i ML7.b. i za nju posebno konstruirane komponente;

3. Kemijske smjese posebno razvijene ili oblikovane za dekontaminaciju objekata kontaminiranih materijalima navedenima u ML7.a. ili ML7.b.;

Napomena ML7.f.1. uključuje:

a. Rashladne jedinice posebno konstruirane ili modificirane za nuklearno, biološko ili kemijsko filtriranje;

b. Zaštitnu odjeću.

VAŽNA NAPOMENA Za civilne zaštitne maske, zaštitnu i dekontaminacijsku opremu vidjeti također I.A.4. na Popisu robe EU-a s dvojnomo namjenom.

g. Oprema, posebno konstruirana ili modificirana za vojnu uporabu, konstruirana ili modificirana za detekciju ili identifikaciju materijala navedenih u ML7.a., ML7.b. ili ML7.d., i za nju posebno konstruirane komponente;

Napomena ML7.g. ne odnosi se na dozimetre za osobnu dozimetriju.
VAŽNA NAPOMENA Vidjeti također I.A.4. na Popisu robe EU-a s dvojnomo namjenom.

h. »Biopolimeri« posebno konstruirani ili prerađeni za otkrivanje ili identifikaciju agensa za kemijsko ratovanje navedenih u ML7.b. i kultura posebnih stanica koje se koriste za njihovu proizvodnju;

i. »Biokatalizatori« za dekontaminaciju ili razgradnju agensa za kemijsko ratovanje i njihovi biološki sustavi, kako slijedi:

1. »Biokatalizatori« posebno konstruirani za dekontaminaciju ili razgradnju agensa za kemijsko ratovanje navedenih u ML7.b. i koji su rezultat usmjerene laboratorijske selekcije ili genetske manipulacije bioloških sustava;

2. Biološki sustavi koji sadrže genetske informacije koje su specifične za proizvodnju »biokatalizatora« navedenih u ML7.i.1. kako slijedi:

a. »Ekspresijski vektori«;

b. Virusi;

c. Kulture stanica.

Napomena 1. ML7.b. i ML7.d. ne odnose se na sljedeće:

a. Cijanogen klorid (CAS 506-77-4);

b. Cijanovodičnu kiselinu (CAS 74-90-8);

c. Klor (CAS 7782-50-5);

d. Karbonil klorid (fosgen) (CAS 75-44-5);

e. Difosgen (triklorometil-kloroformat) (CAS 503-38-8);

f. Ne upotrebljava se od 2004.

g. Ksilil bromid, orto: (CAS 89-92-9); meta: (CAS 620-13-3); para: (CAS 104-81-4);

h. Benzil bromid (CAS 100-39-0);

i. Benzil jodid (CAS 620-05-3);

j. Bromo aceton (CAS 598-31-2);

k. Cijan bromid (CAS 506-68-3);

l. Bromo metiletiketeton (CAS 816-40-0);

m. Kloro aceton (CAS 78-95-5);

n. Etil jodoacetat (CAS 623-48-3);

o. Jodo aceton (CAS 3019-04-3);

p. Kloropikrin (CAS 76-06-2).

Napomena 2. Kulture stanica i biološki sustavi navedeni u ML7.h. i ML7.i.2. isključivi su i te podstavke ne odnose se na stanice ili biološke sustave za civilne svrhe kao što su poljoprivreda, farmacija, medicina, veterinarstvo, okoliš, gospodarenje otpadom ili industrija hrane.

ML8. »Energetski materijali« i odgovarajuće supstancije kako slijedi:

VAŽNA NAPOMENA 1. Vidjeti također I.C.11. na Popisu robe EU-a s dvojnomo namjenom.

VAŽNA NAPOMENA 2. Za punjenja i uređaje, vidjeti ML4. i I.A.8. na Popisu robe EU-a s dvojnomo namjenom. Tehničke napomene

1. Za potrebe ML8., osim ML8.c.11. ili ML8.c.12., »smjesa« se odnosi na sastav dviju ili više tvari u kojoj je barem jedna tvar navedena u podstavkama ML8.

2. Bilo koja tvar navedena u podstavkama ML8. podliježe ovom popisu čak i kada se koristi za neke druge primjene od onih navedenih. (npr. TAGN se uglavnom koristi kao eksploziv, ali se može koristiti ili kao gorivo ili kao oksidator.)

3. Za potrebe ML8., veličina čestice je srednji promjer čestice na bazi mase ili volumena. Pri uzorkovanju i određivanju veličine čestice upotrebljavat će se međunarodne ili jednakovrijedne nacionalne norme.

a. »Eksplozivi« i njihove »smjese« kako slijedi:

1. ADNBF (aminodinitrobenzofuroksan ili 7-amino-4,6-dinitrobenzofurazan-1-oksidi) (CAS 97096-78-1);

2. BNCP (cis-bis (5-nitrotetrazolato) tetra amin-kobalt (III.) perklorat) (CAS 117412-28-9);

3. CL-14 (diaminodinitrobenzofuroksan ili 5,7-diamino-4,6-dinitrobenzofurazan-1-oksidi) (CAS 117907-74-1);

4. CL-20 (HNIW ili heksanitroheksaazaisovurcitan) (CAS 135285-90-4); klatrati od CL-20 (za njegove »prekursor« vidjeti i ML8.g.3. i g.4.);

5. CP (2-(5-cijanotetrazolato) penta amin-kobalt (III.) perklorat) (CAS 70247-32-4);

6. DADE (1,1-diamino-2,2-dinitroeten, FOX-7) (CAS 145250-81-3);

7. DATB (diaminotrinitrobenzen) (CAS 1630-08-6);

8. DDFP (1,4-dinitrodifurazanopiperazin);

9. DDPO (2,6-diamino-3,5-dinitropirazin-1-oksidi, PZO) (CAS 194486-77-6);

10. DIPAM (3,3'-diamino-2,2',4,4',6,6'-heksanitrobifenil ili dipikramid) (CAS 17215-44-0);

11. DNGU (DINGU ili dinitroglikoluril) (CAS 55510-04-8);

12. Furazani kako slijedi:

a. DAAOF (DAAF, DAAFox ili diaminoazoksifurazan);

b. DAAzF (diaminoazofurazan) (CAS 78644-90-3);

13. HMX i derivati (vidjeti također ML8.g.5. za njegove »prekursor«) kako slijedi:

a. HMX (ciklotetramilenetetranitramin, oktahidro-1,3,5,7-tetranitro-1,3,5,7-tetrazin, 1,3,5,7-tetranitro-1,3,5,7-tetrazaciklooktan, oktogen ili octogene) (CAS 2691-41-0);

b. difluoroaminirani analozi HMX;

c. K-55 (2,4,6,8-tetranitro-2,4,6,8-tetraazabiciklo [3,3,0]-oktanon-3,tetranitrosemglikuril ili keto-bicklik HMX) (CAS 130256-72-3);

14. HNAD (heksanitroadamantan) (CAS 143850-71-9);

15. HNS (heksanitrostilben) (CAS 20062-22-0);

16. Imidazoli kako slijedi:

a. BNNII (oktahidro-2,5-bis(nitroimino)imidazo[4,5-d]imidazol);

b. DNI (2,4-dinitroimidazol) (CAS 5213-49-0);

c. FDIA (1-fluoro-2,4-dinitroimidazol);

d. NTDNIA (N-(2-nitrotriazolo)-2,4-dinitroimidazol);

e. PTIA (1-pikril-2,4,5-trinitroimidazol);

17. NTNMH (1-(2-nitrotriazolo)-2-dinitrometilen hidrazin);

18. NTO (ONTA ili 3-nitro-1,2,4-triazol-5-jedan) (CAS 932-64-9);

19. Polinitrokubani s više od četiri dušične grupe;

20. PYX (2,6-Bis(pikrilamino)-3,5-dinitropiridin) (CAS 38082-89-2);

21. RDX i derivati kako slijedi:

a. RDX (ciklotrimetilenetrinitramin, ciklonit, T4, heksahidro-1,3,5-trinitro-1,3,5-triazin, 1,3,5-trinitro-1,3,5-triazacikloheksan, heksogen ili hexogene) (CAS 121-82-4);

b. Keto-RDX (K-6 ili 2,4,6-trinitro-2,4,6-triazacikloheksanon) (CAS 115029-35-1);

22. TAGN (triaminoguanidinenitrat) (CAS 4000-16-2);
23. TATB (triaminotrinitrobenzen) (CAS 3058-38-6) (vidjeti također ML8.g.7. za njegove »prekursor«);
24. TEDDZ (3,3,7,7-tetrabis(difluoramin) oktahidro-1,5-dinitro-1,5-diazocin);
25. Tetrazoli kako slijedi:
- a. NTAT (nitrotriazol aminotetrazol);
- b. NTNT (1-N-(2-nitrotriazolo)-4-nitrotetrazol);
26. Tetril (trinitrofenilmetilnitramin) (CAS 479-45-8);
27. TNAD (1,4,5,8-tetranitro-1,4,5,8-tetraazadekalin) (CAS 135877-16-6) (vidjeti također ML8.g.6. za njegove »prekursor«);
28. TNAZ (1,3,3-trinitroazetid) (CAS 97645-24-4) (vidjeti također ML8.g.2. za njegove »prekursor«);
29. TNGU (SORGUYL ili tetranitroglikoluril) (CAS 55510-03-7);
30. TNP (1,4,5,8-tetranitro-piridazino[4,5-d]piridazin) (CAS 229176-04-9);
31. Triazini kako slijedi:
- a. DNAM (2-oksi-4,6-dinitroamino-s-triazin) (CAS 19899-80-0);
- b. NNHT (2-nitroimino-5-nitro-heksahidro-1,3,5-triazin) (CAS 130400-13-4);
32. Triazoli kako slijedi:
- a. 5-azido-2-nitrotriazol;
- b. ADHTDN (4-amino-3,5-dihidrazino-1,2,4-triazol dinitramid) (CAS 1614-08-0);
- c. ADNT (1-amino-3,5-dinitro-1,2,4-triazol);
- d. BDNTA ((bis-dinitrotriazol)amin);
- e. DBT (3,3'-dinitro-5,5-bi-1,2,4-triazol) (CAS 30003-46-4);
- f. DNBT (dinitrobistriazol) (CAS 70890-46-9);
- g. Ne upotrebljava se od 2010.
- h. NTDNT (1-N-(2-nitrotriazolo) 3,5-dinitrotriazol);
- i. PDNT (1-pikril-3,5-dinitrotriazol);
- j. TACOT (tetranitrobenzotriazolobenzotriazol) (CAS 25243-36-1);
33. »Eksplzivni« koji nisu navedeni drugdje u ML8.a. i koji imaju bilo što od sljedećeg:
- a. Brzinu detonacije veću od 8 700 m/s na maksimalnoj gustoći ili
- b. Tlak detonacije veći od 34 GPa (340 kbar);
34. Ne upotrebljava se od 2013.
35. DNAN (2,4-dinitroanizol) (CAS 119-27-7);
36. TEX (4,10-dinitro-2,6,8,12-tetraoksa-4,10-diazaizovurcitan);
37. GUDN (Guanylurea dinitramid) FOX-12 (CAS 217464-38-5);
38. Tetrazini, kako slijedi:
- a. BTAT (Bis(2,2,2-trinitroetil)-3,6-diaminotetrazin);
- b. LAX-112 (3,6-diamino-1,2,4,5-tetrazin-1,4-dioksid);
39. Energetski ionski materijali koji se tope na temperaturi između 343 K (70 °C) i 373 K (100 °C) i s brzinom detonacije većom od 6 800 m/s ili s tlakom detonacije većim od 18 GPa (180 kbar);
40. BTNEN (Bis(2,2,2-trinitroetil)-nitramin) (CAS 19836-28-3);
41. FTDO (5,6- (3 „4“ -furazano) – 1,2,3,4-tetrazin-1,3-dioksid);
42. EDNA (etilendinitramin) (CAS 505-71-5);
43. TKX-50 (dihidrosilamonij 5,5'-bistetrazol-1,1'-diolat);

Napomena ML8.a. uključuje »eksplozivne kokristale«.

Tehnička napomena

»Eksplzivni kokristal« je čvrsti materijal koji se sastoji od pravilnog trodimenzionalnog rasporeda dviju ili više eksplozivnih molekula od kojih je barem jedna navedena u ML8.a.

b. »Pogonska goriva« kako slijedi:

1. Bilo koje kruto »pogonsko gorivo« teoretskog specifičnog impulsa (u standardnim uvjetima) većeg od:

a. 240 sekundi za nemetalizirano, nehalogenizirano »pogonsko gorivo«;

b. 250 sekundi za nemetalizirano, halogenizirano »pogonsko gorivo« ili

c. 260 sekundi za metalizirano »pogonsko gorivo«;

2. Ne upotrebljava se od 2013.

3. »Pogonska goriva« koja imaju vrijednost konstante snage veću od 1 200 kJ/kg;

4. »Pogonska goriva« koja mogu podnijeti stabilnu linearnu brzinu gorenja veću od 38 mm/s u standardnim uvjetima (izmjereno u obliku inhibiranog uzorka) pri tlaku od 6,89 MPa (68,9 bara) i 294 K (21 °C);

5. Elastomerom modificirano lijevano dvobazno »pogonsko gorivo« (EMCDB) čija je deformacija pri najvećem naprezanju veća od 5% na 233K (-40°C);

6. Bilo koje »pogonsko gorivo« koje sadrži tvari navedene u ML8.a.;

7. »Pogonsko gorivo« koje nije navedeno nigdje drugdje u Zajedničkom popisu robe vojne namjene EU-a, a posebno je konstruirano za vojnu uporabu;

c. »Pirotehnika«, goriva i povezane tvari, kako slijedi, te njihove smjese:

1. »Avionska« goriva posebno pripremljena za vojne svrhe;

Napomena 1. ML8.c.1. ne odnosi se na sljedeća »avionska« goriva: JP-4, JP-5, i JP-8. Napomena 2. »Avionska« goriva navedena u ML8.c.1. gotovi su proizvodi, a ne njihovi sastojci.

2. Alan (aluminijski hidrid) (CAS 7784-21-6);

3. Borani, kako slijedi, i njihovi derivati:

a. Karborani;

b. Homoloji borana, kako slijedi:

1. Dekaboran (14) (CAS 17702-41-9);

2. Pentaboran (9) (CAS 19624-22-7);

3. Pentaboran (11) (CAS 18433-84-6);

4. Hidrazin i derivati, kako slijedi (vidjeti također ML8.d.8. i d.9. za oksidiranje hidrazinskih derivata):

a. Hidrazin (CAS 302-01-2) koncentracije od 70% ili veće;

b. Monometil hidrazin (CAS 60-34-4);

c. Simetrični dimetil hidrazin (CAS 540-73-8);

d. Simetrični dimetil hidrazin (CAS 57-14-7);

Napomena ML8.c.4.a. ne odnosi se na hidrazinske »smjese« koje su posebno napravljene za zaštitu od korozije.

5. Metalna goriva, »smjese« goriva ili »pirotehničke« »smjese« u obliku čestica, bez obzira na to jesu li sferične, atomizirane, sferoidne, pločaste ili mljevene, proizvedene od materijala koji sadrži 99% ili više bilo čega od sljedećeg:

a. Metala i njihovih »smjesa«, kako slijedi:

1. Berilij (CAS 7440-41-7) veličine čestica manje od 60 µm;

2. Željezni prah (CAS 7439-89-6) veličine čestica od 3 µm ili manje, proizveden redukcijom željeznog oksida vodikom;

b. »Smjesa« koje sadržavaju bilo što od sljedećeg:

1. Cirkonij (CAS 7440-67-7), magnezij (CAS 7439-95-4) ili njihove legure čestica veličine manje od 60 µm ili

2. Borova gorica (CAS 7440-42-8) ili goriva od borova karbida (CAS 12069-32-8) čistoće 85% ili veće te veličine čestica manje od 60 µm;
Napomena 1. ML8.c.5. odnosi se na »eksplozive« i goriva, bez obzira na to jesu li metali ili legure sažeti u aluminiju, magneziju, cirkoniju ili beriliju.

Napomena 2. ML8.c.5.b. odnosi se samo na metalna goriva u obliku čestica ako su miješana s drugim supstancijama radi stvaranja »smjese« pripremljene za vojnu uporabu, kao što su sustavi za tekuća ili gusta »pogonska goriva«, krute »pogonska goriva« ili »pirotehničke« »smjese«.

Napomena 3. ML8.c.5.b.2. ne odnosi se na bor i borov karbid obogaćen borom-10 (20% ili više ukupnog sadržaja bora-10).

6. Vojni materijali koji sadrže zgušnjivače za ugljikovodična goriva posebno napravljena za uporabu u bacačima plamena ili zapaljivom streljivu kao što su metalni stearati (npr. oktal (CAS 637-12-7)) ili palmitati;

7. Perklorati, klorati i kromati spojeni s metalom u prahu ili drugim komponentama visokoenergetskog goriva;

8. Sferični ili sferoidni aluminijski prah (CAS 7429-90-5) veličine čestica 60 µm ili manje i proizveden od materijala koji sadržava 99% ili više aluminija;

9. Titanij subhidrid (TiHn) stehiometrijskog ekvivalenta $n = 0,65-1,68$;

10. Tekuća goriva s visokom gustoćom energije koja nisu navedena u ML8.c.1., kako slijedi:

a. miješana goriva koja sadrže i kruta i tekuća goriva (npr. borova smjesa), čija je gustoća energije na bazi mase 40 MJ/kg ili veća;

b. druga goriva visoke gustoće energije i dodaci za goriva (npr. kuban (C8H8), ionske otopine, JP-7, JP-10), čija je gustoća energije na bazi obujma najmanje 37,5 GJ po kubičnom metru, mjereno pri temperaturi od 293 K (20 °C) i tlaku od jedne atmosfere (101,325 kPa);

Napomena ML8.c.10.b. ne odnosi se na fosilna rafinirana goriva ili biogoriva ili goriva za motore certificirane za uporabu u civilnom zrakoplovstvu.

11. »Pirotehnički« i piroforni materijali kako slijedi:

a. »Pirotehnički« ili piroforni materijali, napravljeni posebno za povećanje ili nadzor proizvodnje energije zračenja u bilo kojem dijelu IR spektra;

b. Smjese magnezija, politetrafluoretilena (PTFE) i viniliden difluorid heksafluoropropilen kopolimera (npr. MTV);

12. Smjese goriva, »pirotehničke« smjese ili »energetski materijali« koji nisu navedeni drugdje u ML8., a koji imaju sve niže navedene značajke:

a. Sadrže više od 0,5% čestica bilo čega od sljedećeg:

1. aluminija;
2. berilija;
3. bora;
4. cirkonija;
5. magnezija ili

b. Čestice navedene u ML8.c.12.a. veličine manje od 200 nm u bilo kojem smjeru i

c. Čestice navedene u ML8.c.12.a. sa sadržajem metala od 60% ili više;

Napomena ML8.c.12. uključuje termite.

d. Oksidatore i njihove »smjese« kako slijedi:

1. ADN (amonijev dinitramid ili SR 12) (CAS 140456-78-6);

2. AP (amonijev perklorat) (CAS 7790-98-9);

3. Smjese sastavljene od fluora i bilo kojeg od sljedećih sastojaka:

a. ostalih halogena;

b. kisika ili

c. dušika;

Napomena 1. ML8.d.3. ne odnosi se na klorov trifluorid (CAS 7790-91-2).

Napomena 2. ML8.d.3. ne odnosi se na dušikov trifluorid (CAS 7783-54-2) u plinovitom stanju.

4. DNAD (1,3-dinitro-1,3-diazetid) (CAS 78246-06-7);

5. HAN (hidroksilamonij nitrat) (CAS 13465-08-2);

6. HAP (hidroksilamonij perklorat) (CAS 15588-62-2);

7. HNF (hidrazinij nitroformat) (CAS 20773-28-8);

8. Hidrazin nitrat (CAS 37836-27-4);

9. Hidrazin perklorat (CAS 27978-54-7);

10. Tekući oksidatori koji su sastavljeni od ili koji sadrže inhibiranu crvenu dimeću dušičnu kiselinu (IRFNA) (CAS 8007-58-7);

Napomena ML8.d.10. ne odnosi se na neinhibiranu dimeću dušičnu kiselinu.

e. Veziva, plastifikatori, monomeri, polimeri, kako slijedi:

1. AMMO (azidometilmetiloksetan i njegovi polimeri) (CAS 90683-29-7) (vidjeti također ML8.g.1. za njegove »prekursor«);

2. BAMO (3,3-bis(azidometil)oksetan i njegovi polimeri) (CAS 17607-20-4) (vidjeti također ML8.g.1. za njegove »prekursor«);

3. BDNPA (bis (2,2-dinitropropil)acetal) (CAS 5108-69-0);

4. BDNPF (bis (2,2-dinitropropil)formal) (CAS 5917-61-3);

5. BTTN (butanetrioltrinitrat) (CAS 6659-60-5) (vidjeti također ML8.g.8. za njegove »prekursor«);

6. Energetski monomeri, plastifikatori ili polimeri posebno napravljeni za vojnu uporabu koji sadrže bilo što od sljedećeg:

a. Dušične skupine;

b. Azido skupine;

c. Nitratne skupine;

d. Nitrazne skupine ili

e. Difluoroamino skupine;

7. FAMA0 (3-difluoroaminometil-3-azidometil oksetan) i njegove polimere;

8. FEFO (bis-(2-fluoro-2,2-dinitroetil)formal) (CAS 17003-79-1);

9. FPF-1 (poli-2,2,3,3,4,4-heksafluoropentan-1,5-diol formal) (CAS 376-90-9);

10. FPF-3 (poli-2,4,4,5,5,6,6-heptafluoro-2-tri-fluorometil-3-oksaheptan-1,7-diol formal);

11. GAP (glicidilazid polimer) (CAS 143178-24-9) i njegovi derivati;

12. HTPB (polibutadien s hidroksil završecima) s funkcionalnošću hidroksila jednakom ili većom od 2,2 i manjom ili jednakom 2,4, hidroksilne vrijednosti manje od 0,77 meq/g te viskoznosti na 30 °C manjeg od 47 P (CAS 69102-90-5);

13. Poli(epiklorohidrin) s funkcionalnim alkoholnim grupama s molekularnih masama manjih od 10 000, i to:

a. Poli(epiklorohidriindiol);

b. Poli(epiklorohidrietriol);

14. NENA-ovi (nitratoetilnitramin spojevi) (CAS 17096-47-8, 85068-73-1, 82486-83-7, 82486-82-6 i 85954-06-9);
15. PGN (Poli-GLYN, poliglicidilinitrat ili poli(nitratometil oksiran) (CAS 27814-48-8);
16. Poli-NIMMO (poli (nitratometilmetiloksetan), poli-NMMO ili poli(3-nitratometil-3-metiloksetan)) (CAS 84051-81-0);
17. Polinitroortokarbonati;
18. TVOPA (1,2,3-tris[1,2-bis(difluoroamino)etoksi] propan ili tris vinoksi propan adukt) (CAS 53159-39-0);
19. 4,5 diazidometil-2-metil-1,2,3-triazol (iso- DAMTR);
20. PNO (Poli(3-nitrato oksetan));
21. TMETN (trimetiloletan trinitrat) (CAS 3032-55-1);
- f. »Ađitive«, kako slijedi:
1. Bazni bakarni salicilat (CAS 62320-94-9);
  2. BHEGA (bis-(2-hidroksietil)glikolamid) (CAS 17409-41-5);
  3. BNO (butadienenitrileksid);
  4. Derivati ferocena kako slijedi:
    - a. Butacen (CAS 125856-62-4);
    - b. Katocen (2,2-bis-etilferocetil propan) (CAS 37206-42-1);
    - c. Ferocen karboksilne kiseline i esteri ferocen karboksilne kiseline;
    - d. n-butil-ferocen (CAS 31904-29-7);
    - e. Ostali slični derivati aduciranog polimer ferocena koji nisu navedeni drugdje u ML8.f.4;
    - f. Etil ferocen (CAS 1273-89-8);
    - g. Propil ferocen;
    - h. Pentil ferocen (CAS 1274-00-6);
    - i. Diciklopentil ferocen;
    - j. Dicikloheksil ferocen;
    - k. Dietil ferocen (CAS 1273-97-8);
    - l. Dipropil ferocen;
    - m. Dibutil ferocen (CAS 1274-08-4);
    - n. Diheksil ferocen (CAS 93894-59-8);
    - o. Acetil ferocen (CAS 1271-55-2)/1»1«-diacetil ferocen (CAS 1273-94-5);
  5. Olovni beta-rezorcilat (CAS 20936-32-7) ili bakreni beta-rezorcilat (CAS 70983-44-7);
  6. Olovni citrat (CAS 14450-60-3);
  7. Olovno-bakreni helati beta-rezorcilata ili salicilata (CAS 68411-07-4);
  8. Olovni maleat (CAS 19136-34-6);
  9. Olovni salicilat (CAS 15748-73-9);
  10. Olovni stanat (CAS 12036-31-6);
  11. MAPO (tris-1-(2-metil)aziridinil fosfin oksid) (CAS 57-39-6); BOBBA 8 (bis(2-metil aziridinil) 2-(2-hidroksipropanoksi) propilamino fosfin oksid); i drugi MAPO derivati;
  12. Metil BAPO (bis(2-metil aziridinil) metilamino fosfin oksid) (CAS 85068-72-0);
  13. N-metil-p-nitroanilin (CAS 100-15-2);
  14. 3-nitrazo-1,5-pentan diizocijanat (CAS 7406-61-9);
  15. Agensi organometalnih spojeva, kako slijedi:
    - a. Neopentil[dialil]oksi, tri[dioktil]fosfato-titanat (CAS 103850-22-2); poznat i kao titanij IV, 2,2[bis 2-propenolato-metil, butanolato, tris (dioktil) fosfato] (CAS 110438-25-0) ili LICA 12 (CAS 103850-22-2);
    - b. Titanij IV, [(2-propenolato-1) metil, n-propanolatometil] butanolato-1, tris[dioktil] pirofosfat ili KR3538;
    - c. Titanij IV, [(2-propenolato-1) metil, n-propanolatometil] butanolato-1, tris(dioktil)fosfat;
  16. Policijanodifluoroaminoetenoksid;
  17. Vezivni agensi kako slijedi:
    - a. 1,1R,1S-trimezoil-tris(2-etilaziridin) (HX-868, BITA) (CAS 7722-73-8);
    - b. Polifunkcionalni aziridin amidi s izoftalnom, trimezinskom, izocijanurnom ili trimetiladipinskom strukturom i 2-metil ili 2-etil skupinom na aziridinskoj grupi;

Napomena ML.8.f.17.b. uključuje:

    - a. 1,1H-izoftalolil-bis (2-metilaziridin)(HX-752) (CAS 7652-64-4);
    - b. 2,4,6-tris(2-etil-1-aziridinil)-1,3,5-triazin (HX-874) (CAS 18924-91-9);
    - c. 1,1'-trimetiladipoil-bis(2-etilaziridin) (HX-877) (CAS 71463-62-2).
  18. Propilenimin (2-metilaziridin) (CAS 75-55-8);
  19. Iznimno fini željezni oksid (Fe₂O₃) (CAS 1317-60-8) specifične površine veće od 250 m²/g i prosječne veličine čestica od 3,0 nm ili manje;
  20. TEPAN (tetraetilenpentaaminakrilonitril) (CAS 68412-45-3); cijanoetilirani poliamini i njihove soli;
  21. TEPANOL (tetraetilenpentaaminakrilonitrilglicidol) (CAS 68412-46-4); cijanoetilirani poliamini aducirani glicidolom i njihovim solima;
  22. TPB (trifenil bizmut) (CAS 603-33-8);
  23. TEPB (tris (etoksifenil) bizmut) (CAS 90591-48-3);
- g. »Prekursori« kako slijedi:
- VAŽNA NAPOMENA U ML8.g. upućivanja se odnose na »energetske materijale« proizvedene od ovih tvari.*
1. BCMO (3,3-bis(klorometil)oksetan) (CAS 78-71-7) (vidjeti i ML8.e.1. i e.2.);
  2. Dinitroazetidil-t-butil sol (CAS 125735-38-8) (vidjeti također ML8.a.28.);
  3. Derivati heksaazaizovurcitan, uključujući HBIW (heksa-benzilheksaazaizovurcitan) (CAS 124782-15-6) (vidjeti također ML8.a.4.) i TAIW (tetraacetildibenzilheksaazai zovurcitan) (CAS 182763-60-6) (vidjeti također ML8.a.4.);
  4. Ne upotrebljava se od 2013.
  5. TAT (1,3,5,7 tetraacetil-1,3,5,7-tetraaza ciklooktan) (CAS 41378-98-7) (vidjeti također ML8.a.13.);
  6. 1,4,5,8-tetraazadekalin (CAS 5409-42-7) (vidjeti također ML8.a.27.);
  7. 1,3,5-triklorobenzen (CAS 108-70-3) (vidjeti također ML8.a.23.);
  8. 1,2,4-trihidroksibutan (1,2,4-butanetriol) (CAS 3068-00-6) (vidjeti također ML8.e.5.);
  9. DADN (1,5-diacetil-3,7-dinitro-1, 3, 5, 7-tetraaza-ciklooktan) (vidjeti također ML8.a.13.).
- h. Prah i oblici od »reaktivnog materijala« kako slijedi:
1. Prah bilo kojeg od navedenih materijala veličine čestica manje od 250 μm u bilo kojem smjeru i koji nije naveden drugdje u ML8.:
    - a. aluminiija;
    - b. niobjia
    - c. bora;
    - d. cirkonija;

- e. magnezija;
- f. titana;
- g. tantalna;
- h. volframa;
- i. molibdena ili
- j. hafnija;

2. Oblici, koji nisu navedeni u ML3, ML4, ML12 ili ML16, izrađeni od vrsta praša navedenih u ML8.h.1.

Tehničke napomene

1. »Reaktivni materijali« konstruirani su tako da proizvedu egzotermnu reakciju samo pod visokim stopama smicanja te da se upotrebljavaju kao obavijači ili kućišta u bojevim glavama.

2. Prah od »reaktivnog materijala« proizvodi se, primjerice, postupkom visokoenergetskog kugličnog mljevenja.

3. Oblici od »reaktivnog materijala« proizvode se, primjerice, laserskim sinteriranjem.

Napomena 1. ML8 ne odnosi se na sljedeće tvari, osim ako su spojene ili pomiješane s »energetskim materijalima« navedenim u ML8.a. ili metalima u prahu iz ML8.c.:

- a. Amonijev pikrat (CAS 131-74-8);
- b. Crni barut;
- c. Heksanitrodifenilamin (CAS 131-73-7);
- d. Difluoroamin (CAS 10405-27-3);
- e. Dušični škrob (CAS 9056-38-6);
- f. Kalijev nitrat (CAS 7757-79-1);
- g. Tetranitronaftalen;
- h. Trinitroanizol;
- i. Trinitronaftalen;
- j. Trinitroksilen;
- k. N-pirolidinon; 1-metil-2-pirolidinon (CAS 872-50-4);
- l. Dioktilmaleat (CAS 142-16-5);
- m. Etilheksilakrilat (CAS 103-11-7);
- n. Trietilaluminij (TEA) (CAS 97-93-8), trimetilaluminij (TMA) (CAS 75-24-1) i ostali piroforni metalni alkili i arili litija, natrija, magnezija, cinka ili bora;
- o. Nitrocelulozu (CAS 9004-70-0);
- p. Nitroglicerol (ili gliceroltrinitrat, trinitroglicerol) (NG) (CAS 55-63-0);
- q. 2,4,6-trinitrotoluen (TNT) (CAS 118-96-7);
- r. Etilendiamindinitrat (EDDN) (CAS 20829-66-7);
- s. Pentaeritritoltetranitrat (PETN) (CAS 78-11-5);
- t. Olovni azid (CAS 13424-46-9), normalni olovni stiftat (CAS 15245-44-0) i osnovni olovni stiftat (CAS 12403-82-6) i inicijalne eksplozive ili inicijalne smjese koje sadrže azide ili spojeve azida;
- u. Trietileneglikoldinitrat (TEGDN) (CAS 111-22-8);
- v. 2,4,6-trinitrorezorcinol (stifninska kiselina) (CAS 82-71-3);
- w. Dietildifenilureu; (CAS 85-98-3); dimetildifenilureu; (CAS 611-92-7); metiletildifenilureu [Centraliti];
- x. N,N-difenilureu (nesimetrična difenilurea) (CAS 603-54-3);
- y. Metil-N,N-difenilureu (metilna nesimetrična difenilurea) (CAS 13114-72-2);
- z. Etil-N,N-difenilureu (etilna nesimetrična difenilurea) (CAS 64544-71-4); aa. 2-nitrodifenilamin (2-NDPA) (CAS 119-75-5);
- bb. 4-nitrodifenilamin (4-NDPA) (CAS 836-30-6);

cc. 2,2-klorovinildikloroarsin (CAS 918-52-5);

dd. Nitroguanidin (CAS 556-88-7) (vidjeti 1.C.11.d. na Popisu robe EU-a s dvojnog namjenom).

Napomena 2. ML8. ne odnosi se na amonijev perklorat (ML8.d.2.), NTO (ML8.a.18.) ili katocen (ML8.f.4.b.) i ispunjava sve od sljedećeg:

a. Posebno oblikovan i napravljen za uređaje za proizvodnju plina u civilnoj uporabi;

b. Spojen ili pomiješan, s neaktivnim duroplastičnim vezivima ili plastifikatorima i s masom manjom od 250 g;

c. S najviše 80% amonijevog perklorata (ML8.d.2.) u masi aktivnog materijala;

d. Koji sadrži najviše 4 g NTO-a (ML8.a.18.) i

e. Koji sadrži najviše 1 g katocena (ML8.f.4.b.).

ML9. Ratna plovila (površinska ili podvodna), specijalna mornarička oprema, pribor, komponente i ostala površinska plovila, kako slijedi:

VAŽNA NAPOMENA Za opremu za navođenje i navigaciju vidjeti ML11.

a. Plovila i komponente, kako slijedi:

1. Plovila (površinska ili podvodna) posebno konstruirana ili modificirana za vojnu uporabu, bez obzira na trenutno stanje popravka ili ispravnosti i bez obzira sadrže li oružne sustave ili oklop te trup ili dijelove trupa takvih plovila, i njihove komponente posebno konstruirane za vojnu uporabu;

Napomena ML9.a.1. uključuje vozila posebno konstruirana ili modificirana za prijevoz ronjoca.

2. Površinska plovila, koja nisu navedena u ML9.a.1., koji imaju bilo što od sljedećeg, učvršćeno ili integrirano u plovilo:

a. Automatsko oružje navedeno u ML1 ili oružje navedeno u ML2, ML4, ML12 ili ML19 ili »nosače« ili čvrste točke za oružje kalibra 12,7 mm ili većeg kalibra;

Tehnička napomena

»Nosači« se odnose na nosače oružja ili strukturno ojačanje u svrhu ugradnje oružja.

b. Sustave za upravljanje paljbom navedene u ML5;

c. ima sve sljedeće značajke:

1. »Kemijska, biološka, radiološka ili nuklearna (KBRN) zaštita« i
2. »Sustav orošavanja ili ispiranja« konstruiran za dekontaminaciju ili

Tehničke napomene

1. »KBRN zaštita« je samostalni unutarnji prostor sa značajkama kao što su prekomjerni tlak, izolacija ventilacijskih sustava, ograničeni ventilacijski otvori s KBRN filtrima i ograničen broj točaka za pristup osoblja koji uključuje zračne komore.

2. »Sustav orošavanja ili ispiranja« je sustav raspršivanja morske vode koji istodobno ispire vanjski dio nadgrađa i palubu plovila.

d. Oružane sustave za protumjere navedene u ML4.b., ML5.c. ili ML11.a. i koji imaju bilo što od sljedećeg:

1. »KBRN zaštitu«;
2. Trup plovila i nadgrađe, posebno konstruirane za smanjivanje radarskog odraza;
3. Sredstva za smanjivanje termalne zamjetljivosti (npr. sustav za hlađenje ispušnih plinova), osim posebno konstruiranih za povećanje opće učinkovitosti elektrana ili smanjivanje utjecaja na okoliš ili
4. Sustav za zaštitu od magnetskih mina konstruiran za smanjivanje magnetske zamjetljivosti cijelog plovila;

b. Motori i pogonski sustavi, posebno konstruirani za vojnu uporabu i njihove komponente, posebno konstruirane za vojnu uporabu, kako slijedi:

1. Dizelski motori posebno konstruirani za podmornice;
2. Električni motori posebno konstruirani za podmornice i koji imaju sve niže navedene značajke:
  - a. Izlaznu snagu veću od 0,75 MW (1 000 KS);
  - b. Sposobnost brzog preusmjerenja unatrag;
  - c. Hlađenje tekućinom i
  - d. Potpuno su zatvoreni;
3. Dizelski motori koji imaju sve sljedeće značajke:
  - a. Izlaznu snagu od 37,3 kW (50 KS) ili veću i
  - b. »Nemagnetni udio« veći od 75% ukupne mase;

Tehnička napomena

Za potrebe ML9.b.3., »nemagnetni« znači da je relativna propusnost manja od 2.

4. »Pogonski sustavi neovisni o zraku« (AIP), posebno konstruirani za podmornice;

Tehnička napomena

»Pogonski sustav neovisan o zraku« (AIP) omogućuje podmornici da se u podvodnoj vožnji služi svojim pogonskim sustavom bez upotrebe atmosferskog kisika dulje nego što bi to inače omogućavale baterije. Za potrebe ML9.b.4., AIP ne uključuje nuklearnu energiju.

c. Podvodne naprave za otkrivanje, posebno konstruirane za vojnu uporabu, opremu za njihov nadzor i njihove komponente, posebno konstruirane za vojnu uporabu;

d. Protupodmorničke mreže i protutorpedne mreže, posebno konstruirane za vojnu uporabu;

e. Ne upotrebljava se od 2003.;

f. Probijači trupa i priključci, posebno konstruirani za vojnu uporabu, koji omogućuju interakciju s vanjskom opremom plovila, i njihove komponente, posebno konstruirane za vojnu uporabu;

Napomena ML9.f. uključuje priključke za plovila, s jednim ili više vodiča, koaksijalne ili valovodne, probijače trupa za plovila, pri čemu oba mogu ostati nepropusna te zadržati tražene karakteristike na morskim dubinama koje prelaze 100 m; i priključke s optičkim vlaknima te optičke probijače trupa, posebno konstruirane za prijenos »laserske« zrake bez obzira na dubinu. ML9.f. ne odnosi se na običnu pogonsku osovinu ni na hidrodinamičke probijače trupa s upravljačkom osovinom.

g. Tihi ležajevi, njihove komponente i oprema koja sadrži takve ležajeve, posebno konstruirani za vojnu uporabu, koji imaju bilo koju od sljedećih značajki:

1. Plinski ili magnetski ovjes;
2. Aktivno nadziranje vidljivosti ili
3. Kontrolu reduciranja vibracija;

h. Nuklearna oprema ili pogonska oprema, posebno konstruirana za plovila navedena u ML9.a. te posebno konstruirane ili »modificirane« komponente za vojnu uporabu.

Tehnička napomena

Za potrebe ML9.h. »modificiran« znači bilo koja strukturna, električna, mehanička ili druga promjena koja nevojnom sredstvu daje vojne karakteristike ekvivalentne drugom sredstvu koje je posebno konstruirano za vojnu uporabu.

Napomena ML9.h. uključuje »nuklearne reaktore«.

ML10. »Zrakoplov«, »vozila lakša od zraka«, »bespilotne letjelice«, zrakoplovni motori i »zrakoplovna« oprema, pripadajuća oprema i komponente, posebno konstruirane ili modificirane za vojnu uporabu, kako slijedi:

VAŽNA NAPOMENA Za opremu za navođenje i navigaciju vidjeti ML11.

a. »Zrakoplov« s posadom i »vozila lakša od zraka« te posebno konstruirane komponente za njih;

b. Ne upotrebljava se od 2011.

c. Bespilotni »zrakoplov« i »vozila lakša od zraka«, pripadajuća oprema te posebno konstruirane komponente za njih, kako slijedi:

1. »Bespilotne letjelice«, letjelice na daljinsko upravljanje (RPV-ovi), autonomne programirane letjelice i bespilotne »letjelice lakše od zraka«;

2. Lanseri, oprema za spašavanje i zemaljska oprema;

3. Oprema namijenjena za zapovijedanje ili nadziranje;

d. Pogonski zrakoplovni motori i posebno konstruirane komponente za njih;

e. Oprema za nadopunu gorivom u letu, posebno konstruirana ili modificirana za bilo što od niže navedenog te posebno konstruirane komponente za nju:

1. »Zrakoplov« naveden u ML10.a.; ili

2. Bespilotni »zrakoplov« naveden u ML10.c.;

f. Zemaljska oprema posebno konstruirana za »zrakoplov« naveden u ML10.a. ili zrakoplovne motore navedene u ML10.d.;

Napomena 1. ML10.f. uključuje opremu za opskrbu gorivom pod tlakom i opremu posebno konstruiranu za olakšavanje izvođenja operacija u ograničenim prostorima, uključujući opremu smještenu na brodu.

Napomena 2. ML10.f. ne odnosi se na:

1. šipke za vuču;

2. zaštitne prostirke i pokrivače;

3. ljestve, stube i platforme;

4. klinove za blokiranje kotača i opremu za privezivanje i vezanje.

g. Oprema za održavanje života za posadu zrakoplova, sigurnosna oprema za posadu zrakoplova i drugi uređaji za bijeg u nuždi koji nisu navedeni u ML10.a., konstruirani za »zrakoplov« naveden u ML10.a.;

Napomena ML10.g. ne nadzire kacige posade zrakoplova koje ne uključuju, ili nemaju nosače ili dodatke za opremu navedenu na Zajedničkom popisu robe vojne namjene EU-a.

VAŽNA NAPOMENA Za kacige također vidjeti ML13.c.

h. Padobrani, paraglajderi i pripadajuća oprema, kao i posebno konstruirane komponente za njih, kako slijedi:

1. Padobrani koji nisu navedeni bilo gdje drugdje u Zajedničkom popisu robe vojne namjene EU-a;

2. Paraglajderi;

3. Oprema posebno konstruirana za padobrance na velikim visinama (npr. odijela, posebne kacige, sustavi za disanje, oprema za navigaciju);

i. Oprema za kontrolirano otvaranje ili sustavi automatskog pilotiranja osmišljeni za teret koji se izbacuje padobranom.

Napomena 1. ML10.a. ne odnosi se na »zrakoplov« i »vozila lakša od zraka« ili varijante tih »zrakoplova« posebno konstruiranih za vojnu uporabu i koji imaju sve sljedeće značajke:

a. Nisu bojni »zrakoplovi«;

b. Nisu konfigurirani za vojnu uporabu ni opremljeni opremom ili dodacima posebno konstruiranim ili modificiranim za vojnu uporabu; i
c. Kojima su tijela nadležna za civilno zrakoplovstvo iz jedne ili više država članica EU-a ili država sudionica u Wassenaarskom aranžmanu izdala potvrdu za civilnu uporabu.

Napomena 2. ML10.d. ne odnosi se na:

a. Zrakoplovne motore konstruirane ili modificirane za vojnu uporabu kojima su tijela nadležna za civilno zrakoplovstvo iz jedne ili više država članica EU-a ili država sudionica u Wassenaarskom aranžmanu izdala potvrdu za upotrebu u »civilnom zrakoplovstvu«, ili njihove posebno konstruirane komponente;

b. Klipne motore ili za njih posebno konstruirane komponente, osim onih posebno konstruiranih za bespilotne letjelice.

Napomena 3. Za potrebe ML10.a. i ML10.d., posebno konstruirane komponente i pripadajuća oprema za nevojne »zrakoplove« ili zrakoplovni motori modificirani za vojnu upotrebu odnose se samo na one vojne komponente i pripadajuću vojnu opremu koja je potrebna za izmjenu za vojnu upotrebu.

Napomena 4. Za potrebe ML10.a., vojna uporaba uključuje: borbu, vojno izviđanje, napad, vojnu obuku, logističku potporu, prijevoz i spuštanje vojnika ili vojne opreme iz zraka.

Napomena 5. ML10.a. ne odnosi se na »zrakoplov« i »vozila lakša od zraka« koji ispunjavaju sve sljedeće uvjete:

a. Izrađeni su prvi put prije 1946.;

b. Ne uključuju stavke navedene u Zajedničkom popisu robe vojne namjene EU-a, osim ako stavke moraju zadovoljavati sigurnosne standarde ili standarde sposobnosti za zračni promet tijelâ nadležnih za civilno zrakoplovstvo iz jedne ili više država članica EU-a ili država sudionica u Wassenaarskom aranžmanu i

c. Ne uključuju oružje navedeno u Zajedničkom popisu robe vojne namjene EU-a, osim ako je neuporabljivo i ne može se popraviti.

Napomena 6. ML10.d. ne odnosi se na pogonske zrakoplovne motore koji su prvi put izrađeni prije 1946.

ML11. Elektronička oprema, »svemirska letjelica« i komponente koji nisu navedeni drugdje u Zajedničkom popisu robe vojne namjene EU-a, kako slijedi:

a. Elektronička oprema posebno konstruirana ili modificirana za vojnu uporabu te za nju posebno konstruirane komponente;

Napomena ML11.a. uključuje:

a. Opremu za elektroničke protumjere i opremu za elektroničke protu-protumjere (npr. oprema namijenjena za ubacivanje vanjskih ili pogrešnih signala na radar ili prijammike za radio komunikaciju ili drukčije ometanje prijema, rada ili učinkovitosti protivničkih elektroničkih prijammika, uključujući i njihovu opremu za protumjere), uključujući opremu za ometanje i protu-ometanje;

b. Cijevi s podesivom frekvencijom;

c. Elektroničke sustave ili opremu konstruiranu za nadzor i praćenje elektromagnetskog spektra za vojne obavještajne ili sigurnosne svrhe ili za mjere protiv takvog nadzora i praćenja;

d. Podvodne protumjere, uključujući akustično i magnetsko ometanje i zavaravanje, opremu namijenjenu za ubacivanje vanjskog ili lažnog signala na sonarne prijammike;

e. Opremu za obradu sigurnosnih podataka, opremu za sigurnost podataka i opremu za prijenos te sigurnost linija veze uz upotrebu kriptografske funkcionalnosti;

f. Opremu za identifikaciju, provjeravanje i unos šifri te opremu za upravljanje, izradu i distribuciju šifri;

g. Opremu za navođenje i navigaciju;

h. Digitalnu radijsku opremu za prijenos informacija;

i. Digitalne demodulatore posebno konstruirane za praćenje signala;

j. »Automatizirane sustave za zapovijedanje i upravljanje«

VAŽNA NAPOMENA Za »softver« povezan s vojnim radiom definiranim »softverom« (SDR) vidjeti ML21.

b. Oprema za ometanje konstruirana ili modificirana za ometanje prijema, rada ili učinkovitosti usluga pozicioniranja, navigacije ili mjerenja vremena koje pružaju »satelitski navigacijski sustavi« i za nju posebno konstruirane komponente;

c. »Svemirska letjelica« posebno konstruirana ili modificirana za vojnu uporabu i komponente »svemirske letjelice« posebno konstruirane za vojnu uporabu.

ML12. Sustavi oružja s velikom kinetičkom energijom te pripadajuća oprema, kao i posebno konstruirane komponente za njih, kako slijedi:

a. Sustavi oružja koji upotrebljavaju kinetičku energiju, posebno konstruirani za uništenje cilja ili izvršenje prekida zadaće uništenja cilja;

b. Posebno osmišljena sredstva za testiranje i evaluaciju te pokusni modeli, uključujući dijagnostičke instrumente i ciljeve, za dinamičko testiranje kinetičkih projektila i sustava.

VAŽNA NAPOMENA Za sustave oružja koji koriste potkalibarsko streljivo ili koji koriste samo kemijski pogon i pripadajuće streljivo, vidjeti ML1. do ML4.

Napomena 1. ML12. uključuje sljedeće ako je posebno konstruirano za sustave oružja koji upotrebljavaju kinetičku energiju:

a. Sustave lansirnih pogona sposobnih za ubrzanje mase veće od 0,1 g do brzina većih od 1,6 km/s, u obliku pojedinačne ili brze paljbe;

b. Stvaranje primarne snage, električnu zaštitu, skladištenje energije (npr. kondenzatori velikog kapaciteta za pohranu energije), upravljanje toplinom, hlađenje, opremu za uključivanje ili rukovanje gorivom; i električne veze dovoda struje, topovske i drugih funkcija električnog pokretanja kupole;

VAŽNA NAPOMENA Vidjeti također 3.A.1.e.2. na Popisu robe EU-a s dvojnog namjenom za kondenzatore velikog kapaciteta za pohranu energije.

c. Određivanje položaja, praćenje, sustave za upravljanje paljbom ili sustave za provjeru štete;

d. Tražilice navođenja, navođenje ili divertne pogonske sustave za projekte (lateralno ubrzanje).

Napomena 2. ML12 se primjenjuje na sustave oružja koji upotrebljavaju bilo koju od niže navedenih pogonskih metoda:

a. Elektromagnetsku;

b. Elektrotermalnu;

c. Plazmu;

d. Lagani plin ili

e. Kemijsku (kada se koristi u kombinaciji s bilo kojim od gore navedenih).

ML13. Oklopna ili zaštitna oprema, konstrukcije, komponente i pribor, kako slijedi:

a. Metalne ili nemetalne oklopne ploče koje imaju bilo što od sljedećeg:

1. Proizvedene u skladu s vojnim standardima ili specifikacijama ili

2. Pogodne za vojnu uporabu;

VAŽNA NAPOMENA Za zaštitne oklopne ploče na zaštitnim prslucima (»pancirkama«) vidi ML13.d.2.

b. Konstrukcije od metalnih ili nemetalnih materijala ili njihova kombinacija, posebno konstruirane za pružanje balističke zaštite vojnim sustavima, i posebno konstruirane komponente za njih;

c. Kacige i za njih posebno konstruirane komponente i pribor, kako slijedi:

1. kacige proizvedene u skladu s vojnim standardima ili specifikacijama ili usporedivim nacionalnim standardima;

2. kalote, unutarnja oprema ili ublaživači udara, posebno konstruirani za kacige navedene u ML13.c.1.;

3. dodatni elementi balističke zaštite, posebno konstruirani za kacige navedene u ML13.c.1.

VAŽNA NAPOMENA Za druge komponente vojnih kaciga ili opremu za njih vidi relevantnu stavku u Zajedničkom popisu robe vojne namjene EU-a.

d. Zaštitni prsluci ili zaštitna odjeća i njihove komponente kako slijedi:

1. Zaštitni prsluci ili zaštitna odjeća proizvedeni u skladu s vojnim standardima ili specifikacijama ili njihovim ekvivalentima te posebno konstruirane komponente za njih;

Napomena Za potrebe ML13.d.1. vojni standardi ili specifikacije uključuju barem specifikacije za zaštitu od krhotina.

2. Tvrde zaštitne oklopne ploče na zaštitnim prslucima koje pružaju balističku zaštitu jednaku ili veću od razine III (sukladno normi NIJ 0101.06 iz srpnja 2008. ili »jednakovrijednoj normi«).

Napomena 1. ML13.b. uključuje materijale koji su posebno namijenjeni za izradu eksplozivno-reaktivnog oklopa ili za izgradnju vojnih skloništa.

Napomena 2. ML13.c. ne odnosi se na kacige koje ispunjavaju sve navedeno:

a. Izrađene su prvi put prije 1970. i

b. Nisu ni konstruirane ni modificirane za prihvaćanje stavki navedenih u Zajedničkom popisu robe vojne namjene EU-a niti su njima opremljene.

Napomena 3. ML13.c. i d. ne odnose se na kacige, zaštitne prsluke ili zaštitnu odjeću kada ih korisnik nosi sa sobom za svoju osobnu zaštitu.

Napomena 4. Od kaciga posebno konstruiranih za osobe koje se bave deaktiviranjem eksplozivnih naprava ML13.c navodi samo one koje su posebno konstruirane za vojnu uporabu.

Napomena 5. ML13.d.1. ne odnosi se na opremu za zaštitu očiju.

VAŽNA NAPOMENA Za opremu za zaštitu očiju od lasera vidjeti ML17.o.

VAŽNA NAPOMENA 1. Vidjeti također stavku 1.A.5. na Popisu robe EU-a s dvojnog namjenom.

VAŽNA NAPOMENA 2. Za »vlaknaste ili filamentne materijale« koji se upotrebljavaju u proizvodnji zaštitnih prsluka i kaciga, vidjeti stavku 1.C.10. na Popisu robe EU-a s dvojnog namjenom.

ML14. »Specijalizirana oprema za vojnu obuku« ili za simuliranje vojnih scenarija, simulatori posebno namijenjeni obuci uz korištenje bilo koje vrste vatrenog oružja ili naoružanja navedenih u ML1. ili ML2. te za to posebno konstruirane komponente i pribor.

Tehnička napomena

Pojam »specijalizirana oprema za vojnu obuku« uključuje vojne vrste trenažera napada, trenažera leta, trenažera radarskih ciljeva, gene-

ratore radarskih ciljeva, naprave za obuku na oružju, trenažere protupodmorničkog ratovanja, simulatore leta (uključujući centrifuge za obuku pilota/astronauta), trenažere radara, trenažere instrumenata leta, navigacijske trenažere, trenažere lansiranja projektila, opremu za ciljeve, automatske »zrakoplove«, trenažere naoružanja, trenažere bespilotnih »zrakoplova«, pokretne trenažere i opremu za obuku za kopnene vojne operacije.

Napomena 1. ML14 uključuje generatore slike i interaktivne sustave okoliša za simulatore ako su posebno konstruirani ili modificirani za vojnu uporabu.

Napomena 2. ML14 ne odnosi se na opremu posebno konstruiranu za obuku za korištenje lovačkog ili sportskog oružja.

ML15. Oprema za prikaz slike ili za protumjere, kako slijedi, posebno konstruirana za vojnu uporabu i za nju posebno konstruirane komponente te pribor:

a. Oprema za snimanje i obradu slike;

b. Kamere, oprema za fotografiranje i obradu filma;

c. Oprema s pojačalom slike;

d. Oprema za prikaz infracrvene ili termičke slike;

e. Radarsko-senzorska oprema za prikaz slike;

f. Oprema za protumjere ili protu-protumjere, namijenjena opremi navedenoj u ML15.a. do ML15.e.

Napomena ML15.f. uključuje opremu namijenjenu ometanju rada ili učinkovitosti vojnih sustava za prikaz slike ili minimiziranju tih njihovih sposobnosti.

Napomena ML15. ne odnosi se na »cijevne pojačivače svjetlosti prve generacije« ili opremu koja je posebno namijenjena ugrađivanju u »cijevne pojačivače svjetlosti prve generacije«.

VAŽNA NAPOMENA Za ciljnice za oružje čiji je sastavni dio »cijevni pojačivač svjetlosti prve generacije« vidjeti ML1., ML2. i ML5.a.

VAŽNA NAPOMENA Vidjeti također 6.A.2.a.2. i 6.A.2.b. na Popisu robe EU-a s dvojnog namjenom.

ML16. Otkivci, odljevci i ostali nedovršeni proizvodi posebno konstruirani za stavke navedene u ML1. do ML4., ML6., ML9., ML10., ML12. ili ML19.

Napomena ML16. se odnosi na nedovršene proizvode kada ih je moguće identificirati po sastavu materijala, geometriji ili funkciji.

ML17. Raznovrsna oprema, materijali i »knjižnice«, kako slijedi, te za njih posebno konstruirane komponente:

a. Pribor za ronjenje i podvodno plivanje, posebno konstruiran ili modificiran za vojnu uporabu, kako slijedi:

1. Cjeloviti aparati za autonomno ronjenje s kisikom, zatvorenog ili poluzatvorenog kruga;

2. Pribor za podvodno plivanje posebno konstruiran za upotrebu s priborom za ronjenje navedenim u ML17. a.1.;

VAŽNA NAPOMENA Vidjeti također 8.A.2.q. na Popisu robe EU-a s dvojnog namjenom.

b. Građevinska oprema posebno konstruirana za vojnu uporabu;

c. Nastavci, premazi i obrade za smanjenje mogućnosti otkrivanja položaja, posebno konstruirani za vojnu uporabu;

d. Terenska inženjerijska oprema posebno konstruirana za upotrebu u borbenom području;

e. »Roboti«, kontrolori »roboti«, i »krajnje jedinice« »roboti« koji imaju bilo koju od sljedećih značajki:

1. Posebno je konstruirana za vojnu uporabu;

2. Uključuju sredstva za zaštitu hidrauličnih linija od puknuća uzrokovanih balističkim fragmentima (npr. uključuju samoljepljive linije) te koriste hidrauličke tekućine točke žarišta veće od 839 K (566 °C) ili

3. Posebno su konstruirani ili vrednovani za rad u okruženju elektromagnetskog impulsa (EMP);

Tehnička napomena

Elektromagnetski impuls ne odnosi se na uzajamni nenamjerni utjecaj uzrokovan elektromagnetskom radijacijom obližnje opreme (npr. strojeva, naprava ili elektroničkih uređaja) ili udarom groma.

f. »Knjižnice« posebno konstruirane ili modificirane za vojnu uporabu sa sustavima, opremom ili komponentama, kako su navedene u Zajedničkom popisu robe vojne namjene EU-a;

g. Nuklearna oprema ili pogonska oprema, koja nije drugdje navedena, posebno konstruirana za vojnu uporabu te posebno konstruirane ili »modificirane« komponente za vojnu uporabu;

Napomena ML17.g. uključuje »nuklearne reaktore«.

h. Oprema i materijal, presvučen ili tretiran za smanjivanje mogućnosti otkrivanja položaja, posebno konstruirani za vojnu uporabu, koji nisu navedeni drugdje u Zajedničkom popisu robe vojne namjene EU-a;

i. Simulatori posebno konstruirani za vojne »nuklearne reaktore«;

j. Pokretne radionice posebno konstruirane ili »modificirane« za servisiranje vojne opreme;

k. Terenski generatori posebno konstruirani ili »modificirani« za vojnu uporabu;

l. ISO intermodalni kontejneri ili odvojivi sanduci vozila (tj., izmjenjivi sanduci), posebno konstruirani ili »modificirani« za vojnu uporabu;

m. Trajekti, koji nisu navedeni drugdje u Zajedničkom popisu robe vojne namjene EU-a, mostovi i pontoni, posebno konstruirani za vojnu uporabu;

n. Pokusni modeli posebno konstruirani za »razvoj« stavki navedenih u ML4, ML6, ML9 ili ML10;

o. Oprema za zaštitu od »lasera« (npr. za zaštitu očiju ili senzora) posebno konstruirani za vojnu uporabu;

p. »Gorivne ćelije« koje nisu navedene drugdje u Zajedničkom popisu robe vojne namjene EU-a, posebno konstruirane ili »modificirane« za vojnu uporabu.

Tehnička napomena

1. Ne upotrebljava se od 2014.

2. Za potrebe ML17 »modificiran« znači bilo koja strukturna, električna, mehanička ili druga promjena koja nevojnomo sredstvu daje vojne karakteristike ekvivalentne drugom sredstvu koje je posebno konstruirano za vojnu uporabu.

ML18. »Proizvodna« oprema, postrojenja za testiranje utjecaja okoliša i komponente, kako slijedi:

a. Posebno konstruirana ili modificirana »proizvodna« oprema za »izradu« proizvoda navedenih u Zajedničkom popisu robe vojne namjene EU-a, kao i za nju posebno konstruirane komponente;

b. Postrojenja posebno konstruirana za testiranje utjecaja okoliša te za to posebno konstruirana oprema, koja nije navedena nigdje drugdje, za certificiranje, kvalificiranje ili testiranje proizvoda navedenih u Zajedničkom popisu robe vojne namjene EU-a.

Tehnička napomena

Za potrebe ML18, pojam »izrada« uključuje kreiranje, ispitivanje, proizvodnju, testiranje i provjeru. Napomena ML18.a. i ML18.b. uključuju sljedeću opremu:

a. Opremu za kontinuiranu nitraciju;

b. Pribor za centrifugalno testiranje ili opremu koja ima bilo koju od sljedećih značajki:

1. Pokreće je motor ili motori ukupne vrednovane konjske snage veće od 298 kW (400 KS);

2. Nosivost korisnog tereta od 113 kg ili više ili

3. Mogućnost centrifugalnog ubrzanja od 8 g ili više kod nosivosti od 91 kg ili više;

c. Preše za dehidraciju;

d. Ekstrudere posebno konstruirane ili modificirane za izvlačenje vjone eksploziva;

e. Rezače za dimenzioniranje izvučenih eksplozivnih punjenja;

f. Bubnjeve za miješanje materijala promjera 1,85 m ili više te kapaciteta proizvodnje preko 227 kg;

g. Kontinuirane miksera za kruta barutna punjenja

h. Fluidne mlinove za mljevenje i usitnjavanje sastojaka vojnih eksploziva;

i. Opremu za postizanje sferičnosti i ujednačene veličine čestica u metalnom prahu navedenima u ML8.c.8.;

j. Pretvarače konvekcijske struje za preradu materijala navedene u ML8.c.3.

ML19. Sustavi naoružanja usmjerene energije (DEW), s time povezana oprema ili oprema za protumjere i pokusni modeli, kako slijedi, te posebno konstruirane komponente za njih:

a. »Laserski« sustavi posebno konstruirani za uništenje ili izvršenje prekida zadaće uništenja cilja;

b. Sustavi snopa čestica koji su u mogućnosti uništiti ili izvršiti prekid zadaće uništenja cilja;

c. Radiofrekvencijski sustavi (RF) visoke snage koji su u mogućnosti uništiti ili izvršiti prekid zadaće uništenja cilja;

d. Oprema posebno konstruirana za nalaženje i identifikaciju ili obranu od sustava navedenih u ML19.a. do ML19. c.;

e. Fizički pokusni modeli za sustave, opremu i komponente, navedeni u ML19.;

f. »Laserski« sustavi posebno konstruirani za uzrokovanje trajne sljepoće ako vid nije zaštićen, tj. ako osoba ne nosi zaštitne naočale ili ako nosi sredstva za korekciju vida.

Napomena 1. Sustavi naoružanja usmjerene energije navedeni u ML19 uključuju sustave čije mogućnosti proizlaze iz kontrolirane primjene sljedećeg:

a. »Lasera« dovoljne snage da izvrše uništenje na način sličan konvencionalnom streljivu;

b. Akceleratora čestica koji izbacuju nabijenu ili neutralnu zraku čestica destruktivne moći;

c. Prijenosnika radiofrekvencijskih zraka visokoimpulsne snage ili visoko prosječne snage koji proizvode dovoljno snažna polja da onemoguću elektroniku na udaljenoj meti.

Napomena 2. ML19 uključuje sljedeće ako je posebno namijenjeno za sustave oružja usmjerene energije:

a. Stvaranje primarne snage, skladištenje energije, uključivanje, oprema za kondicioniranje snage ili rukovanje gorivom;

b. Sustave za zahvat ili praćenje cilja;

c. Sustave koji mogu procijeniti oštećenje cilja, uništenje ili izvršenje prekida zadaće;

d. Opremu za rukovanje, propagaciju ili usmjeravanje snopa;

e. Opremu s mogućnošću brzog zaokreta zrake, za brze višestruke operacije prema cilju;

- f. Prilagodnu optiku i fazne spreznike;
 g. Ubrzivače energije za negativne hidrogen ionske zrake;
 h. Komponente ubrzanja »kvalificirane za svemir«;
 i. Opremu za kanaliziranje negativne ionske zrake;
 j. Opremu za kontroliranje i zaokretanje visokoenergetske ionske zrake;
 k. Tanke listiće kovine za neutraliziranje zraka negativnih izotopa vodika »kvalificirane za svemir«.

ML20. Kriogenska i »supervodljiva« oprema, kako slijedi, te za nju posebno konstruirane komponente i pribor:

- a. Oprema posebno projektirana ili sastavljena za instalaciju u vozilima za vojnu kopnenu, morskou, zračnu ili svemirsku primjenu, s mogućnošću rada u pokretu, kao i proizvodnje ili održavanja temperature ispod 103 K (-170 °C);

Napomena ML20.a. obuhvaća mobilne sustave koji sadrže ili koriste pribor ili komponente izrađene od nemetalnih ili neelektričnih vodljivih materijala kao što su plastika ili materijali impregnirani epoksi smolom.

- b. »Supervodljiva« električna oprema (rotirajući strojevi ili transformatori) posebno projektirana ili sastavljena za instaliranje u vozilu za vojnu kopnenu, morskou, zračnu ili svemirsku primjenu i s mogućnošću rada u pokretu.

Napomena ML20.b. ne odnosi se na hibridne homopolarne generatore istosmjernje struje koji imaju normalnu metalnu armaturu jednog pola koja rotira u magnetskom polju proizvedenom od supervodljivih spirala, uz uvjet da su te spirale jedina supervodljiva komponenta u generatoru.

ML21. »Softver« kako slijedi:

- a. »Softver« posebno konstruiran ili modificiran za bilo koje od sljedećeg:

1. »Razvoj«, »proizvodnju«, rad ili održavanje opreme navedene u Zajedničkom popisu robe vojne namjene EU-a;
2. »Razvoj« ili »proizvodnju« materijala navedenih u Zajedničkom popisu robe vojne namjene EU-a ili
3. »Razvoj«, »proizvodnju«, rad ili održavanje »softvera« navedenog u Zajedničkom popisu robe vojne namjene EU-a.

- b. Poseban »softver«, osim onog navedenog u ML21.a., kako slijedi:

1. »Softver« posebno konstruiran za vojnu uporabu i posebno konstruiran za modeliranje, simulaciju ili procjenu vojnih sustava naoružanja;
2. »Softver« posebno konstruiran za vojnu uporabu i posebno konstruiran za modeliranje ili simuliranje scenarija vojnih operacija;
3. »Softver« za određivanje učinkovitosti oružja za konvencionalno, nuklearno, kemijsko ili biološko ratovanje;
4. »Softver« posebno konstruiran za vojnu uporabu i posebno konstruiran za zapovjedne, komunikacijske, nadzorne i obavještajne (C¹) ili za zapovjedne, komunikacijske, nadzorne, računalne i obavještajne aplikacije (C⁴);
5. »Softver« posebno konstruiran ili modificiran za provođenje vojnih operacija kibernetičkih napada;

Napomena 1. ML21.b.5. uključuje »softver« namijenjen za uništavanje, oštećenje, degradiranje ili ometanje sustava, opreme ili »softvera« navedenih u Zajedničkom popisu robe vojne namjene EU-a, kibernetičko izviđanje i kibernetičko zapovjedništvo i kibernetički nadzor »softvera«.

Napomena 2. ML21.b.5. ne odnosi se na »otkrivanje ranjivosti« ili na »odgovor na kibernetičke incidente«, koji su ograničeni na nevojnu obrambenu spremnost ili odgovor u pogledu kibernetičku sigurnosti.

- c. »Softver« koji nije naveden u ML21.a. ili ML21.b., posebno konstruiran ili modificiran za osposobljavanje opreme koja nije navedena u Zajedničkom popisu robe vojne namjene EU-a za izvršenje vojnih funkcija opreme navedene u Zajedničkom popisu robe vojne namjene EU-a.

VAŽNA NAPOMENA Vidjeti sustave, opremu ili komponente navedene u Zajedničkom popisu robe vojne namjene EU-a za »digitalna računala« s instaliranim »softverom« navedenim u ML21.c.

ML22. »Tehnologija« kako slijedi:

- a. »Tehnologija«, osim one navedene u ML22.b., koja je »potrebna« za »razvoj«, »proizvodnju«, uporabu, ugradnju, održavanje (provjeru), popravak, remont ili obnovu stavki navedenih u Zajedničkom popisu robe vojne namjene EU-a;

- b. »Tehnologija« kako slijedi:

1. »Tehnologija« »potrebna« za projektiranje, održavanje i popravak kompletnih proizvodnih postrojenja za stavke navedene u Zajedničkom popisu robe vojne namjene EU-a, uklapanje komponenti u proizvodna postrojenja i upravljanje njima, čak i ako njihove komponente nisu navedene;

2. »Tehnologija« »potrebna« za »razvoj« i »proizvodnju« lakog oružja čak i kad se koristi za proizvodnju reprodukcija antikvitetnog lakog oružja;

3. Ne upotrebljava se od 2013.

VAŽNA NAPOMENA Vidjeti ML22.a. za »tehnologiju« koja je prethodno navedena u ML22.b.3.

4. Ne upotrebljava se od 2013.

VAŽNA NAPOMENA Vidjeti ML22.a.za »tehnologiju« koja je prethodno navedena u ML22.b.4.

5. »Tehnologija« »potrebna« isključivo za ugradnju »biokatalizatora« navedenih u ML7.i.1. u vojne noseće tvari ili vojne materijale.

Napomena 1. »Tehnologija« »potrebna« za »razvoj«, »proizvodnju«, uporabu, ugradnju, održavanje (provjeru), popravak, remont ili obnovu stavki navedenih u Zajedničkom popisu robe vojne namjene EU-a ostaje pod nadzorom čak i ako se primjenjuje za stavke koje nisu navedene u Zajedničkom popisu robe vojne namjene EU-a .

Napomena 2. ML22 ne primjenjuje se na:

- a. »Tehnologiju« koja je minimalno potrebna za ugradnju, uporabu, održavanje (provjeru) ili popravak onih stavki koje nisu kontrolirane ili čiji je izvoz odobren;

- b. »Tehnologiju« koja je »u javnoj domeni«, »temeljnim znanstvenim istraživanjima« ili minimalnim informacijama nužnim za primjenu patenata;

- c. »Tehnologiju« za magnetsku indukciju radi kontinuiranog pogona civilnih transportnih uređaja.

DEFINICIJE POJMOVA KORIŠTENIH U OVOM POPISU

Slijede definicije pojmova korištenih u ovom Popisu, po abecednom redu.

Napomena 1. Definicije se primjenjuju u cijelom Popisu. Reference su savjetodavne i nemaju učinka na opću primjenu definiranih pojmova u cjelokupnom popisu.

Napomena 2. Riječi i pojmovi koje sadrži ovaj popis definicija dobivaju definirano značenje samo tamo gdje se nalaze u »pravim (dvostrukim) navodnicima«. Ako su bez navodnika, riječi i pojmovi imaju općeprihvaćena značenja (iz rječnika), osim ako nije navedena lokalna definicija za određenu kontrolu.

ML8.	»Aditivi«	Supstancije koje se koriste u eksplozivima za poboljšanje njihovih svojstava.	ML4., 10.	»Civilni zrakoplov«	»Zrakoplovi« navedeni po oznaci na objavljenim popisima potvrda o sposobnosti za zračni promet tijela nadležnih za civilno zrakoplovstvo iz jedne ili više država članica EU-a ili država sudionica u Wassenaarskom aranžmanu za let na komercijalnim civilnim domaćim ili međunarodnim rutama ili za legitimnu civilnu, privatnu ili poslovnu uporabu.
ML1., 8., 10., 14.	»Zrakoplov«	Zračno vozilo s fiksnim krilima, s krilima promjenjive geometrije, rotirajućim krilima (helikopteri), zakretnim rotorom (tilt-rotor) ili zakretnim krilom (tilt-wing).	ML21.	»Odgovor na kibernetičke incidente«	Postupak razmjene potrebnih informacija o incidentu koji utječe na kibernetičku sigurnost s pojedincima ili organizacijama odgovornima za provedbu ili koordinaciju korektivnih mjera radi otklanjanja incidenta u području kibernetičke sigurnosti.
ML11.	»Automatizirani sustavi za zapovijedanje i upravljanje«	Elektronički sustavi s pomoću kojih se unose, obrađuju i prenose informacije, bitne za učinkovito djelovanje skupine, veće formacije, taktične formacije, postrojbe, broda, podređene postrojbe ili raspoloživih oružnih sustava. To se postiže uporabom računalne i druge specijalizirane opreme namijenjene potpori funkcijama vojnog zapovijedanja ili upravljanja organizacijom. Glavne funkcije automatiziranih sustava za zapovijedanje i upravljanje su: učinkovito automatizirano prikupljanje, pohranu i obrada podataka; prikaz situacije i okolnosti koje utječu na pripremu i izvođenje borbenih operacija; operativni i taktički proračuni za raspoređivanje resursa između borbenih skupina ili elemenata borbenog poretka ili bojnog rasporeda u skladu s misijom ili stanjem operacije; priprema podataka za ocjenu situacije i donošenje odluka u bilo kom trenutku tijekom operacije ili borbe; računalne simulacije operacija.	ML17., 21., 22.	»Razvoj«	Odnosi se na sve faze koje prethode serijskoj proizvodnji, kao što su: projektiranje, projektno istraživanje, analize projekta, projektni koncepti, sastavljanje i ispitivanje prototipova, sheme pilot-proizvodnje, podaci o projektu, proces pretvaranja projektnih podataka u proizvod, projekt konfiguracije, projekt integracije, nacrti.
ML22.	»Temeljna znanstvena istraživanja«	Ekperimentalna ili teoretska istraživanja koja se načelno koriste za usvajanje novih znanja o temeljnim načelima pojava ili uočenih činjenica, koja nisu izravno usmjerena ka nekom specifičnom cilju ili praktičnoj primjeni.	ML21.	»Digitalno računalo«	Oprema koja može, u obliku jedne ili više odvojenih varijabli, izvoditi sve od navedenog: a. Primati podatke; b. Pohranjivati podatke ili naredbe u stalne ili promjenjive (ispisne) uređaje za pohranu; c. Obradivati podatke s pomoću pohranjenog slijeda nareda ba koje je moguće modificirati i d. Pružati izlazne podatke. <i>Tehnička napomena</i> <i>Promjene pohranjenog slijeda uputa uključuju zamjenu fiksnih uređaja za pohranu, ali ne i fizičku promjenu ožičenja ili međuspojeva.</i>
ML7., 22.	»Biokatalizatori«	»Enzimi« za specifične kemijske ili biokemijske reakcije ili druge biološke spojeve koji se spajaju s agensima za kemijsko ratovanje i ubrzavaju njihovo raspadanje. <i>Tehnička napomena</i> <i>»Enzimi« označavaju »biokatalizatore« za specifične kemijske ili biokemijske reakcije.</i>	ML17.	»Krajnje jedinice«	Hvataljke, »aktivne alatne jedinice« i svaki drugi alat koji je pričvršćen na osnovnu ploču na kraju radne ruke »robot« manipulatora. <i>Tehnička napomena</i> <i>»Aktivne alatne jedinice« uređaji su za primjenu dodatne snage, obradne ili senzorske energije na obratku.</i>
ML7.	»Bioagensi«	Patogeni ili toksini, odabrani ili modificirani (na način kao što su promjena čistoće, trajnosti, virulencije, diseminacijskih karakteristika ili otpornosti na UV zračenje) s ciljem stvaranja žrtava među ljudima i životinjama, degradiranja opreme ili oštećenja usjeva ili okoliša.	ML8.	»Energetski materijali«	Tvari ili smjese koje kemijskom reakcijom oslobađaju energiju potrebnu za predviđenu namjenu. »Eksplozivi«, »pirotehnička sredstva« i »pogonske smjese« podrazredi su energetskih materijala.
ML7.	»Biopolimeri«	Biološke makromolekule kako slijedi: a. Enzimi za specifične kemijske ili biokemijske reakcije; b. »Antiidiotipska«, »monoklonalna« ili »poliklonalna« »anti tijela«; c. Posebno kreirani ili posebno obrađeni »receptori«. <i>Tehničke napomene</i> 1. »Antiidiotipska antitijela« znači antitijela koja se vežu za specifična antigenska vezna mjesta drugih antitijela; 2. »Monoklonalna antitijela« znači proteini koji se vežu na jedno antigensko mjesto, a proizvodi ih jedna kultura (skupina) stani ca; 3. »Poliklonalna antitijela« znači mješavina proteina koji se vežu na specifične antigene, a koje proizvodi više od jedne kulture (skupine) stanica; 4. »Receptori« znači biološke makromolekularne strukture koje su sposobne vezati ligande čije vezivanje utječe na fiziološke funkcije.	ML6., 13.	»Jednakovrijedne norme«	Usporedive nacionalne ili međunarodne norme koje priznaje jedna ili više država članica EU-a ili države sudionice u Wassenaarskom aranžmanu koje se primjenjuju na odgovarajući unos.
			ML8., 18.	»Eksplozivi«	Krute, tekuće i plinovite tvari ili smjese tvari koje moraju eksplodirati kada se koriste kao primarna, startna ili glavna punjenja u bojevim glavama, prilikom rušenja i drugim primjenama.
			ML7.	»Ekspresijski vektori«	Nositelji (npr. plazmidi ili virusi) korišteni za ubacivanje genetskog materijala u stanicu domaćina.
			ML13.	»Vlaknasti ili filamentni materijali«	Uključuju: a. neprekinute monofilamente; b. neprekinute pređe i prediva; c. vrpce, tkanine, nasumične prostirke i pletenice; d. rezana vlakna, vlaknasta vlakna i koherentne vlaknaste prekrivače; e. niti, monokristalne ili polikristalne, bilo koje duljine; f. pulpu od aromatskih poliamida.

ML15.	»Cijevni pojačivači svjetlosti prve generacije«	Elektrostatički fokusirane cijevi, koje koriste ulazna i izlazna optička vlakna ili staklenu čeonu ploču, multi-alkalne foto katode (S-20 ili S-25), ali ne koriste mikrokanalne pojačivače.	ML17.	»Robot«	Manipulacijski mehanizam koji može djelovati na kontinuiranoj putanji ili od točke do točke, može koristiti senzore i ima sve sljedeće značajke: a. multifunkcionalan je; b. sposoban je pozicionirati ili orijentirati materijal, dijelove, alate ili posebne uređaje putem promjenjivih pokreta u trodimenzionalnom prostoru; c. sadrži, u zatvorenoj ili otvorenoj petlji, tri ili više servo- uređaja, koji mogu uključivati i koračne motore i d. posjeduje mogućnost »programiranja od strane korisnika« putem metode učenja/ponavljanja ili korištenjem elektro ničkog računala, koje može biti programabilni logički kontrolor, tj. bez mehaničke intervencije. Mogućnost »programiranja od strane korisnika« znači mogućnost da korisnik umeće, izmjenjuje ili zamjenjuje »programe« na način koji nije: a. fizička promjena ožičenja ili međusobnih spojeva ili b. podešavanje upravljačkih funkcija uključujući unošenje parametara. <i>Napomena</i> Gore navedene definicije ne uključuju sljedeće uređaje: 1. Mehanizme za manipulaciju kojima se može upravljati ručno ili daljinski; 2. Manipulacijske mehanizme s fiksnom sekvencom (slijedom) koji su automatizirani pokretni uređaji, koji rade sukladno mehanički utvrđenim programiranim pokretima. Program je mehanički ogreničen pomoću fiksnihi granitnika poput klinova ili zuba. Slijed pokreta i odabir putanje ili kutova ne može varirati i nije promjenjiv mehaničkim, elektroničkim ili električnim putem; 3. Mehanički kontrolirane manipulacijske mehanizme s promjenji vom sekvencom (slijedom) koji su automatizirani pokretni uređaji i koji rade sukladno mehanički utvrđenim programiranim pokretima. Program je mehanički ogreničen fiksnihi, ali podesi vim zaustavnici ma kao što su klinovi ili zupci. Slijed pokreta i odabir putanja ili kutova promjenjiv je u okviru fiksnog uzorka programa. Varijacije ili izmjene programiranog uzorka (npr. promjena klinova ili zamjena zuba) u jednoj ili više osi kretanja postižu se samo mehaničkim djelovanjem; 4. Manipulacijske mehanizme bez nadzora servo-uređaja koji su automatizirani pokretni uređaji s promjenjivom sekvencom (slijedom) koji rade sukladno mehanički utvrđenim programiranim pokretima. Program može biti varijabilan, ali sekvenca (slijed) se odvija samo na temelju binarnog signala od mehanički utvrđenih električnih binarnih uređaja ili podesivih granitnika; 5. Skladišne dizalice (kranovi) definirane kao Kartezijanski koordnati manipulacijski mehanizmi koji su proizvedeni kao integralni dio vertikalnog skladištenja na policama, i konstruirani su za dohvrat sadržaja u pretincima na policama u svrhu pohrane ili vađenja.
ML17.	»Gorivne ćelije«	Elektrokemijski uređaj koji korištenjem goriva iz vanjskog izvora izravno pretvara kemijsku energiju u istosmjernu električnu struju.			
ML22.	»U javnoj domeni«	To znači »tehnologija« ili »softver« koji su dostupni za javnu uporabu bez ograničenja za njihovu daljnju distribuciju. <i>Napomena</i> Ograničenja u vezi s autorskim pravima ne isključuju »tehnologiju« ili »softver« od njihove uporabe u javnoj domeni.			
ML9., 19.	»Laser«	Uređaj koji proizvodi prostorno i vremenski koherentno svjetlo putem pojačanja stimuliranom emisijom zračenja.			
ML17.	»Knjižnica« (parametarska tehnička baza podataka)	Skup tehničkih podataka, a upućivanjem na njih može se poboljšati rad relevantnih sustava, opreme ili komponenti.			
ML10.	»Vozila lakša od zraka«	Baloni i zračni »brodovi« koji uzgon ostvaruju korištenjem toplog zraka ili plinova lakših od zraka kao što su helij ili vodik. <i>Tehnička napomena</i> »Zračni brod« <i>Motorno zračno vozilo koje se održava u letu s pomoću plina (uglavnom helija, prethodno vodika) koji je lakši od zraka.</i>			
ML9., 17.	»Nuklearni reaktor«	Uključuje dijelove i komponente koje se nalaze u ili se priključuju izravno na reaktorsku posudu, opremu koja kontrolira razinu snage u jezgri, i komponente koje normalno sadrže, ili dolaze u izravni kontakt sa ili nadziru primarno rashladno sredstvo reaktorske jezgre.			
ML8.	»Prekursori«	Posebne kemikalije koje se koriste u proizvodnji eksploziva.			
ML21., 22.	»Proizvodnja«	Znači sve faze proizvodnje kao što su: inženjering proizvoda, izrada, integracija, sklapanje (montaža), inspekcija, ispitivanje i kontrola kvalitete.			
ML8.	»Pogonsko gorivo«	Tvari ili smjese koje kemijskom reakcijom proizvode velike količine vrelih plinova kontroliranom brzinom radi dobivanja mehaničkog rada.			
ML4., 8.	»Pirotehničke tvari«	Smjese krutih ili tekućih goriva ili oksidatora koji, kad se zapale, prolaze kroz energetsku kemijsku reakciju kontroliranom brzinom radi dobivanja određene vremenske odgode ili količine topline, buke, dima, vidljive svjetlosti ili infracrvenog zračenja. Piroforne tvari podgrupa su pirotehničkih tvari koje ne sadrže oksidatore, ali se spontano zapale u dodiru sa zrakom.			
ML22.	»Potrebno«	Primijenjeno na »tehnologiju«, odnosi se samo na onaj dio »tehnologije« koji je posebno odgovoran za ostvarivanje ili premašivanje kontrolirane razine performansi, karakteristika ili funkcije. Takva »potrebna« »tehnologija« može se dijeliti između više proizvoda.			
ML7.	»Agensi za suzbijanje nereda«	Tvari koje, u očekivanim uvjetima uporabe u svrhu suzbijanja nereda, kod ljudi velikom brzinom proizvode iritaciju osjetila ili onesposobljavajuće fizičke učinke koji nestaju nakon kratkog vremena nakon prestanka izloženosti. (Suzavci su podskup »agensa za suzbijanje nereda«.)			

ML11.	»Satelitski navigacijski sustav«	Sustav koji se sastoji od zemaljskih postaja, konstelacije satelita i prijamnika kojim se omogućuje izračun položaja prijamnika na temelju signala zaprimljenih od satelita. Obuhvaća globalne navigacijske satelitske sustave (GNSS) i regionalne navigacijske satelitske sustave (RNSS).
ML4., 11., 21.	»Softver«	Skupina jednog ili više »programa« ili »mikroprograma« fiksiranih na bilo kojem opipljivom mediju za zapisivanje. Tehnička napomena 1.: »Program« Skup uputa za izvršenje procesa koji ima takav oblik, ili ga se može pretvoriti u takav oblik da ga računalo može izvršiti. Tehnička napomena 2.: »Mikroprogram« Slijed elementarnih uputa, održavanih u posebnoj memoriji, čije se izvršenje započinje uvođenjem referentnih instrukcija u registar instrukcija.
ML11.	»Svemirska letjelica«	Aktivni i pasivni sateliti i svemirske sonde.
ML19.	»Prikladan za uporabu u svemiru«	Proizvod projektiran, proizveden ili uspješnim ispitivanjem potvrđen kao prikladan za rad na visinama većim od 100 km iznad površine Zemlje. Napomena Oznaka da je određeni proizvod »prikladan za uporabu u svemiru« na temelju ispitivanja ne znači da su drugi proizvodi iz iste proizvodne serije ili serije modela isto »prikladni za uporabu u svemiru« ako nisu pojedinačno ispitani.
ML20.	»Supervodljivi«	Odnosi se na materijale (tj. metali, slitine ili spojevi) koji mogu izgubiti cjelokupni električni otpor (tj. koji mogu postići beskonačnu električnu vodljivost i provoditi vrlo jake električne struje bez Jouleova zagrijavanja.). Tehnička napomena »Supervodljivo« stanje materijala je individualno karakterizirano »kritičnom temperaturom«, kritičnim magnetskim poljem koje je funkcija temperature i kritičnom gustoćom struje koja je, međutim, funkcija i magnetskog polja i temperature. Napomena »Kritična temperatura« (ponekad se odnosi na temperaturu prijenosa) određenog »supervodljivog« materijala temperatura je pri kojoj materijal gubi sav otpor na tok izravne električne struje.
ML22.	»Tehnologija«	Specifična informacija nužna za »razvoj«, »proizvodnju« ili »uporabu« određenog proizvoda. Informacija ima oblik »tehničkih podataka« ili »tehničke ispomoci«. Utvrđena »tehnologija« za Zajednički popis robe vojne namjene EU-a navedena je u ML22. Tehničke napomene 1. »Tehnički podaci« mogu biti u oblicima kao što su nacrti, plano vi, dijagrami, modeli, formule, tablice, inženjerski nacrti i specifikacije, priručnici i upute napisani ili snimljeni na drugim me dijima ili uređajima kao što su disk, vrpca, memorije samo za čitanje. 2. »Tehnička ispomoc« može biti u obliku instrukcija, vještina, obu ke, radnih znanja i konzultantskih usluga. »Tehnička ispomoc« može uključivati prijenos »tehničkih podataka«. 3. »Upotreba«: upotreba, instalacija (uključujući ugradnju na licu mjesta), održavanje (provjera), popravak, remont ili obnavljanje.

ML10.	»Bespilotna letjelica« (»UAV«)	Bilo koji »zrakoplov« koji može poletjeti i održavati kontrolirani let i navigaciju bez ikakve ljudske posade.
ML21.	»Otkrivanje ranjivosti«	Postupak utvrđivanja ili analize ranjivosti, priopćavanja ranjivosti ili analize ranjivosti u suradnji s pojedincima ili organizacijama nadležnima za vođenje ili koordinaciju remedijacije radi otklanjanja ranjivosti.

PRILOG II.

Popis obrambenih proizvoda

Napomena 1. Pojmovi u »navodnicima« su definirani pojmovi. Pozvati se na »Definicije pojmova korištenih u Popisu« priložene ovom Popisu.

Napomena 2. U nekim slučajevima kemikalije su popisane imenom i CAS (Chemical Abstracts Service) brojem. Popis se odnosi na kemikalije iste strukturne formule (uključujući hidrate) bez obzira na ime ili CAS broj. CAS brojevi prikazani su kako bi se lakše identificirala određena kemikalija ili smjesa bez obzira na nomenklaturu. CAS brojevi ne mogu se rabiti kao jedino sredstvo identifikacije jer neki oblici navedenih kemikalija imaju drukčije CAS brojeve, a i smjese koje sadržavaju navedenu kemikaliju mogu također imati druge CAS brojeve.

ML⁽¹⁾1 Oružje s glatkom cijevi kalibra manjeg od 20 mm, ostalo naoružanje i automatsko oružje kalibra 12,7 mm (kalibra 0,50 inča) ili manje i pribor, kako slijedi, te za njih posebno konstruirane komponente:

Napomena: ML1. ne odnosi se na:

- Vatreno oružje posebno konstruirano za uporabu sa tzv. lažnim (školskim) streljivom i iz kojeg nije moguće ispaliti projektil;
- Vatreno oružje posebno konstruirano za izbacivanje projektila povezanih žicom ili uzicom, bez visoko eksplozivnog punjenja ili komunikacijske povezanosti, s dometom ne većim od 500 m;
- Oružje koje ispaljuje streljivo s rubnim paljenjem i koje nije potpuno automatsko;
- »Onesposobljeno vatreno oružje«.

Tehnička napomena:

»Onesposobljeno vatreno oružje« je vatreno oružje koje je onesposobljeno za ispaljivanje projektila postupcima koje je odredilo nacionalno nadležno tijelo iz države članice EU-a ili države sudionice u Sporazumu iz Wassenaara. Tim postupcima nepovratno se izmjenjuju osnovni elementi vatrenog oružja. U skladu s nacionalnim zakonima i propisima, onesposobljavanje vatrenog oružja može se dokazati potvrdom koju podnosi nadležno tijelo te ono može biti naznačeno na vatrenom oružju u obliku pečata na osnovnom dijelu.

- Puške i kombinirano oružje, ručno vatreno oružje, strojnice, kratke strojnice i višecjevno oružje;

Napomena: ML1.a. ne odnosi se na sljedeće:

- Puške i kombinirano oružje proizvedeno prije 1938.;
- Reprodukcije pušaka i kombiniranog oružja čiji su originali proizvedeni prije 1890.;
- Ručno vatreno oružje, višecjevno oružje i strojnice proizvedene prije 1890., te njihove reprodukcije;
- Puške ili ručno vatreno oružje koji su posebno konstruirani za ispaljivanje inertnih projektila pomoću komprimiranog zraka ili CO₂;
- Pištolji i revolveri posebno izrađeni za bilo koje od sljedećeg:

¹ Popis robe vojne namjene

1. Ubijanje domaćih životinja; ili
  2. Uspavljivanje životinja.
  - b. Oružje s glatkom cijevi, kako slijedi:
    1. Oružje s glatkom cijevi posebno konstruirano za vojnu uporabu;
    2. Ostalo oružje s glatkom cijevi kako slijedi:
      - a. Potpuno automatsko oružje;
      - b. Poluautomatsko ili s kliznim mehanizmom punjenja (pumperice);

Napomena: ML1.b.2. ne odnosi se na oružje posebno konstruirano za ispaljivanje inertnih projektila pomoću komprimiranog zraka ili CO₂.

Napomena: ML1.b. ne odnosi se na sljedeće:

    - a. Oružje s glatkom cijevi proizvedeno prije 1938.;
    - b. Reprodukcijske oružja s glatkom cijevi čiji su originali proizvedeni prije 1890.;
    - c. Oružje s glatkom cijevi koje se koristi za lov ili sport. To oružje ne smije biti posebno konstruirano za vojnu uporabu niti smije biti automatsko;
    - d. Oružje s glatkom cijevi posebno konstruirano za bilo što od navedenog:
      1. Ubijanje domaćih životinja;
      2. Uspavljivanje životinja;
      3. Seizmička testiranja;
      4. Ispaljivanje industrijskih projektila; ili
      5. Onesposobljavanje improviziranih eksplozivnih naprava (IED-ova).

Napomena. Napomena: za sredstva za onesposobljavanje vidjeti ML4. i stavku 1A006 na Popisu robe EU-a s dvojnomo namjenom.

  - c. Oružje koje koristi streljivo bez čahure;
  - d. Oprema posebno namijenjena sredstvima navedenima u ML1.a., ML1.b. ili ML1.c., kako slijedi:
    1. odvojivi spremnici za streljivo;
    2. prigušivači pucnja ili moderatori;
    3. »nosači oružja«;

Tehnička napomena:

Za potrebe ML1.d.3. »nosač oružja« je naprava konstruirana za postavljanje oružja na kopneno vozilo, »zrakoplov«, plovilo ili konstrukciju.
  - 4. prigušivači bljeska;
  - 5. optički ciljnici za oružje s elektroničkim procesuiranjem slike;
  - 6. optički ciljnici za oružje posebno namijenjeni vojnoj uporabi.
- ML2 Oružje s glatkom cijevi kalibra 20 mm ili većeg, ostalo oružje ili naoružanje kalibra većeg od 12,7 mm (kalibra 0,50 inča), bacači posebno konstruirani ili modificirani za vojnu upotrebu i pripadajući pribor, kako slijedi, te za njih posebno konstruirane komponente:**
- a. Vatrene oružje, haubice, topovi, minobacači, protuoklopno oružje, lanseri raketa, vojni bacači plamena, puške, netrzajno oružje i oružje s glatkom cijevi;
- Napomena 1. ML2.a. uključuje ubrizgavače, mjerne naprave, spremnike te ostale komponente posebno konstruirane za uporabu s tekućim potisnim punjenjima za bilo koji dio opreme naveden u ML2.a.*
- Napomena 2. ML2.a. ne odnosi se na oružje kako slijedi:*
- a. Puške, oružje s glatkom cijevi i kombinirano oružje proizvedeno prije 1938.;
  - b. Reprodukcijske pušaka, oružja s glatkom cijevi i kombiniranog oružja čiji su originali proizvedeni prije 1890.;

- c. Vatrene oružje, haubice, topove i minobacače proizvedene prije 1890.;
  - d. Oružje s glatkom cijevi koje se koristi za lov ili sport. To oružje ne smije biti posebno konstruirano za vojnu uporabu niti smije biti automatsko;
  - e. Oružje s glatkom cijevi posebno konstruirano za bilo što od navedenog:
    1. Ubijanje domaćih životinja;
    2. Uspavljivanje životinja;
    3. Seizmička testiranja;
    4. Ispaljivanje industrijskih projektila; ili
    5. Onesposobljavanje improviziranih eksplozivnih naprava (IED-ova);

Napomena: Za sredstva za onesposobljavanje vidjeti ML4. i stavku 1A006 na Popisu robe EU-a s dvojnomo namjenom.

  - f. Ručni lanseri projektila posebno konstruirani za izbacivanje projektila povezanih žicom ili uzicom, bez visokoeksplozivnog punjenja ili komunikacijske povezanosti, s dometom ne većim od 500 m.
  - b. Bacači, posebno izrađeni ili modificirani za vojnu upotrebu, kako slijedi:
    1. Bacači dimnih granata;
    2. Bacači plinskih granata;
    3. Pirotehnički bacači;

Napomena: ML2.b. ne odnosi se na signalne pištolje.

  - c. Pribor posebno konstruiran za oružje navedeno u ML2.a., kako slijedi:
    1. Ciljničke naprave i oprema za njihovu montažu, posebno konstruirana za vojnu uporabu;
    2. Sredstva za smanjivanje otkrivanja položaja;
    3. Postolja;
    4. Odvojivi spremnici za streljivo;
  - d. Ne upotrebljava se od 2019.
- ML3 Streljivo i naprave za podešavanje upaljača, kako slijedi, te posebno konstruirane komponente za njih:**
- a. Streljivo za oružje navedeno u ML1., ML2. ili ML12;
  - b. Naprave za podešavanje upaljača za streljivo navedeno u ML3.a.
- Napomena 1. Posebno konstruirane komponente navedene u ML3. uključuju:*
- a. Metalne ili plastične proizvode, kao što su nakovnji kapisle, košuljice zrna, članci redenika, vodeći prsteni i metalni dijelovi streljiva;
  - b. Sigurnosne i oružne (aktivacijske) naprave, upaljače, senzore i inicijalne naprave;
  - c. Energetska punjenja za jednokratno ispaljenje;
  - d. Sagorive čahure za punjenja;
  - e. Podstreljivo, uključujući bombice, mine i projektele navođene na cilj.
- Napomena 2. ML3.a. ne odnosi se ni na što od sljedećeg:*
- a. streljivo čija je čahura zatvorena bez projektila (tzv. prazna zvijezda);
  - b. školsko streljivo s probušenom komorom za barut;
  - c. ostalo manevarsko i školsko streljivo koje ne uključuje komponente konstruirane za bojevo streljivo; ili
  - d. komponente posebno konstruirane za manevarsko ili školsko streljivo, navedeno u ovoj Napomeni 2.a., b. ili c.
- Napomena 3. ML3.a. ne odnosi se na patrone posebno konstruirane za bilo koju od sljedećih namjena:*

- a. Signaliziranje;
- b. Plaćenje ptica; ili
- c. Paljenje baklji na naftnim bušotinama.

ML4 Bombe, torpeda, rakete, projektili, ostale eksplozivne naprave i punjenja, kao i pripadajuća oprema i pribor, kako slijedi, posebno konstruirana za vojnu uporabu, te za njih posebno konstruirane komponente:

Napomena 1: Za opremu za navođenje i navigaciju vidjeti ML11.

Napomena 2: Za sustave za zaštitu zrakoplova od raketa (AMPS), vidjeti ML4.c.

a. Bombe, torpeda, granate, dimni spremnici, rakete, mine, projektili, dubinska (protupodmornička) punjenja, punjenja za rušenje, kao i oprema za uništavanje, »pirotehničke« naprave, patrone i simulatori (npr. oprema koja simulira karakteristike bilo koje od tih stavaka), posebno konstruirani za vojnu uporabu;

Napomena: ML4.a. uključuje:

- a. Dimne granate, zapaljive bombe i eksplozivne naprave;
- b. Sapnice raketa ili projektila i vrhove projektila na letjelicama koje imaju mogućnost povratka u atmosferu.

b. Oprema koja ima sve sljedeće karakteristike:

1. Posebno je namijenjena vojnoj uporabi; i
2. Posebno je konstruirana za »aktivnosti« koje su vezane uz bilo što od navedenog;

a. Stavke navedene u ML4.a.; ili

b. Improvizirane eksplozivne uređaje (IED-ove).

Tehnička napomena:

Za potrebe ML4.b.2. »aktivnosti« se odnosi na rukovanje, ispaljivanje, polaganje, nadzor, pražnjenje, detonaciju, aktiviranje, električno napajanje s jednokratnim radnim učinkom, zavaravanje, ometanje, odstranjivanje, otkrivanje, smetanje ili zbrinjavanje.

Napomena 1. ML4.b. uključuje:

- a. mobilnu opremu za pretvaranje plina u tekuće stanje koja može proizvesti 1 000 kg ili više plina u tekućem stanju dnevno;
- b. ploveće električne provodne kabele za čišćenje magnetskih mina.

Napomena 2. ML4.b. ne odnosi se na ručne naprave koje su namijenjene isključivo za detekciju metalnih objekata i nemaju mogućnost razlikovanja mina od ostalih metalnih objekata.

c. Sustavi za zaštitu zrakoplova od raketa (AMPS).

Napomena: ML4.c. ne odnosi se na AMPS koji ima sve od navedenog:

- a. Bilo koji od sljedećih senzora za upozorenje na prisutnost projektila:
  1. Pasivne senzore s vršnim odzivom između 100-400 nm; ili
  2. Aktivne pulsirajuće Dopplerove senzore za upozorenje na prisutnost projektila;

b. Sustave za stvaranje protumjera;

c. Baklje, koje imaju i vidljiv i infracrveni trag, za ometanje projektila zemlja-zrak; i

d. Ugrađen na »civilnom zrakoplovu« i ima sve od navedenog:

1. AMPS je u funkciji samo na određenom »civilnom zrakoplovu« na kojem je ugrađen određeni AMPS i za koji je izdan bilo koji od sljedećih dokumenata:

a. Civilni certifikat tipa koji izdaju tijela nadležna za civilno zrakoplovstvo jedne ili više država članica EU-a ili države sudionice u Sporazumu iz Wassenaara; ili ili

b. Odgovarajući dokument koji priznaje Međunarodna organizacija za civilno zrakoplovstvo (ICAO);

2. AMPS koristi zaštitu za sprečavanje neovlaštenog pristupa »softveru«; i

3. AMPS uključuje aktivni mehanizam koji onemogućuje funkciju sustava u slučaju njegova uklanjanja s »civilnog zrakoplova« na koji je ugrađen.

ML5 Kontrola paljbe, uzbunjivanje i upozoravanje, kao i srodni sustavi, oprema za testiranje, upucavanje i protumjere, kako slijedi, posebno konstruirana za vojnu uporabu, te za njih posebno konstruirane komponente i pribor:

a. Ciljnici oružja, računala za bombardiranje, sustavi za usmjeravanje oružja i sustavi za upravljanje paljbom;

b. Ostali sustavi kontrole paljbe, uzbunjivanja i upozoravanja te srodni sustavi kako slijedi:

1. Sustavi za određivanje položaja cilja, označivanje, određivanje daljine do cilja, promatranje ili praćenje;
2. Oprema za detekciju, prepoznavanje ili identifikaciju;
3. Oprema za objedinjavanje podataka ili oprema za integraciju senzora;

c. Oprema za protumjere namijenjena sredstvima navedenima u ML5.a. ili ML5.b.;

Napomena: Za potrebe ML5.c., oprema za protuelektronsko djelovanje uključuje i opremu za otkrivanje.

d. Oprema za testiranje na terenu ili upucavanje, posebno namijenjena sredstvima navedenima u ML5.a., ML5.b. ili ML5.c.

ML6 Kopnena vozila i komponente kako slijedi:

Napomena: Za opremu za navođenje i navigaciju vidjeti ML11.

a. Kopnena vozila i njihove komponente posebno konstruirani ili izmijenjeni za vojnu uporabu;

Napomena 1. ML6.a. uključuje:

a. Tenkove i ostala vojna naoružana vozila te vojna vozila koja su opremljena postoljima za naoružanje ili opremom za postavljanje mina ili lansiranje projektila navedena u ML4;

b. Oklopna vozila;

c. Amfibijska vozila i vozila za prelaženje dubokih vodenih površina;

d. Vozila za izvlačenje i vozila za vuču ili prijevoz streljiva ili sustava oružja, kao i s tim povezanu opremu za rukovanje teretom.

e. Priključna vozila.

Napomena 2. Modifikacija kopnenog vozila za vojnu uporabu navedenog u ML6.a. podrazumijeva strukturnu, električnu ili mehaničku promjenu koja uključuje jednu ili više komponenti posebno konstruiranih za vojnu uporabu. Te komponente uključuju:

a. Zaštitu pneumatika izvedenu tako da pneumatici budu neosjetljivi na metke;

b. Oklopnu zaštitu vitalnih dijelova (npr. spremnika goriva ili kabine vozila);

c. Posebna pojačanja ili postolja za oružje;

d. Prigušena svjetla za noćnu vožnju.

b. Ostala kopnena vozila i komponente, kako slijedi:

1. Vozila koja imaju sve od navedenog:

a. izrađena su od materijala ili dijelova koji pružaju balističku zaštitu razine III ili veću (sukladno normi NIJ⁽²⁾ 0108.01 iz rujna 1985.) ili »jednakovrijednoj normi«, ili su na njih montirani takvi materijali ili dijelovi;

b. transmisiju koja omogućava istovremeni pogon na prednjim i stražnjim kotačima, uključujući vozila koja radi raspoređivanja tlaka na tlo imaju dodatne kotače, bez obzira na to jesu li oni s pogonom ili ne;

c. bruto masu vozila (GVWR) veću od 4 500 kg i i

²Nacionalni institut za pravosuđe (u SAD-u) zadužen za kategorizaciju normi

d. izrađena su ili modificirana za vožnju izvan cesta;

2. Komponente koje imaju sve od navedenog:

- a. posebno su konstruirane za vozila navedena u ML6.b.1.; i
- b. pružaju balističku zaštitu jednaku ili veću od razine III (sukladno normi NIJ 0108.01 iz rujna 1985.) ili »jednakovrijednoj normi«.

Napomena: Vidjeti također ML13.a.

Napomena 1. ML6. ne odnosi se na civilna vozila konstruirana ili modificirana za prijevoz novca ili vrijednosti. Napomena 2. ML6. ne odnosi se na vozila koja ispunjavaju sve navedeno:

- a. proizvedena su prije 1946. godine;
- b. ne uključuju stavke navedene u ovom Prilogu i proizvedena su nakon 1945., osim reprodukcija originalnih komponenti ili pribora za vozilo i
- c. ne uključuju oružje navedeno u ML1., ML2. ili ML4., osim ako je neupotrebljivo i ako iz njega nije moguće ispaljivati projektile.

ML7 Kemijski agensi, »biološki agensi«, »agensi za suzbijanje nereda«, radioaktivni materijali, pripadajuća oprema, komponente i materijali kako slijedi:

a. »Biološki agensi« ili radioaktivni materijali odabrani ili prilagođeni u cilju povećanja njihove djelotvornosti za ubijanje ljudi i životinja, degradiranje opreme ili nanošenje štete na usjevima ili okolišu;

b. Agensi za kemijsko ratovanje, uključujući:

1. Nervne agense za kemijsko ratovanje:

- a. O-alkil (jednak ili manji od C10, uključujući cikloalkil), alkil (metil, etil, n-propil ili izopropil)- fosfonofluoridati, kao što su: sarin (GB):O-izopropil metilfosfonofluoridat (CAS 107-44-8); i soman (GD):O-pinakolil metilfosfonofluoridat (CAS 96-64-0);
- b. O-alkil (jednak ili manji od C10, uključujući cikloalkil), N,N-di-alkil (metil, etil, n-propil ili izopropil) – fosforamidocijanidati, kao što su:

tabun (GA):O-etil N, N-dimetilfosforamidocijanidat (CAS 77-81-6);

c. O-alkil (H ili jednak ili manji od C10, uključujući cikloalkil) S-2-dialkil (metil, etil, n-propil ili izopropil)-aminoetil alkil (metil, etil, n-propil ili izopropil) fosfonotiolati i odgovarajuće alkalirane i protonirane soli, kao što je:

VX: O-etil S-2-diizopropilaminoetil metil fosfonotiolat (CAS 50782-69-9);

2. Kožne agense za kemijsko ratovanje:

a. Sumporni otrovi, kao što su:

1. 2-kloroetilklorometilsulfid (CAS 2625-76-5);
2. Bis(2-kloroetil) sulfid (CAS 505-60-2);
3. Bis(2-kloroetiltio) metan (CAS 63869-13-6);
4. 1,2-bis (2-kloroetiltio) etan (CAS 3563-36-8);
5. 1,3-bis (2-kloroetiltio) -n-propan (CAS 63905-10-2);
6. 1,4-bis (2-kloroetiltio) -n-butan (CAS 142868-93-7);
7. 1,5-bis (2-kloroetiltio) -n-pentan (CAS 142868-94-8);
8. Bis (2-kloroetiltio) eter (CAS 63918-90-1);
9. Bis (2-kloroetiltio) eter (CAS 63918-89-8);

b. Luiziti, kao što su:

1. 2-klorovinildikloroarsin (CAS 541-25-3);
2. Tris (2-klorovinil) arsin (CAS 40334-70-1);
3. Bis (2-klorovinil) kloroarsin (CAS 40334-69-8);

c. Dušični otrovi kao što su:

1. HN1: bis (2-kloroetil) etilamin (CAS 538-07-8);
2. HN2: bis (2-kloroetil) metilamin (CAS 51-75-2);
3. HN3: tris (2-kloroetil) amin (CAS 555-77-1);
3. Agensi za onesposobljavanje u kemijskom ratovanju, kao što su:
  - a. 3-kinuklidinil benzilat (BZ) (CAS 6581-06-2);
  4. Defolijanti namijenjeni kemijskom ratovanju, kao što su:
    - a. Butil 2-kloro-4-fluorofenoksiacetat (LNF);
    - b. 2,4,5-triklorofenoksiocetna kiselina (CAS 93-76-5) pomiješana s 2,4-diklorofenoksiocetnom kiselinom (CAS 94-75-7) (narančasti agens (CAS 39277-47-9));
    - c. Binarni prekursori i ključni prekursori namijenjeni kemijskom ratovanju, kako slijedi:

1. Alkil (metil, etil, n-propil ili izopropil) fosfonil difluoridi, kao što su: DF: metil fosfonildifluorid (CAS 676-99-3);

2. O-alkil (H ili jednak ili manji od C10, uključujući cikloalkil) O-2-dialkil (metil, etil, n-propil ili izopropil)-aminoetil alkil (metil, etil, n-propil ili izopropil) fosfoniti i odgovarajuće alkalirane i protonirane soli, kao što je:

QL: O-etil-O-2-di-izopropilaminoetil metilfosfonit (CAS 57856-11-8);

3. Klorosarin: O-izopropil metilfosfonokloridat (CAS 1445-76-7);
4. Klorosoman: O-pinakolil metilfosfonokloridat (CAS 7040-57-5);
- d. »Agensi za suzbijanje nereda«, aktivne sastavne kemikalije i njihove kombinacije, uključujući:

1. α -brombenzenacetoni-tril, (brombenzil cijanid) (CA) (CAS 5798-79-8);
2. [(2-klorofenil) metilen] propanedinitril, (o-klorobenzilidenemalononitril (CS) (CAS 2698-41-1);
3. 2-kloro-1-feniletanon, fenilacil klorid (ω -kloroacetofenon) (CN) (CAS 532-27-4);
4. Dibenz-(b, f)-1,4-oksazefin (CR) (CAS 257-07-8);
5. 10-kloro-5,10-dihidrofenarsazin, (fenarsazin-klorid), (Adamsit), (DM) (CAS 578-94-9);
6. N-nonanomorfolin, (MPA) (CAS 5299-64-9);

Napomena 1. ML7.d. ne odnosi se na »agense za suzbijanje nereda« koji su pojedinačno pakirani u svrhu samoobrane.

Napomena 2. ML7.d. ne odnosi se na aktivne sastavne kemikalije i njihove kombinacije identificirane i pakirane za proizvodnju hrane ili u medicinske svrhe.

e. Oprema posebno konstruirana ili modificirana za vojnu upotrebu, posebno konstruirana ili modificirana za raspršivanje bilo čega sljedećeg, i za nju posebno namijenjene komponente:

1. Materijali ili agensi navedeni u ML7.a., ML7.b. ili ML7.d.; ili
2. Agensi za kemijsko ratovanje sastavljeni od prekursora navedenih u ML7.c.;
- f. Zaštitna oprema i oprema za dekontaminaciju, posebno konstruirana ili modificirana za vojnu upotrebu, komponente i kemijske smjese, kako slijedi:

1. Oprema posebno konstruirana ili izmijenjena za obranu od materijala navedenih u ML7.a., ML7.b. ili ML7.d. i za nju posebno konstruirane komponente;
2. Oprema posebno konstruirana ili izmijenjena za dekontaminaciju objekata kontaminiranih materijalima navedenima u ML7.a. i ML7.b. i za nju posebno konstruirane komponente;

3. Kemijske smjese posebno razvijene ili oblikovane za dekontaminaciju objekata kontaminiranih materijalima navedenima u ML7.a. ili ML7.b.;

Napomena: ML7.f.1. uključuje:

a. Rashladne jedinice posebno konstruirane ili izmijenjene za nuklearno, biološko ili kemijsko filtriranje;

b. Zaštitnu odjeću.

Napomena: Za civilne zaštitne maske, zaštitnu i dekontaminacijsku opremu vidjeti također stavku 1A004 na Popisu robe EU-a s dvojnomo namjenom.

g. Oprema, posebno konstruirana ili modificirana za vojnu upotrebu, konstruirana ili modificirana za pronalaženje ili identifikaciju materijala navedenih u ML7.a., ML7.b. ili ML7.d., i za nju posebno namijenjene komponente;

Napomena: ML7.g. ne odnosi se na dozimetre za osobnu dozimetriju. Napomena: Vidjeti i stavku 1A004 na Popisu robe EU-a s dvojnomo namjenom.

h. »Biopolimeri« posebno konstruirani ili prerađeni za otkrivanje ili identifikaciju agensa za kemijsko ratovanje navedenih u ML7.b. i kultura posebnih stanica koje se koriste za njihovu proizvodnju;

i. »Biokatalizatori« za dekontaminaciju ili razgradnju agensa za kemijsko ratovanje i njihovi biološki sustavi, kako slijedi:

1. »Biokatalizatori« posebno konstruirani za dekontaminaciju ili razgradnju agensa za kemijsko ratovanje navedenih u ML7.b. i koji su rezultat usmjerene laboratorijske selekcije ili genetske manipulacije bioloških sustava;

2. Biološki sustavi koji sadrže genetske informacije koje su specifične za proizvodnju »biokatalizatora« navedenih u ML7.i.1. kako slijedi:

a. »Ekspresijski vektori«;

b. Virusi;

c. Kulture stanica.

Napomena 1. ML7.b. i ML7.d. ne odnose se na sljedeće:

a. Cijanogen klorid (CAS 506-77-4). Vidjeti stavku 1C450.a.5. na Popisu robe EU-a s dvojnomo namjenom;

b. Cijanovodičnu kiselinu (CAS 74-90-8);

c. Klor (CAS 7782-50-5);

d. Karbonil klorid (fosgen) (CAS 75-44-5). Vidjeti stavku 1C450.a.4. na Popisu robe EU-a s dvojnomo namjenom;

e. Difosgen (triklorometil-kloroformat) (CAS 503-38-8);

f. Ne upotrebljava se od 2004.;

g. Ksilil bromid, orto: (CAS 89-92-9), meta: (CAS 620-13-3), para: (CAS 104-81-4);

h. Benzil bromid (CAS 100-39-0);

i. Benzil jodid (CAS 620-05-3);

j. Bromo aceton (CAS 598-31-2);

k. Cijan bromid (CAS 506-68-3);

l. Bromo metiletiketeton (CAS 816-40-0);

m. Kloro aceton (CAS 78-95-5);

n. Etil jodoacetat (CAS 623-48-3);

o. Jodo aceton (CAS 3019-04-3);

p. Kloropikrin (CAS 76-06-2). Vidjeti stavku 1C450.a.7. na Popisu robe EU-a s dvojnomo namjenom.

Napomena 2. Kulture stanica i biološki sustavi navedeni u ML7.h. i ML7.i.2. isključivi su i te stavke ne odnose se na stanice ili biološke sustave za civilne svrhe kao što su poljoprivreda, farmacija, medicina, veterinarstvo, okoliš, zbrinjavanje otpada ili industrija hrane.

ML8 »Energetski materijali« i povezane tvari, kako slijedi:

NAPOMENA 1. Vidjeti i stavku 1C011 na Popisu robe EU-a s dvojnomo namjenom.

NAPOMENA 2. Za punjenja i uređaje, vidjeti ML4. i stavku 1A008 na Popisu robe EU-a s dvojnomo namjenom.

Tehničke napomene

1. Za potrebe ML8., osim ML8.c.11. ili ML8.c.12., smjesa se odnosi na sastav dviju ili više supstancija u kojoj je barem jedna supstancija navedena u podstavkama ML8.

2. Bilo koja supstancija navedena u podstavkama ML8. kontrolira se po ovom popisu čak i kada se koristi za neke druge primjene od onih navedenih. (npr. TAGN se uglavnom koristi kao eksploziv, ali se može koristiti ili kao gorivo ili kao oksidator.)

3. Za potrebe ML8., veličina čestice je srednji promjer čestice na bazi mase ili volumena. Pri uzorkovanju i određivanju veličine čestice koristit će se međunarodne ili jednakovrijedne nacionalne norme.

a. »Eksplozivi« i njihove »smjese« kako slijedi:

1. ADNBF (aminodinitrobenzofuroksan ili 7-amino-4,6-dinitrobenzofurazan-1-oksidi) (CAS 97096-78-1);

2. BNCP (cis-bis (5-nitrotetrazolato) tetra amin-kobalt (III.) perklorat) (CAS 117412-28-9);

3. CL-14 (diamino dinitrobenzofuroksan ili 5,7-diamino-4,6-dinitrobenzofurazan-1-oksidi)(CAS 117907-74-1);

4. CL-20 (HNIW ili heksanitroheksaazaisowurtzitan) (CAS 135285-90-4); klatrati od CL-20 (za njegove »prekursore« vidjeti i ML8.g.3. i g.4.);

5. CP (2-(5-cijanotetrazolato) penta amin-kobalt (III.) perklorat) (CAS 70247-32-4);

6. DAFE (1,1-diamino-2,2-dinitroetilen, FOX-7) (CAS 145250-81-3);

7. DATB (diaminotrinetrobenzen) (CAS 1630-08-6);

8. DDFP (1,4-dinitrodifurazanopiperazin);

9. DDPO (2,6-diamino-3,5-dinitropirazin-1-oksidi, PZO) (CAS 194486-77-6);

10. DIPAM (3,3'-diamino-2,2',4,4',6,6'-heksanitrobifenil ili dipikramid) (CAS 17215-44-0);

11. DNGU (DINGU ili dinitroglikoluril) (CAS 55510-04-8);

12. Furazani kako slijedi:

a. DAAOF (DAAF, DAAFox ili diaminoazoksifurazan);

b. DAAzF (diaminoazofurazan) (CAS 78644-90-3);

13. HMX i derivati (vidjeti također ML8.g.5. za njegove »prekursore«) kako slijedi:

a. HMX (Ciklotetrametilenetetranitramin, oktahidro-1,3,5,7-tetra-nitro-1,3,5,7-tetrazin, 1,3,5,7-tetranitro-1,3,5,7-tetrazaciklooktan, oktogen) (CAS 2691-41-0);

b. difluoroaminirani analozi HMX;

c. K-55 (2,4,6,8-tetranitro-2,4,6,8-tetraazabicyklo [3,3,0]-oktanon-3,tetranitrosemiglikouril ili keto-biciklik HMX) (CAS 130256-72-3);

14. HNAD (heksanitroadamantan) (CAS 143850-71-9);

15. HNS (heksanitrostilben) (CAS 20062-22-0);

16. Imidazoli kako slijedi:

a. BNNII (oktahidro-2,5-bis(nitroimino)imidazo[4,5-d]imidazol);

b. DNI (2,4-dinitroimidazol) (CAS 5213-49-0);

c. FDIA (1-fluoro-2,4-dinitroimidazol);

d. NTDNIA (N-(2-nitrotriazol)-2,4-dinitroimidazol);

e. PTIA (1-pikril-2,4,5-trinitroimidazol);

17. NTNMH (1-(2-nitrotriazolo)-2-dinitrometilen hidrazin);
18. NTO (ONTA ili 3-nitro-1,2,4-triazol-5-jedan) (CAS 932-64-9);
19. Polinitrokubani s više od četiri dušične grupe;
20. PYX (2,6-Bis(pikrilamino)-3,5-dinitropiridin) (CAS 38082-89-2);
21. RDX i derivati kako slijedi:
- a. RDX (ciklotrimetilenetrinitramin, ciklonit, T4, heksahidro-1,3,5-trinitro-1,3,5-triazin, 1,3,5-trinitro-1,3,5-triaza-cikloheksan, hekso-gen ili hexogene) (CAS 121-82-4);
- b. keto-RDX (K-6 ili 2,4,6-trinitro-2,4,6-triazacikloheksanon) (CAS 115029-35-1);
22. TAGN (triaminoguanidinenitrat) (CAS 4000-16-2);
23. TATB (triaminotrinitrobenzen) (CAS 3058-38-6) (vidjeti također ML8.g.7. za njegove »prekursor«);
24. TEDDZ (3,3,7,7-tetrabis(difluoramino) oktahidro-1,5-dinitro-1,5-diazocin);
25. Tetrazoli kako slijedi:
- a. NTAT (nitrotriazol aminotetrazol);
- b. NTNT (1-N-(2-nitrotriazolo)-4-nitrotetrazol);
26. Tetril (trinitrofenilmetilnitramin) (CAS 479-45-8);
27. TNAD (1,4,5,8-tetranitro-1,4,5,8-tetraazadekalin) (CAS 135877-16-6) (vidjeti također ML8.g.6. za njegove »prekursor«);
28. TNAZ (1,3,3-trinitroazetid) (CAS 97645-24-4) (vidjeti također ML8.g.2. za njegove »prekursor«);
29. TNGU (SORGUYL ili tetranitroglikoluril) (CAS 55510-03-7);
30. TNP (1,4,5,8-tetranitro-piridazino[4,5-d]piridazin) (CAS 229176-04-9);
31. Triazini kako slijedi:
- a. DNAM (2-oksi-4,6-dinitroamino-s-triazin) (CAS 19899-80-0);
- b. NNHT (2-nitroimino-5-nitro-heksahidro-1,3,5-triazin) (CAS 130400-13-4);
32. Triazoli kako slijedi:
- a. 5-azido-2-nitrotriazol;
- b. ADHTDN (4-amino-3,5-dihidrazino-1,2,4-triazol dinitramid) (CAS 1614-08-0);
- c. ADNT (1-amino-3,5-dinitro-1,2,4-triazol);
- d. BDNTA ([bis-dinitrotriazol]amin);
- e. DBT (3,3'-dinitro-5,5-bi-1,2,4-triazol) (CAS 30003-46-4);
- f. DNBT (dinitrobistriazol) (CAS 70890-46-9);
- g. Ne upotrebljava se od 2010.;
- h. NTDNT (1-N-(2-nitrotriazolo) 3,5-dinitrotriazol);
- i. PDNT (1-pikril-3,5-dinitrotriazol);
- j. TACOT (tetranitrobenzotriazolobenzotriazol) (CAS 25243-36-1);
33. »Eksplzivni« koji nisu navedeni drugdje u ML8.a. i koji imaju bilo što od sljedećeg:
- a. Brzinu detonacije veću od 8 700 m/s na maksimalnoj gustoći, ili
- b. tlak detonacije veći od 34 GPa (340 kbar);
34. Ne upotrebljava se od 2013.;
35. DNAN (2,4-dinitroanizol) (CAS 119-27-7);
36. TEX (4,10-dinitro-2,6,8,12-tetraoksa-4,10-diazaizovurcitan)
37. GUDN (Guanylurea dinitramid) FOX-12 (CAS 217464-38-5)
38. Tetrazini, kako slijedi:
- a. BTAT (Bis(2,2,2-trinitroetil)-3,6-diaminotetrazin);
- b. LAX-112 (3,6-diamino-1,2,4,5-tetrazin-1,4-dioksid);
39. Energetski ionski materijali koji se tope na temperaturi između 343 K (70 °C) i 373 K (100 °C) i s brzinom detonacije većom od 6 800 m/s ili s tlakom detonacije većim od 18 GPa (180 kbar);
40. BTNEN (Bis(2,2,2-trinitroetil)-nitramin) (CAS 19836-28-3);
41. FTDO (5,6- (3, 4'-furazano) – 1,2,3,4-tetrazin-1,3-dioksid);
42. EDNA (etilendinitramin) (CAS 505-71-5);
43. TKX-50 (dihidroksilamonij 5,5'-bistetrazol-1,1'-diolat);
- Napomena: ML8.a. uključuje »eksplozivne kokristale«.*
- Tehnička napomena:*
- »Eksplzivni kokristal« je čvrsti materijal koji se sastoji od pravilnog trodimenzionalnog rasporeda dviju ili više eksplozivnih molekula od kojih je barem jedna navedena u ML8.a.
- b. »Pogonska goriva« kako slijedi:
41. Bilo koje kruto »pogonsko gorivo« teoretskog specifičnog impulsa (u standardnim uvjetima) većeg od:
- a. 240 sekundi za nemetalizirano, nehalogenizirano »pogonsko gorivo«;
- b. 250 sekundi za nemetalizirano, halogenizirano »pogonsko gorivo« ili
- c. 260 sekundi za metalizirano »pogonsko gorivo«;
2. Ne upotrebljava se od 2013.;
3. »Pogonska goriva« koja imaju vrijednost konstante snage veću od 1 200 kJ/kg;
4. »Pogonska goriva« koja mogu podnijeti stabilnu linearnu brzinu gorenja veću od 38 mm/s u standardnim uvjetima (izmjereno u obliku inhibiranog uzorka) pri tlaku od 6,89 MPa (68,9 bar) i 294 K (21 °C);
5. Elastomerom izmijenjeno lijevano dvobazno »pogonsko gorivo« (EMCDB) čija je deformacija pri najvećem naprezanju veća od 5% na 233 K (- 40 °C);
6. Bilo koje »pogonsko gorivo« koje sadrži tvari navedene u ML8.a.;
7. »Pogonsko gorivo« koje nije navedeno nigdje drugdje u ovom Prilogu, a posebno je konstruirano za vojnu uporabu;
- c. »Pirotehnika«, goriva i povezane tvari, kako slijedi, te njihove »smjese«:
1. »Zrakoplovna« goriva posebno pripremljena za vojne svrhe;
- Napomena 1. ML8.c.1 ne odnosi se na sljedeća »zrakoplovna« goriva: JP-4, JP-5, i JP-8. Napomena 2. »Zrakoplovna« goriva navedena u ML8.c.1. gotovi su proizvodi, a ne njihovi sastojci.*
2. Alan (aluminijski hidrid) (CAS 7784-21-6);
3. Borani, kako slijedi, i njihovi derivati:
- a. Karborani;
- b. Homolozi borana, kako slijedi:
1. Dekaboran (14) (CAS 17702-41-9);
2. Pentaboran (9) (CAS 19624-22-7);
3. Pentaboran (11) (CAS 18433-84-6);
4. Hidrazin i derivati, kako slijedi (vidjeti također ML8.d.8. i d.9. za oksidiranje hidrazinskih derivata):
- a. hidrazin (CAS 302-01-2) koncentracije od 70% ili veće;
- b. monometil hidrazin (CAS 60-34-4);
- c. simetrični dimetil hidrazin (CAS 540-73-8);
- d. nesimetrični dimetil hidrazin (CAS 57-14-7);

Napomena: ML8.c.4.a. ne odnosi se na hidrazinske »smjese« koje su posebno napravljene za zaštitu od korozije.

5. Metalna goriva, »smjese« goriva ili »pirotehničke« smjese u obliku čestica, bez obzira na to jesu li sferične, atomizirane, sferoidne, pločaste ili mljevene, proizvedene od materijala koji sadrži 99% ili više: a. metala i njihovih »smjesa«, kako slijedi:

1. Berilij (CAS 7440-41-7) veličine čestica manje od 60 µm;

2. Željezni prah (CAS 7439-89-6) veličine čestica od 3 µm ili manje, proizveden redukcijom željeznog oksida vodikom;

b. smjese koje sadržavaju bilo što od sljedećeg:

1. Cirkonij (CAS 7440-67-7), magnezij (CAS 7439-95-4) ili njihove legure čestica veličine manje od 60 µm; ili ili

2. Bor (CAS 7440-42-8) ili borov karbid (CAS 12069-32-8), čistoće 85% ili veće te veličine čestica manje od 60 µm;

Napomena 1. ML8.c.5. odnosi se na »eksplozive« i goriva, bez obzira na to jesu li metali ili legure sažeti u aluminiju, magneziju, cirkoniju ili beriliju.

Napomena 2: ML8.c.5.b. odnosi se samo na metalna goriva u obliku čestica ako su miješana s drugim supstancijama radi stvaranja »smjese« pripremljene za vojnu uporabu, kao što su sustavi za tekuća ili gusta »pogonska goriva«, krute »pogonska goriva« ili »pirotehničke« »smjese«.

Napomena 3: ML8.c.5.b.2. ne odnosi se na bor i borov karbid obogaćen borom-10 (20% ili više ukupnog sadržaja bora-10).

6. Vojni materijali koji sadrže zgušnjivače za ugljikovodična goriva posebno napravljena za uporabu u bacačima plamena ili zapaljivom streljivu kao što su metalni stearati (npr. oktal (CAS 637-12-7)) ili palmitati;

7. Perklorati, klorati i kromati spojeni s metalom u prahu ili drugim komponentama visokoenergetskog goriva;

8. Sferični ili sferoidni aluminijski prah (CAS 7429-90-5) veličine čestica 60 µm ili manje i proizveden od materijala koji sadržava 99% ili više aluminija;

9. Titanij subhidrid (TiHn) stehiometrijskog ekvivalenta $n = 0,65-1,68$;

10. Tekuća goriva s visokom gustoćom energije koja nisu navedena u ML8.c.1., kako slijedi:

a. miješana goriva koja sadrže i kruta i tekuća goriva (npr. borova smjesa), čija je gustoća energije na bazi mase 40 MJ/kg ili veća;

b. druga goriva visoke gustoće energije i dodaci za goriva (npr. kuban, ionske otopine, JP-7, JP-10), čija je gustoća energije na bazi obujma najmanje 37,5 GJ po kubičnom metru, mjereno pri temperaturi od 293 K (20 °C) i tlaku od jedne atmosfere (101,325 kPa);

Napomena: ML8.c.10.b. ne odnosi se na fosilna rafinirana goriva ili biogoriva ili goriva za motore certificirane za uporabu u civilnom zrakoplovstvu.

11. »Pirotehnički« i piroforni materijali kako slijedi:

a. »Pirotehnički« ili piroforni materijali, napravljeni posebno za povećanje ili nadzor proizvodnje energije zračenja u bilo kojem dijelu IR spektra;

b. smjese magnezija, politetrafluoretilena (PTFE) i viniliden difluorid heksafluoropropilen kopolimera (npr. MTV);

12. Smjese goriva, »pirotehničke« smjese ili »energetski materijali« koji nisu navedeni drugdje u ML8., a koji imaju sve niže navedene značajke:

a. Sadrže više od 0,5% čestica bilo čega od sljedećeg:

1. Aluminija;

2. Berilija;

3. Bora;

4. Cirkonija;

5. Magnezija; ili

6. Titana;

b. čestice navedene u ML8.c.12.a. veličine manje od 200 nm u bilo kojem smjeru i

c. Čestice navedene u ML8.c.12.a. sa sadržajem metala od 60% ili više;

Napomena: ML8.c.12. uključuje termite.

d. oksidatori i njihove mješavine, kako slijedi:

1. ADN (amonijev dinitramid ili SR 12) (CAS 140456-78-6);

2. AP (amonijev perklorat) (CAS 7790-98-9);

3. Smjese sastavljene od fluora i bilo kojeg od sljedećih sastojaka:

a. ostalih halogena;

b. kisika ili

c. dušika;

Napomena 1. ML8.d.3. ne odnosi se na klorov trifluorid (CAS 7790-91-2).

Napomena 2: ML8.d.3. ne odnosi se na dušikov trifluorid (CAS 7783-54-2) u plinovitom stanju.

4. DNAD (1,3-dinitro-1,3-diazetid) (CAS 78246-06-7);

5. HAN (hidroksilamonij nitrat) (CAS 13465-08-2);

6. HAP (hidroksilamonij perklorat) (CAS 15588-62-2);

7. HNF (hidrazinij nitroformat) (CAS 20773-28-8);

8. Hidrazin nitrat (CAS 37836-27-4);

9. Hidrazin perklorat (CAS 27978-54-7);

10. Tekući oksidatori koji su sastavljeni od ili koji sadrže inhibiranu crvenu dimeću dušičnu kiselinu (IRFNA) (CAS 8007-58-7);

Napomena ML8.d.10. ne odnosi se na neinhbiranu zapaljivu dušičnu kiselinu.

e. veziva, plastifikatori, monomeri, polimeri, kako slijedi:

1. AMMO (azidometilmetiloksetan i njegovi polimeri) (CAS 90683-29-7) (vidjeti također ML8.g.1. za njegove »prekursore«);

2. BAMO (3,3-bis(azidometil)oksetan i njegovi polimeri) (CAS 17607-20-4) (vidjeti također ML8.g.1. za njegove »prekursore«);

3. BDNPA (bis (2,2-dinitropropil)acetal) (CAS 5108-69-0);

4. BDNPF (bis (2,2-dinitropropil)formal) (CAS 5917-61-3);

5. BTTN (butanetrioltrinitrat) (CAS 6659-60-5) (vidjeti također ML8.g.8. za njegove »prekursore«);

6. Energetski monomeri, plastifikatori ili polimeri posebno napravljene za vojnu uporabu koji sadrže bilo što od sljedećeg;

a. dušične skupine;

b. azido skupine;

c. nitratne skupine;

d. nitrazne skupine ili

e. difluoroamino skupine;

7. FAMAO (3-difluoroaminometil-3-azidometil oksetan) i njegovi polimeri;

8. FEFO (bis-(2-fluoro-2,2-dinitroetil)formal) (CAS 17003-79-1);

9. FPF-1 (poli-2,2,3,3,4,4-heksafluoropentan-1,5-diol formal) (CAS 376-90-9);

10. FPF-3 (poli-2,4,4,5,5,6,6-heptafluoro-2-tri-fluorometil-3-oksaheptan-1,7-diol formal);

11. GAP (glicidilazid polimer) (CAS 143178-24-9) i njegovi derivati;
  12. HTPB (polibutadien s hidroksil završecima) s funkcionalnošću hidroksila jednakom ili većom od 2,2 i manjom ili jednakom 2,4, hidroksilne vrijednosti manje od 0,77 meq/g te viskoznosti na 30 °C manje od 47 P (CAS 69102-90-5);
  13. Poli(epiklorohidrin) s funkcionalnim alkoholnim grupama molekularnih masa manjih od 10 000, i to:
    - a. poli(epiklorohidriodiol);
    - b. poli(epiklorohidrintriol);
  14. NENA-ovi (nitratoetilnitramin spojevi) (CAS 17096-47-8, 85068-73-1, 82486-83-7, 82486-82-6 i 85954-06-9);
  15. PGN (Poli-GLYN, poliglicidilinitrat ili poli(nitratometil oksiran) (CAS 27814-48-8);
  16. Poli-NIMMO (poli (nitratometilmetiloksetan), poli-NMMO ili poli(3-nitratometil-3-metiloksetan)) (CAS 84051-81-0);
  17. Polinitroortokarbonati;
  18. TVOPA (1,2,3-tris[1,2-bis(difluoroamino)etoksi] propan ili tris vinoksi propan adukt) (CAS 53159-39-0);
  19. 4,5 diazidometil-2-metil-1,2,3-triazol (iso- DAMTR);
  20. PNO (Poli(3-nitrato oksetan));
  21. TMETN (trimetiletan trinitrat) (CAS 3032-55-1);
  - f. »Ađitive«, kako slijedi:
    1. Bazni bakarni salicilat (CAS 62320-94-9);
    2. BHEGA (bis-(2-hidroksietil)glikolamid) (CAS 17409-41-5);
    3. BNO (butadienenitrileoksid);
    4. Derivati ferocena kako slijedi:
      - a. butacen (CAS 125856-62-4);
      - b. katocen (2,2-bis-etilferrocenil propan) (CAS 37206-42-1);
      - c. ferocen karboksilne kiseline i esteri ferocen karboksilne kiseline;
      - d. n-butil-ferocen (CAS 31904-29-7);
      - e. ostali slični derivati aduciranog polimer ferocena koji nisu navedeni drugdje u ML8.f.4.;
    - f. etil ferocen (CAS 1273-89-8);
    - g. propil ferocen;
    - h. pentil ferocen (CAS 1274-00-6);
    - i. diciklopentil ferocen;
    - j. dicikloheksil ferocen;
    - k. dietil ferocen (CAS 1273-97-8);
    - l. dipropil ferocen;
    - m. dibutil ferocen (CAS 1274-08-4);
    - n. diheksil ferocen (CAS 93894-59-8);
    - o. acetil ferocen (CAS 1271-55-2)/1,1'-diacetil ferocen (CAS 1273-94-5);
  5. Olovni beta-rezorcilat (CAS 20936-32-7) ili bakreni beta-rezorcilat (CAS 70983-44-7);
  6. Olovni citrat (CAS 14450-60-3);
  7. Olovno-bakreni helati beta-rezorcilata ili salicilata (CAS 68411-07-4);
  8. Olovni maleat (CAS 19136-34-6);
  9. Olovni salicilat (CAS 15748-73-9);
  10. Olovni stanat (CAS 12036-31-6);
  11. MAPO (tris-1-(2-metil)aziridinil fosfin oksid) (CAS 57-39-6); BOBBA 8 (bis(2-metil aziridinil) 2-(2-hidroksiopropanoksi) propilamino fosfin oksid); i drugi MAPO derivati;
  12. Metil BAPO (bis(2-metil aziridinil) metilamino fosfin oksid) (CAS 85068-72-0);
  13. N-metil-p-nitroanilin (CAS 100-15-2);
  14. 3-nitrazo-1,5-pentan diizocijanat (CAS 7406-61-9);
  15. Agensi organometalnih spojeva, kako slijedi:
    - a. neopentil[dialil]oksi, tri[dioktil]fosfato-titanat (CAS 103850-22-2); poznat i kao titanij IV, 2,2[bis 2-propenolato-metil, butanolato, tris (dioktil) fosfato] (CAS 110438-25-0); ili LICA 12 (CAS 103850-22-2);
    - b. titanij IV, [(2-propenolato-1) metil, n-propanolatometil] butanolato-1, tris[dioktil] pirofosfat ili KR3538;
    - c. titanij IV, [(2-propenolato-1) metil, n-propanolatometil] butanolato-1, tris(dioktil)fosfat;
  16. Policijanodifluoroaminoetenoksid;
  17. Vezivni agensi kako slijedi:
    - a. 1,1R,1S-trimezoil-tris(2-etilaziridin) (HX-868, BITA) (CAS 7722-73-8);
    - b. polifunkcionalni aziridin amidi s izoftalnom, trimezinskom, izocijanurnom ili trimetiladipin skom strukturom i 2-metil ili 2-etil skupinom na aziridinskoj grupi;
- Napomena: ML.8.f.17.b. uključuje:*
- a. 1,1H-izoftaloil-bis(2-metilaziridin)(HX-752) (CAS 7652-64-4);
  - b. 2,4,6-tris(2-etil-1-aziridinil)-1,3,5-triazin (HX-874) (CAS 18924-91-9);
  - c. 1,1'-trimetiladipoil-bis(2-etilaziridin) (HX-877) (CAS 71463-62-2).
18. Propilenimin (2-metilaziridin) (CAS 75-55-8);
  19. Iznimno fini željezni oksid (Fe₂O₃) (CAS 1317-60-8) specifične površine veće od 250 m²/g i prosječne veličine čestica od 3,0 nm ili manje;
  20. TEPAN (tetraetilenpentaamineakrilonitril) (CAS 68412-45-3); cijanoetilirani poliamini i njihove soli;
  21. TEPANOL (tetraetilenpentaamineakrilonitrileglicidol) (CAS 68412-46-4); cijanoetilirani poliamini aducirani glicidolom i njihovim solima;
  22. TPB (trifenil bizmut) (CAS 603-33-8);
  23. TEPB (tris (etoksifenil) bizmut) (CAS 90591-48-3);
- g. »Prekursori« kako slijedi:
- Napomena: U ML8.g. upućivanja se odnose na »energetske materijale« proizvedene od ovih tvari.*
1. BCMO (3,3-bis(klorometil)oksetan) (CAS 78-71-7) (vidjeti i ML8.e.1. i e.2.);
  2. Dinitroazetididn-t-butil sol (CAS 125735-38-8) (vidjeti također ML8.a.28.);
  3. Derivati heksaazaizovurcitana, uključujući HBIW (heksabenzilheksaazaizovurcitan) (CAS 124782-15-6) (vidjeti također ML8.a.4.) i TAIW (tetraacetildibenzilheksaazaizovurcitan) (CAS 182763-60-6) (vidjeti također ML8.a.4.);
  4. Ne upotrebljava se od 2013.;
  5. TAT (1,3,5,7 tetraacetil-1,3,5,7-tetraaza ciklooktan) (CAS 41378-98-7) (vidjeti također ML8.a.13.);
  6. 1,4,5,8-tetraazadekalin (CAS 5409-42-7) (vidjeti također ML8.a.27.);

7. 1,3,5-triklorobenzen (CAS 108-70-3) (vidjeti također ML8.a.23.);
8. 1,2,4-trihidroksibutan (1,2,4-butanetriol) (CAS 3068-00-6) (vidjeti također ML8.e.5.);

9. DADN (1,5-diacetil-3,7-dinitro-1, 3, 5, 7-tetraaza-ciklooktan) (vidjeti također ML8.a.13.).

h. Prah i oblici od »reaktivnog materijala« kako slijedi:

1. Prah bilo kojeg od navedenih materijala veličine čestica manje od 250 µm u bilo kojem smjeru i koji nije naveden drugdje u ML8:

- a. aluminijska;
- b. niobij;
- c. bora;
- d. cirkonij;
- e. magnezij;
- f. titana;
- g. tantal;
- h. volframa;
- i. molibdena; ili
- j. hafnija;

2. Oblici, koji nisu navedeni u ML3, ML4, ML12 ili ML16., izrađeni od vrsta praha navedenih u ML8.h.1.

Tehničke napomene

1. »Reaktivni materijali« osmišljeni su tako da proizvedu egzotermnu reakciju samo pod visokim stopama smicanja te da se upotrebljavaju kao obavijači ili kućišta u bojnim glavama.

2. Prah od »reaktivnog materijala« proizvodi se, primjerice, postupkom visokoenergetskog kugličnog mljevenja.

3. Oblici od »reaktivnog materijala« proizvode se, primjerice, laserskim sinteriranjem.

Napomena 1. ML8 ne odnosi se na sljedeće tvari, osim ako su spojene ili pomiješane s »energetskim materijalima« navedenim u ML8.a. ili metalima u prahu iz ML8.c.:

a. amonijev pikrat (CAS 131-74-8);

b. crni barut;

c. heksanitrodifenilamin (CAS 131-73-7);

d. difluoroamin (CAS 10405-27-3);

e. dušični škrob (CAS 9056-38-6);

f. kalijev nitrat (CAS 7757-79-1);

g. tetranitronaftalen;

h. trinitroanizol;

i. trinitronaftalen;

j. trinitroksilen;

k. N-pirolidinon; 1-metil-2-pirolidinon (CAS 872-50-4);

l. dioktilmaleat (CAS 142-16-5);

m. etilheksilakrilat (CAS 103-11-7);

n. trietilaluminij (TEA) (CAS 97-93-8), trimetilaluminij (TMA) (CAS 75-24-1) i ostali piroforni metalni alkili i arili litija, natrija, magnezija, cinka ili bora;

o. nitroceluloza (CAS 9004-70-0);

p. nitroglicerol (ili gliceroltrinitrat, trinitroglicerol) (NG) (CAS 55-63-0);

q. 2,4,6-trinitrotoluen (TNT) (CAS 118-96-7);

r. etilendiamindinitrat (EDDN) (CAS 20829-66-7);

s. pentaeritritoltetranitrat (PETN) (CAS 78-11-5);

t. olovni azid (CAS 13424-46-9), normalni olovni stiftat (CAS 15245-44-0) i osnovni olovni stiftat (CAS 12403-82-6) i inicijalni eksplozivi ili inicijalne smjese koje sadrže azide ili spojeve azida;

u. trietileneglikoldinitrat (TEGDN) (CAS 111-22-8);

v. 2,4,6-trinitrorezorcinol (stifninska kiselina) (CAS 82-71-3);

w. dietildifenil urea (CAS 85-98-3); dimetildifenil urea (CAS 611-92-7); metiletdifenil urea [Centraliti];

x. N, N-difenilurea (nesimetrična difenilurea) (CAS 603-54-3);

y. metil-N,N-difenilurea (metilna nesimetrična difenilurea) (CAS 13114-72-2);

z. etil-N, N-difenilurea (etilna nesimetrična difenilurea) (CAS 64544-71-4); aa. 2-nitrodifenilamin (2-NDPA) (CAS 119-75-5);

bb. 4-nitrodifenilamin (4-NDPA) (CAS 836-30-6); cc. 2,2-klorovinil-dikloroarsin (CAS 918-52-5);

dd. nitroguanidin (CAS 556-88-7) (vidjeti IC011.d. na Popisu robe EU-a s dvojnomo namjenom).

Napomena 2. ML8 ne odnosi se na amonijev perklorat (ML8.d.2.), NTO (ML8.a.18.) ili katocen (ML8.f.4.b.) i ispunjava sve od sljedećeg:

a. posebno oblikovan i napravljen za uređaje za proizvodnju plina u civilnoj uporabi;

b. spojen ili pomiješan, s neaktivnim duroplastičnim vezivima ili plastifikatorima i s masom manjom od 250 g;

c. s najviše 80% amonijevog perklorata (ML8.d.2.) u masi aktivnog materijala;

d. koji sadrži najviše 4 g NTO-a (ML8.a.18.); i

e. koji sadrži najviše 1 g katocena (ML8.f.4.b.).

ML9 Ratna plovila (površinska ili podvodna), specijalna mornarička oprema, pribor, komponente i ostala površinska plovila, kako slijedi:

Napomena: Za opremu za navođenje i navigaciju vidjeti ML11.

a. Plovila i komponente, kako slijedi:

1. Plovila (površinska ili podvodna) posebno projektirana ili izmijenjena za vojnu uporabu, bez obzira na trenutno stanje popravka ili ispravnosti i bez obzira sadrže li oružne sustave ili oklop te trup ili dijelove trupa takvih plovila, i njihove komponente posebno projektirane za vojnu uporabu;

Napomena: ML9.a.1. uključuje vozila posebno projektirana ili izmijenjena za prijevoz ronilaca.

2. Površinska plovila, koja nisu navedena u ML9.a.1., koji imaju bilo što od sljedećeg, učvršćeno ili integrirano u plovilo:

a. automatsko oružje – navedeno u ML1. ili oružje navedeno u ML2., ML4., ML12. ili ML19. ili »postolja« ili čvrste točke za oružje kalibra 12,7 mm ili većeg kalibra;

Tehnička napomena:

»Postolja« se odnose na postolja za oružje ili strukturno ojačanje u svrhu ugradnje oružja.

b. sustave za upravljanje paljbom navedene u ML5;

c. imaju sve sljedeće značajke:

1. »Kemijska, biološka, radiološka ili nuklearna (KBRN) zaštita«; i

2. Sustav orošavanja ili ispiranja konstruiran za dekontaminaciju; ili

Tehničke napomene

1. »KBRN zaštita« je samostalni unutarnji prostor sa značajkama kao što su prekomjerni tlak, izolacija ventilacijskih sustava, ograničeni ventilacijski otvori s KBRN filtrima i ograničen broj točaka za pristup osoblja koji uključuje zračne komore.

2. »Sustav orošavanja ili ispiranja« je sustav raspršivanja morske vode koji istodobno ispire vanjski dio nadgrađa i palubu plovila.

d. oružne sustave za aktivnu zaštitu navedene u ML4.b., ML5.c. ili ML11.a. i koji imaju bilo što od sljedećeg:

1. »KBRN zaštitu«;

2. Trup plovila i nadgrađe posebno projektirane za smanjivanje radarskog odraza;

3. Sredstva za smanjivanje termalne zamjetljivosti (npr. sustav za hlađenje ispušnih plinova), osim posebno konstruiranih za povećanje opće učinkovitosti elektrana ili smanjivanje utjecaja na okoliš; ili ili

4. Sustav za zaštitu od magnetskih mina projektiran za smanjivanje magnetske zamjetljivosti cijelog plovila;

b. Motori i pogonski sustavi, posebno konstruirani za vojnu upotrebu i njihove komponente, posebno konstruirane za vojnu upotrebu, kako slijedi:

1. Dizelski motori posebno konstruirani za podmornice;

2. Električni motori posebno konstruirani za podmornice i imaju sve sljedeće navedene značajke:

a. Izlaznu snagu veću od 0,75 MW (1 000 KS);

b. sposobnost brzog preusmjerenja unatrag;

c. hlade se tekućinom i

d. potpuno su zatvoreni;

3. Dizelski motori koji imaju sljedeće značajke:

a. Izlaznu snagu od 37,3 kW (50 KS) ili veću; i

b. »nemagnetni« udio veći od 75% ukupne mase;

Tehnička napomena:

Za potrebe ML9.b.3., »nemagnetni« znači da je relativna propusnost manja od 2.

4. »Pogonski sustavi neovisni o zraku« (AIP), posebno konstruirani za podmornice;

Tehnička napomena:

»Pogonski sustav neovisan o zraku« (AIP) omogućuje podmornici da se u podvodnoj vožnji služi svojim pogonskim sustavom bez upotrebe atmosferskog kisika dulje nego što bi to inače omogućavale baterije. *Za potrebe ML9.b.4., AIP ne uključuje nuklearnu energiju.*

c. Podvodne naprave za otkrivanje, posebno konstruirane za vojnu upotrebu, opremu za njihov nadzor i njihove komponente, posebno konstruirane za vojnu upotrebu;

d. Protupodmorničke mreže i protutorpedne mreže, posebno konstruirane za vojnu upotrebu;

e. Ne upotrebljava se od 2003.;

f. Penetratori trupa i priključci, posebno konstruirani za vojnu upotrebu, koji omogućuju interakciju s vanjskom opremom plovila, i njihove komponente, posebno konstruirane za vojnu upotrebu;

Napomena: ML9.f. uključuje priključke za plovila, s jednim ili više vodiča, koaksijalne ili valovodne, i penetratore trupa za plovila, pri čemu oba mogu ostati nepropusna te zadržati tražene karakteristike na morskim dubinama koje prelaze 100 m; i priključke s optičkim vlaknima te optičke probijače trupa, posebno konstruirane za prijenos »laserske« zrake bez obzira na dubinu. ML9.f. ne odnosi se na običnu pogonsku osovinu ni na hidrodinamičke penetratore trupa s upravljačkom osovino.

g. Ležajevi s malom razinom buke, njihove komponente i oprema koja sadržava takve ležajeve, posebno konstruirani za vojnu upotrebu, koji imaju bilo što od sljedećeg:

1. Plinski ili magnetski ovjes;

2. Aktivno nadziranje zvučnog potpisa; ili

3. Kontrolu reduciranja vibracija.

h. Nuklearna oprema ili pogonska oprema, posebno konstruirana za plovila navedena u ML9.a. te posebno izrađene ili »izmijenjene« komponente za vojnu upotrebu.

Tehnička napomena:

Za potrebe ML9.h. »izmijenjen« znači bilo koja strukturna, električna, mehanička ili druga promjena koja nevojnom sredstvu daje vojne karakteristike ekvivalentne drugom sredstvu koje je posebno izrađeno za vojnu upotrebu.

Napomena: ML9.h. uključuje »nuklearne reaktore«.

ML10 »Zrakoplovi«, »vozila lakša od zraka«, »bespilotne letjelice« (»UAV-i«), zrakoplovni motori i »zrakoplovna« oprema, pripadajuća oprema i komponente posebno konstruirane ili modificirane za vojnu upotrebu, kako slijedi:

Napomena: Za opremu za navođenje i navigaciju vidjeti ML11.

a. »Zrakoplovi« s posadom i »vozila lakša od zraka« te za njih posebno konstruirane komponente;

b. Ne upotrebljava se od 2011.;

c. Bespilotni »zrakoplovi« i »vozila lakša od zraka«, pripadajuća oprema te za njih posebno konstruirane komponente, kako slijedi:

1. »Bespilotne letjelice«, letjelice na daljinsko upravljanje (RPV-ovi), autonomne programirane letjelice i bespilotne »letjelice lakše od zraka«;

2. Lanseri, oprema za spašavanje i zemaljska oprema;

3. Oprema namijenjena za zapovijedanje ili nadziranje;

d. Pogonski aviomotori te za njih posebno izrađene komponente;

e. Zrakoplovna oprema za punjenje gorivom u letu te za nju posebno izrađene komponente, posebno izrađena ili izmijenjena za:

1. »Zrakoplov« naveden u ML10.a.; ili

2. Bespilotni »zrakoplov« naveden u ML10.c.;

f. Zemaljska oprema posebno konstruirana za »zrakoplov« naveden u ML10.a. ili zrakoplovne motore navedene u ML10.d.;

Napomena ML10.f. uključuje opremu za opskrbu gorivom pod tlakom i opremu posebno konstruiranu za olakšavanje izvođenja operacija u ograničenim prostorima, uključujući opremu smještenu na brodu.

g. Oprema za održavanje života za posadu zrakoplova, sigurnosna oprema za posadu zrakoplova i drugi uređaji za bijeg u nuždi koji nisu navedeni u ML10.a., konstruirani za »zrakoplov« naveden u ML10.a.;

Napomena: ML10.g. ne kontrolira kacige posade zrakoplova koje nemaju nastavke ili dodatke za opremu navedenu u ovom Prilogu

Napomena: Za kacige također vidjeti ML13.c.

h. Padobrani, paraglajderi i pripadajuća oprema, kao i posebno izrađene komponente za njih, kako slijedi:

1. Padobrani koji nisu navedeni drugdje u ovom Prilogu;

2. Paraglajderi;

3. Oprema posebno osmišljena za padobrance na velikim visinama (npr. odijela, posebne kacige, sustavi za disanje, oprema za navigaciju);

i. Oprema za kontrolirano otvaranje ili sustavi automatskog pilotiranja osmišljeni za teret koji se izbacuje padobranom.

Napomena 1. ML10.a. ne odnosi se na »zrakoplove« i »vozila lakša od zraka« ili varijante tih »zrakoplova« posebno konstruiranih za vojnu upotrebu i koji imaju sve sljedeće značajke:

- a. nisu bojni »zrakoplovi«;
- b. nisu konfigurirani za vojnu uporabu ni opremljeni opremom ili dodacima posebno izrađenim ili prilagođenim za vojnu uporabu; i
- c. kojima su tijela nadležna za civilno zrakoplovstvo iz jedne ili više država članica EU-a ili država sudionica u Wassenaarskom aranžmanu izdala potvrdu za civilnu uporabu.

Napomena 2: ML10.d. ne odnosi se na:

- a. zrakoplovne motore konstruirane ili modificirane za vojnu uporabu kojima su tijela nadležna za civilno zrakoplovstvo iz jedne ili više država članica EU-a ili država sudionica u Wassenaarskom aranžmanu izdala potvrdu za upotrebu u »civilnom zrakoplovstvu«, ili za njih posebno konstruirane komponente;
- b. klipne motore ili za njih posebno konstruirane komponente, osim onih posebno konstruiranih za »bespilotne letjelice«.

Napomena 3: Za potrebe ML10.a. i ML10.d., posebno konstruirane komponente i pripadajuća oprema za nevojne »zrakoplove« ili zrakoplovni motori izmijenjeni za vojnu upotrebu odnose se samo na one vojne komponente i pripadajuću vojnu opremu koju je potrebno izmijeniti za vojnu upotrebu.

Napomena 4: Za potrebe ML10.a., vojna uporaba uključuje: borbu, vojno izviđanje, napad, vojnu obuku, logističku potporu, prijevoz i spuštanje vojnika ili vojne opreme iz zraka.

Napomena 5: ML10.a. ne odnosi se na »zrakoplove« i »vozila lakša od zraka« koji ispunjavaju sljedeće uvjete:

- a. izrađeni su prvi put prije 1946.;
- b. nemaju robu navedenu u ovom Prilogu, osim ako roba mora zadovoljavati sigurnosne standarde ili standarde sposobnosti za zračni promet tijela nadležnih za civilno zrakoplovstvo iz jedne ili više država članica EU-a ili država sudionica u Sporazumu iz Wassenaara; i
- c. nemaju oružje navedeno u ovom Prilogu, osim ako je neuporabljivo i ne može se popraviti.

Napomena 6: ML10.d. ne odnosi se na pogonske zrakoplovne motore koji su prvi put izrađeni prije 1946.

ML11 Elektronička oprema, »svemirske letjelice« i komponente koji nisu navedeni drugdje u ovom Prilogu, kako slijedi:

- a. Elektronička oprema posebno konstruirana ili modificirana za vojnu uporabu te za nju posebno konstruirane komponente;

Napomena: ML11.a. uključuje:

- a. Elektroničku opremu za protumjere i elektroničku opremu za protu-protumjere (npr. oprema namijenjena za ubacivanje vanjskih ili pogrešnih signala na radar ili prijammike za radio komunikaciju ili drukčije ometanje prijema, rada ili učinkovitosti protivničkih elektroničkih prijammika, uključujući i njihovu opremu za protumjere), uključujući opremu za ometanje i protu-ometanje;
- b. Cijevi s podesivom frekvencijom;
- c. Elektroničke sustave ili opremu konstruiranu za nadzor i praćenje elektromagnetskog spektra za vojne obavještajne ili sigurnosne svrhe ili za mjere protiv takvog nadzora i praćenja;
- d. Podvodne protumjere, uključujući akustično i magnetsko ometanje i zavaravanje, opremu namijenjenu za ubacivanje vanjskog ili lažnog signala na sonarne prijammike;
- e. Opremu za obradu sigurnosnih podataka, opremu za sigurnost podataka i opremu za prijenos te sigurnost linija veze uz korištenje postupaka šifriranja;
- f. Opremu za identifikaciju, provjeravanje i unos šifri te opremu za upravljanje, izradu i distribuciju šifri;

- g. Opremu za navođenje i navigaciju;
- h. Digitalnu radijsku opremu za prijenos informacija;
- i. Digitalne demodulatore posebno konstruirane za praćenje signala;
- j. »Automatizirane sustave za zapovijedanje i upravljanje«.

Napomena: Za »softver« povezan s vojnim radiom definiranim »softverom« (SDR) vidjeti ML21.

- b. Oprema za ometanje »satelitskog navigacijskog sustava« i posebno konstruirane komponente za nju;

- c. »Svemirske letjelice« posebno konstruirane ili modificirane za vojnu uporabu i komponente »svemirskih letjelica« posebno konstruirane za vojnu uporabu.

ML12 Sustavi oružja s velikom kinetičkom energijom te pripadajuća oprema, kako slijedi, kao i posebno konstruirane komponente za njih:

- a. Sustavi oružja koji koriste kinetičku energiju, posebno konstruirani za uništenje cilja ili prekidanje zadaće uništenja cilja;
- b. Posebno osmišljena sredstva za testiranje i evaluaciju te pokusni modeli, uključujući dijagnostičke instrumente i ciljeve, za dinamičko testiranje kinetičkih projektila i sustava.

Napomena: Za sustave oružja koji koriste potkalibarsko streljivo ili koji koriste samo kemijski pogon i pripadajuće streljivo, vidjeti ML1 do ML4.

Napomena 1. ML12 uključuje sljedeće ako je posebno konstruirano za sustave oružja koji upotrebljavaju kinetičku energiju:

- a. Sustave lansirnih pogona sposobnih za ubrzanje mase veće od 0,1 g do brzina većih od 1,6 km/s, u obliku pojedinačne ili brze paljbe;
- b. Stvaranje primarne snage, električnu zaštitu, skladištenje energije (npr. kondenzatori velikog kapaciteta za pohranu energije), upravljanje toplinom, hlađenje, opremu za uključivanje ili rukovanje gorivom; i električne veze dovoda struje, te za topovske i druge funkcije električnog pokretanja kupole;

Napomena: Vidjeti također 3A001.e.2. o Popisu robe EU-a s dvojnomo namjenom za kondenzatore velikog kapaciteta za pohranu energije.

- c. Određivanje položaja mete, praćenje, sustave za upravljanje paljbom ili sustave za provjeru štete;
- d. Tražilice navođenja, navođenje ili divertne pogonske sustave za projekte (lateralno ubrzanje).

Napomena 2: ML12. se primjenjuje na oružane sustave koji koriste bilo koju od sljedećih pogonskih metoda:

- a. Elektromagnetsku;
- b. Elektrotermalnu;
- c. Plazmu;
- d. Lagani plin; ili
- e. Kemijsku (kada se koristi u kombinaciji s bilo kojim od gore navedenih).

ML13 Oklopna ili zaštitna oprema, konstrukcije, komponente i PRIBOR, kako slijedi:

- a. Metalne ili nemetalne oklopne ploče koje imaju bilo što od sljedećeg:

1. Proizvedene u skladu s vojnim standardima ili specifikacijama; ili
2. Pogodne za vojnu uporabu;

Napomena: Za zaštitne oklopne ploče na zaštitnim prslucima (»pancirkama«) vidjeti ML13.d.2.

- b. Konstrukcije od metalnih ili nemetalnih materijala ili njihovih kombinacija, posebno konstruirane za pružanje balističke zaštite vojnim sustavima, i komponente posebno konstruirane za njih;

c. Kacige i za njih posebno konstruirane komponente i pribor, kako slijedi:

1. kacige proizvedene u skladu s vojnim standardima ili specifikacijama ili usporedivim nacionalnim standardima;
2. kalote, unutarnja oprema ili ublaživači udara, posebno konstruirani za kacige navedene u ML13.c.1.;
3. dodatni elementi balističke zaštite, posebno konstruirani za kacige navedene u ML13.c.1.

Napomena. Za druge komponente vojnih kaciga ili opremu za njih vidjeti relevantnu stavku u ovom Prilogu.

d. Zaštitni prsluci ili zaštitna odjeća i njihove komponente, kako slijedi:

1. »Meki« (savitljivi) zaštitni prsluci ili zaštitna odjeća proizvedena u skladu s vojnim standardima ili specifikacijama ili njihovim ekvivalentima te posebno konstruirane komponente za njih;

Napomena: Za potrebe ML13.d.1. vojni standardi ili specifikacije uključuju barem specifikacije za zaštitu od krhotina.

2. Tvrde zaštitne oklopne ploče koje pružaju balističku zaštitu jednaku ili veću od razine III (sukladno normi NIJ 0101.06 iz srpnja 2008. ili »jednakovrijednoj normi«).

Napomena 1. ML13.b. uključuje materijale koji su posebno namijenjeni za izradu eksplozivno-reaktivnog oklopa ili za izgradnju vojnih skloništa.

Napomena 2. ML13.c. ne odnosi se na kacige koje ispunjavaju sve navedeno:

(a) izrađene su prvi put prije 1970.; i

(b) nisu ni konstruirane ni modificirane za prihvatanje stavki navedenih u Zajedničkom popisu robe vojne namjene EU-a niti su njima opremljene.

Napomena 3: ML13.c. i d. ne odnose se na kacige, zaštitne prsluke ili zaštitnu odjeću kada ih korisnik nosi sa sobom za svoju osobnu zaštitu.

Napomena 4: Od kaciga posebno dizajniranih za osobe koje se bave deaktiviranjem eksplozivnih naprava ML13.c. navodi samo one koje su posebno dizajnirane za vojnu uporabu.

Napomena 1 Vidjeti također stavku 1A005 na Popisu robe EU-a s dvojnomo namjenom.

Napomena 2 Za »vlaknaste ili filamentne materijale« koji se upotrebljavaju u proizvodnji zaštite za tijelo i kaciga, vidjeti stavku 1C010 na Popisu robe EU-a s dvojnomo namjenom.

ML14 »Specijalizirana oprema za vojnu obuku« ili za simuliranje vojnih scenarija, simulatori posebno namijenjeni obuci uz korištenje bilo koje vrste vatrenog oružja ili naoružanja navedenih u ML1. ili ML2. te za to posebno konstruirane komponente i pribor.

Tehnička napomena:

Pojam »specijalizirana oprema za vojnu obuku« uključuje vojne vrste trenera napada, trenera leta, trenera radarskih ciljeva, generatore radarskih ciljeva, naprave za obuku na oružju, trenerere protu-podmorničkog ratovanja, simulatore leta (uključujući centrifuge za obuku pilota/astronauta), trenerere radara, trenerere instrumenata leta, navigacijske trenerere, trenerere lansiranja projektila, opremu za ciljeve, automatske »zrakoplove«, trenerere naoružanja, trenerere bespilotnih »zrakoplova«, pokretne trenerere i opremu za obuku za kopnene vojne operacije.

Napomena 1. ML14. uključuje generatore slike i interaktivne sustave okoliša za simulatore ako su posebno konstruirani ili izmijenjeni za vojnu uporabu.

Napomena 2. ML14. ne odnosi se na opremu posebno konstruiranu za obuku za korištenje lovačkog ili sportskog oružja.

ML15 Oprema za prikaz slike ili za protumjere, kako slijedi, posebno konstruirana za vojnu uporabu i za nju posebno konstruirane komponente te pribor:

- a. Oprema za snimanje i obradu slike;
- b. Kamere, oprema za fotografiranje i obradu filma;
- c. Oprema s pojačalom slike (noćna optika);
- d. Oprema za prikaz infracrvene ili termičke slike;
- e. Radarsko-senzorska oprema za prikaz slike;
- f. Oprema za protumjere ili protu-protumjere, namijenjena opremi navedenoj u ML15.a. – ML15.e.

Napomena: ML15.f. uključuje opremu namijenjenu ometanju rada ili učinkovitosti vojnih sustava za prikaz slike ili minimiziranju tih njihovih sposobnosti.

Napomena ML 15 ne odnosi se na »cijevne pojačivače svjetlosti prve generacije« ili opremu koja je posebno namijenjena ugrađivanju u »cijevne pojačivače svjetlosti prve generacije«.

Napomena: Za klasifikaciju ciljnika za oružje čiji je sastavni dio »cijevni pojačivač svjetlosti prve generacije« vidjeti ML1, ML2 i ML5.a.

Napomena Vidjeti i stavke 6A002.a.2. i 6A002.b. na Popisu robe EU-a s dvojnomo namjenom.

ML16 Otkivci, odljevci i ostali nedovršeni proizvodi posebno konstruirani za stavke navedene u ML1. do ML4., ML6., ML9., ML10., ML12. ili ML19.

Napomena: ML16. se odnosi na nedovršene proizvode kada ih je moguće identificirati po sastavu materijala, geometriji ili funkciji.

ML17 Raznovrsna oprema, materijali i »knjižnice«, kako slijedi, te za njih posebno konstruirane komponente:

a. Pribor za ronjenje i podvodno plivanje, posebno izrađen ili izmijenjen za vojnu uporabu, kako slijedi:

1. Cjeloviti aparati za autonomno ronjenje s kisikom, zatvorenog ili poluzatvorenog kruga;
2. Pribor za podvodno plivanje posebno izrađen za upotrebu s priborom za ronjenje navedenim u ML17.a.1.;

Napomena: Vidjeti također 8A002.q. na Popisu robe EU-a s dvojnomo namjenom.

b. Građevinska oprema posebno namijenjena vojnoj upotrebi;

c. Nastavci, premazi i obrade za smanjenje savijanja, posebno namijenjeni vojnoj upotrebi;

d. Terenska inženjerska oprema posebno namijenjena upotrebi u području ratnih djelovanja;

e. »Roboti«, kontrolori »roboti« i »krajnje jedinice« »roboti« koji imaju bilo koju od sljedećih značajki:

1. Posebno namijenjeni vojnoj uporabi;
2. Uključuju sredstva za zaštitu hidrauličnih mehanizama od puknuća uzrokovanih balističkim fragmentima (npr. imaju samozatvarajuće cijevi) te koriste hidrauličke tekućine točke žarišta veće od 839 K (566 °C); ili
3. posebno su konstruirani ili vrednovani za rad u okruženju elektromagnetskog impulsa (EMP);

Tehnička napomena:

Elektromagnetski impuls ne odnosi se na nenamjerni utjecaj uzrokovani elektromagnetskom radijacijom obližnje opreme (npr. strojeva, naprava ili elektroničkih uređaja) ili udarom groma.

f. »Knjižnice« posebno projektirane ili izmijenjene za vojnu upotrebu sa sustavima, opremom ili komponentama, kako su navedene u ovom Prilogu;

g. Nuklearna oprema ili pogonska oprema, koja nije drugdje navedena, posebno konstruirana za vojnu uporabu te posebno izrađena ili »izmijenjene« komponente za vojnu uporabu;

Napomena: ML17.g. uključuje »nuklearne reaktore«.

h. Oprema i materijal, presvučen ili tretiran za smanjivanje mogućnosti otkrivanja položaja, posebno izrađeni za vojnu uporabu, koji nisu navedeni drugdje u ovom Prilogu;

i. Simulatori posebno konstruirani za vojne »nuklearne reaktore«;

j. Pokretne radionice posebno konstruirane ili »izmijenjene« za servisiranje vojne opreme;

k. Terenski generatori posebno konstruirani ili »izmijenjeni« za vojnu upotrebu;

l. ISO intermodalni kontejneri ili odvojiva nadgradnja vozila (tj., izmjenjiva nadgradnja), posebno izrađena ili »izmijenjena« za vojnu uporabu;

m. Trajekti, koji nisu navedeni drugdje u ovom Prilogu, mostovi i pontoni, posebno konstruirani za vojnu uporabu;

n. Pokusni modeli posebno konstruirani za »razvoj« stavki navedenih u ML4, ML6, ML9 ili ML10;

o. Oprema za zaštitu od »lasera« (npr. za zaštitu očiju ili senzora) posebno konstruirani za vojnu uporabu;

p. »Gorive čelije« koje nisu navedene nigdje drugdje u ovom Prilogu, a posebno su konstruirane ili izmijenjene za vojnu uporabu;

Tehničke napomene

1. Ne upotrebljava se od 2014.

2. Za potrebe ML17. »izmijenjen« znači bilo koja strukturna, električna, mehanička ili druga promjena koja nevojnom sredstvu daje vojne karakteristike ekvivalentne drugom sredstvu koje je posebno izrađeno za vojnu uporabu.

ML18 Oprema za izradu »proizvoda«, postrojenja za ispitivanje u različitim okruženjima i komponente kako slijedi:

a. Posebno projektirana ili izmijenjena »proizvodna« oprema za »izradu« proizvoda navedenih u ovom Prilogu, kao i za nju posebno konstruirane komponente;

b. Sredstva posebno namijenjena ispitivanju u različitim okruženjima te oprema posebno namijenjena za to, za certificiranje, označavanje ili ispitivanje proizvoda navedenih u ovom Prilogu, a koja nisu navedena drugdje.

Tehnička napomena:

Za potrebe ML18. pojam »izrada« uključuje osmišljavanje, ispitivanje, proizvodnju, testiranje i provjeru.

Napomena: ML18.a. i ML18.b. uključuju sljedeću opremu:

a. Opremu za kontinuiranu nitraciju;

b. Pribor za centrifugalno testiranje ili opremu koja ima bilo koju od sljedećih značajki:

1. Pokreće je motor ili motori ukupne nazivne snage veće od 298 kW (400 KS);

2. Nosivost korisnog tereta od 113 kg ili više; ili

3. Mogućnost centrifugalnog ubrzanja od 8 g ili više pri opterećenju teretom od 91 kg ili više;

c. Preše za dehidraciju;

d. Ekstrudere posebno konstruirane ili modificirane za izvlačenje vojnog eksploziva;

e. Rezače za dimenzioniranje izvučenih eksplozivnih punjenja;

f. Buhnjeve za miješanje materijala promjera 1,85 m ili više te kapaciteta proizvodnje preko 227 kg;

g. Kontinuirane miksera za kruta barutna punjenja

h. Fluidne mlinove za mljevenje i usitnjavanje sastojaka vojnih eksploziva;

i. Opremu za postizanje sferičnosti i ujednačene veličine čestica u metalnom prahu navedenima u ML8.c.8.;

j. Pretvarače s konvekcijskom strujom za preradu materijala navedenih u ML8.c.3.

ML19 Sustavi naoružanja usmjerene energije (DEW), s time povezana oprema ili oprema za protumjere i pokusni modeli, kako slijedi, te posebno konstruirane komponente za njih:

a. »Laserski« sustavi posebno konstruirani za uništenje ili izvršenje prekida zadaće uništenja cilja;

b. Sustavi zraka čestica koji mogu uništiti cilj ili ga omesti u izvršavanju zadaće;

c. Radiofrekvencijski sustavi (RF) visoke snage koji mogu uništiti cilj ili ga omesti u izvršavanju zadaće;

d. Oprema posebno konstruirana za detekciju sustava navedenih u ML19.a. – ML19.c. i njihovu identifikaciju ili obranu od njih;

e. Fizički modeli za ispitivanje sustava, opreme i komponenti navedenih u ML19;

f. »Laserski« sustavi posebno konstruirani za uzrokovanje trajne sljepoće ako vid nije zaštićen, tj. ako osoba ne nosi zaštitne naočale ili ako nosi sredstva za korekciju vida.

Napomena 1: Sustavi naoružanja usmjerene energije navedeni u ML19. uključuju sustave čije mogućnosti proizlaze iz kontrolirane primjene sljedećeg:

a. »Lasera« dovoljne snage da izvrše uništenje na način sličan konvencionalnom streljivu;

b. Akceleratora čestica koji izbacuju nabijenu ili neutralnu zraku čestica destruktivne moći;

c. Odašiljača radiofrekvencijskih zraka visokoimpulsne snage ili visoko prosječne snage koji proizvode dovoljno snažna polja da onemoguće elektroniku na udaljenoj meti.

Napomena 2: ML19 uključuje sljedeće ako je posebno namijenjeno za sustave oružja usmjerene energije:

a. Stvaranje primarne snage, skladištenje energije, uključivanje, oprema za kondicioniranje snage ili rukovanje gorivom;

b. Sustave za zahvat ili praćenje cilja;

c. Sustave koji mogu procijeniti oštećenje cilja, uništenje ili napuštanje zadaće;

d. Opremu za rukovanje, propagaciju ili usmjeravanje snopa;

e. Opremu s mogućnošću brzog zaokreta zrake, za brze višestruke operacije prema cilju;

f. Prilagodnu optiku i fazne spreznike;

g. Ubrzivače energije za negativne hidrogen ionske zrake;

h. Komponente ubrzanja »kvalificirane za svemir«;

i. Opremu za kanaliziranje negativne ionske zrake;

j. Opremu za kontroliranje i zaokretanje visokoenergetske ionske zrake;

k. Tanke listiće kovine za neutraliziranje zraka negativnih izotopa vodika »kvalificirane za svemir«. Opremu za kontroliranje i zaokretanje visokoenergetske ionske zrake;

ML20 Kriogenska i »supervodljiva« oprema, kako slijedi, te za nju posebno konstruirane komponente i pribor:

a. Oprema posebno izrađena ili sastavljena za instaliranje u vozilima za vojnu kopnenu, morskou, zračnu ili svemirsku primjenu, s mogućnošću rada u pokretu i proizvodnje ili održavanja temperature ispod 103 K (– 170 °C);

Napomena: ML20.a. obuhvaća mobilne sustave koji sadrže ili koriste pribor ili komponente izrađene od nemetalnih ili neelektričnih vodljivih materijala kao što su plastika ili materijali impregnirani epoksi smolom.

b. »Supervodljiva« električna oprema (rotirajući strojevi ili transformatori) posebno projektirana ili sastavljena za instaliranje u vozilu za vojnu kopnenu, morsku, zračnu ili svemirsku primjenu i s mogućnošću rada u pokretu.

Napomena: ML20.b. ne odnosi se na hibridne homopolarne generatore direktne struje koji imaju normalnu metalnu armaturu jednog pola koja rotira u magnetskom polju proizvedenom od supervodljivih spirala, uz uvjet da su te spirale jedina supervodljiva komponenta u generatoru.

ML21 »Softver« kako slijedi:

a. »Softver« posebno konstruiran ili modificiran za bilo koje od sljedećeg:

1. »Razvoj«, »proizvodnju«, rad ili održavanje opreme navedene u ovom Prilogu;
2. »Razvoj« ili »proizvodnju« materijala navedenih u ovom Prilogu; ili
3. »Razvoj«, »proizvodnju«, rad ili održavanje »softvera« navedenog u ovom Prilogu.

b. Poseban »softver«, osim onog navedenog u ML21.a., kako slijedi:

1. »Softver« posebno konstruiran za vojnu uporabu i posebno konstruiran za modeliranje, simulaciju ili procjenu vojnih sustava naoružanja;
2. »Softver« posebno konstruiran za vojnu uporabu i posebno konstruiran za modeliranje ili simuliranje scenarija vojnih operacija;
3. »Softver« za određivanje učinkovitosti oružja za konvencionalno, nuklearno, kemijsko ili biološko ratovanje;
4. »Softver« posebno izrađen za vojnu uporabu i posebno izrađen za zapovjedne, komunikacijske, nadzorne i obavještajne (C³I) ili za zapovjedne, komunikacijske, nadzorne, računalne i obavještajne aplikacije (C⁴I);
5. »Softver« posebno konstruiran ili modificiran za provođenje vojnih operacija kibernetičkih napada;

Napomena 1. ML21.b.5. obuhvaća »softver« projektiran da uništi, ošteti, smanji mogućnosti ili omete sustave, opremu ili »softver« naveden u ovom Prilogu, kibernetičko izviđanje i »softver« za kibernetičko zapovijedanje i kontrolu.

Napomena 2: ML21.b.5. ne odnosi se na »otkrivanje ranjivosti« ili »odgovore na kibernetičke incidente«, koji su ograničeni na neovjnu defanzivnu kibernetički sigurnosnu spremnost ili odgovor.

c. »Softver« koji nije naveden u ML21.a. ili ML21.b., posebno izrađen ili izmijenjen za osposobljavanje opreme koja nije navedena u ovom Prilogu za izvršenje vojnih funkcija opreme navedene u ovom Prilogu.

Napomena: Vidjeti sustave, opremu ili komponente navedene u ovom Prilogu za »digitalna računala« opće namjene s instaliranim »softverom« navedenim u ML21.c.

ML22 »Tehnologija« kako slijedi:

a. »Tehnologija«, osim one navedene u ML22.b., koja je »potrebna« za »razvoj«, »proizvodnju«, uporabu, ugradnju, održavanje (provjeru) popravak, remont ili obnovu proizvoda navedenih u ovom Prilogu;

b. »Tehnologija« kako slijedi:

1. »Tehnologija« »potrebna« za projektiranje, održavanje i popravak kompletnih proizvodnih postrojenja za stavke navedene u ovom Prilogu, uklapanje komponenti u proizvodna postrojenja i upravljanje njima, čak i ako njihove komponente nisu navedene;

2. »Tehnologija« »potrebna« za »razvoj« i »proizvodnju« lakog oružja čak i kad se koristi za proizvodnju reprodukcija antikvitetnog lakog oružja;

3. Ne upotrebljava se od 2013.;

Napomena. Vidjeti ML22.a. za »tehnologiju« koja je prethodno navedena u ML22.b.3.

4. Ne upotrebljava se od 2013.;

Napomena. Vidjeti ML22.a. za »tehnologiju« koja je prethodno navedena u ML22.b.4.

5. »Tehnologija« »potrebna« isključivo za ugradnju »biokatalizatora« navedenih u ML7.i.1. u vojne noseće tvari ili vojne materijale.

Napomena 1. »Tehnologija« »potrebna« za »razvoj«, »proizvodnju«, uporabu, ugradnju, održavanje (provjeru), popravak, remont ili obnovu proizvoda navedenih u ovom Prilogu ostaje pod nadzorom čak i ako se primjenjuje za stavke koje nisu navedene u ovom Prilogu.

Napomena 2. ML22 ne primjenjuje se na:

a. »tehnologiju« koja je minimalno potrebna za ugradnju, uporabu, održavanje (provjeru) ili popravak onih stavki koje nisu kontrolirane ili čiji je izvoz odobren;

b. »tehnologiju« koja je »u javnom vlasništvu«, »temeljna znanstvena istraživanja« ili minimalne informacije nužne za prijavu patenata;

c. »tehnologiju« za magnetsku indukciju radi kontinuiranog pogona civilnih transportnih uređaja.

DEFINICIJE POJMOVA KORIŠTENIH U OVOM POPISU

Slijede definicije pojmova korištenih u ovom Popisu, po abecednom redu.

Napomena 1. Definicije se primjenjuju u cijelom Popisu. Reference su savjetodavne i nemaju učinka na opću primjenu definiranih pojmova u cjelokupnom popisu.

Napomena 2: Riječi i pojmovi koje sadrži ovaj popis definicija dobivaju definirano značenje samo tamo gdje se nalaze u »pravim (dvostrukim) navodnicima«. Definicije izraza u »jednstrukim navodnicima« navedene su u tehničkoj napomeni uz taj izraz. Na svim ostalim mjestima, riječi i pojmovi imaju svoje uobičajeno (rječničko) značenje.

ML8 »Aditivi«

Supstancije koje se koriste u eksplozivima za poboljšanje njihovih svojstava.

ML8., 10., 14. »Zrakoplov«

Zračno vozilo s fiksnim krilima, s krilima promjenjive geometrije, rotirajućim krilima (helikopteri), zakretnim rotorom (tilt-rotor) ili zakretnim krilom (tilt-wing).

ML11 »Automatizirani sustavi za zapovijedanje i upravljanje«

Elektronički sustavi s pomoću kojih se unose, obrađuju i prenose informacije, bitne za učinkovito djelovanje skupine, veće formacije, taktične formacije, postrojbe, broda, podređene postrojbe ili raspoloživih oružnih sustava. To se postiže uporabom računalne i druge specijalizirane opreme namijenjene potpori funkcijama vojnog zapovijedanja ili upravljanja organizacijom. Glavne su funkcije automatiziranih sustava za zapovijedanje i upravljanje: učinkovito automatizirano prikupljanje, čuvanje i obrada podataka; prikaz situacije i okolnosti koje utječu na pripremu i izvođenje borbenih operacija; operativni i taktički proračuni za raspoređivanje resursa između borbenih skupina ili elemenata borbenog poretka ili bojnog rasporeda u skladu s misijom ili stanjem operacije; priprema podataka za ocjenu situacije i donošenje odluka u bilo kom trenutku tijekom operacije ili borbe; računalne simulacije operacija.

ML22 »Temeljna znanstvena istraživanja«

Eksperimentalna ili teoretska istraživanja koja se načelno koriste za usvajanje novih znanja o temeljnim načelima pojava ili učenih činjenica, koja nisu izravno usmjerena ka nekom specifičnom cilju ili praktičnoj primjeni.

ML7, 22 »Biokatalizatori«

»Enzimi« za specifične kemijske ili biokemijske reakcije ili druge biološke spojeve koji se spajaju s agensima za kemijsko ratovanje i ubrzavaju njihovo raspadanje.

Tehnička napomena:

»Enzimi« označavaju »biokatalizatore« za specifične kemijske ili biokemijske reakcije.

ML7 »Bioagensi«

Patogeni ili toksini, odabrani ili izmijenjeni (na način kao što su promjena čistoće, trajnosti, virulencije, diseminacijskih karakteristika ili otpornosti na UV zračenje) s ciljem stvaranja žrtava među ljudima i životinjama, degradiranja opreme ili oštećenja usjeva ili okoliša.

ML7 »Biopolimeri«

Biološke makromolekule kako slijedi:

- Enzimi za specifične kemijske ili biokemijske reakcije;
- »Antiidiotipska«, »monoklonalna« ili »poliklonalna« »antitijela«;
- Posebno kreirani ili posebno obrađeni »receptori«.

Tehničke napomene

1. »Antiidiotipska antitijela« znači antitijela koja se vežu za specifična antigenska vezna mjesta drugih antitijela;

2. »Monoklonalna antitijela« znači proteini koji se vežu na jedno antigensko mjesto, a proizvodi ih jedna kultura (skupina) stanica;

3. »Poliklonalna antitijela« znači mješavina proteina koji se vežu na specifične antigene, a koje proizvodi više od jedne kulture (skupine) stanica;

4. »Receptori« znači biološke makromolekularne strukture koje su sposobne vezati ligande čije vezivanje utječe na fiziološke funkcije.

ML4, 10 »Civilni zrakoplov«

»Zrakoplovi« navedeni po oznaci na objavljenim popisima potvrda o sposobnosti za zračni promet tijelâ nadležnih za civilno zrakoplovstvo iz jedne ili više država članica EU-a ili država sudionice u Sporazumu iz Wassenaara za let na komercijalnim civilnim domaćim ili međunarodnim rutama ili za legitimnu civilnu, privatnu ili poslovnu uporabu.

ML21 »Odgovor na kibernetičke incidente«

Postupak razmjene potrebnih informacija o incidentu koji utječe na kibernetičku sigurnost s pojedincima ili organizacijama odgovornima za provedbu ili koordinaciju korektivnih mjera radi otklanjanja incidenta u području kibernetičke sigurnosti.

ML17., 21., 22. »Razvoj«

Odnosi se na sve faze koje prethode serijskoj proizvodnji, kao što su: projektiranje, projektno istraživanje, analize projekta, projektni koncepti, sastavljanje i ispitivanje prototipova, sheme pilot- proizvodnje, podaci o projektu, postupak pretvaranja projektnih podataka u proizvod, projekt konfiguracije, projekt integracije, nacrti.

ML21 »Digitalno računalo«

Oprema koja može, u obliku jednog ili više odvojenih elemenata, izvoditi sve od navedenog:

- prihvaćati podatke;
- pohranjivati podatke ili upute u stalne ili promjenjive (ispisne) uređaje za pohranu;

c. Obradivati podatke pomoću pohranjenog slijeda naredbi koje je moguće modificirati; i

d. davati izlazne podatke.

Tehnička napomena:

Promjene pohranjenog slijeda uputa uključuju zamjenu fiksnih uređaja za pohranu, ali ne i fizičku promjenu ožičenja ili međuspojeva.

ML17 »Krajnje jedinice«

Hvataljke, »aktivne alatne jedinice« i svaki drugi alat koji je pričvršćen na osnovnu ploču na kraju radne ruke »robot« manipulatora.

Tehnička napomena:

»Aktivne alatne jedinice« su uređaji za primjenu dodatne snage, obradne ili senzorske energije na obratku.

ML8 »Energetski materijali«

Tvari ili smjese koje kemijskom reakcijom oslobađaju energiju potrebnu za predviđenu namjenu.

»Eksplozivni«, »pirotehnička sredstva« i »pogonske smjese« podrazredi su energetskih materijala.

ML6, 13 »Jednakovrijedne norme«

Usporedive nacionalne ili međunarodne norme koje priznaje jedna ili više država članica EU-a ili države sudionice u Sporazumu iz Wassenaara koje se primjenjuju na odgovarajući unos.

ML8., 18. »Eksplozivni«

Krute, tekuće i plinovite tvari ili smjese tvari koje moraju eksplodirati kada se koriste kao primarna, startna ili glavna punjenja u bojevim glavama, prilikom rušenja i drugim primjenama.

ML7 »Ekspresijski vektori«

Nositelji (npr. plazmidi ili virusi) korišteni za ubacivanje genetskog materijala u stanicu domaćina.

ML13 »Vlaknasti ili filamentni materijali« Uključuju:

- neprekinute monofilamente;
- neprekinute pređe i prediva;
- »vrpce«, tkanine, nasumične rogožine i gajtane;
- sjeckana vlakna, vlaknasta vlakna i koherentne vlaknaste prekrivače;
- нити, monokristalne ili polikristalne, bilo koje duljine;
- pulpu od aromatskih poliamida.

ML15 »Cijevni pojačivači svjetlosti prve generacije«

Elektrostatički fokusirane cijevi, koje koriste ulazna i izlazna optička vlakna ili staklenu čeonu ploču, multialkalne foto katode (S-20 ili S-25), ali ne koriste mikrokanalne pojačivače.

ML17 »Gorive ćelije«

Elektrokemijski uređaj koji korištenjem goriva iz vanjskog izvora izravno pretvara kemijsku energiju u istosmjernu električnu struju.

ML22 »U javnom vlasništvu«

To znači »tehnologija« ili »softver« koji su dostupni za javnu uporabu bez ograničenja za njihovu daljnju distribuciju.

Napomena: Ograničenja u vezi s autorskim pravima ne izuzimaju »tehnologiju« ili »softver« od toga da se nalaze »u javnom vlasništvu«.

ML9, 19 »Laser«

Proizvod koji proizvodi prostorno i vremenski koherentno svjetlo putem pojačanja stimuliranom emisijom zračenja.

ML17 »Knjižnica« (parametarska tehnička baza podataka)

Skup tehničkih podataka, a upućivanjem na njih može se poboljšati rad relevantnih sustava, opreme ili komponenti.

ML10 »Vozila lakša od zraka«

Baloni i zračni »brodovi« koji uzgon ostvaruju korištenjem toplog zraka ili plinova lakših od zraka kao što su helij ili vodik.

Tehnička napomena:

»Zračni brod«

Motorno zračno vozilo koje se održava u letu s pomoću plina (uglavnom helija, nekada davno vodika) koji je lakši od zraka.

ML17 »Nuklearni reaktor«

Obuhvaća dijelove i komponente koje se nalaze u ili se priključuju izravno na reaktorsku posudu, opremu koja kontrolira razinu snage u jezgri, i komponente koje normalno sadrže, ili dolaze u izravni kontakt s ili nadziru primarno rashladno sredstvo reaktorske jezgre.

ML8 »Prekursori«

Posebne kemikalije koje se koriste u proizvodnji eksploziva.

ML 21, 22 »Proizvodnja«

Znači sve faze proizvodnje, kao što su: osmišljavanje proizvoda, izrada, integracija, sklapanje (montaža), inspekcija, ispitivanje i kontrola kvalitete.

ML8 »Pogonsko gorivo«

Tvari ili smjese koje kemijskom reakcijom proizvode velike količine vrućih plinova kontroliranom brzinom radi dobivanja mehaničkog rada.

ML4, 8 »Pirotehničke tvari«

Smjese krutih ili tekućih goriva ili oksidatora koji, kad se zapale, prolaze kroz energetsku kemijsku reakciju kontroliranom brzinom radi dobivanja određene vremenske odgode ili količine topline, buke, dima, vidljive svjetlosti ili infracrvenog zračenja. Piroforne tvari su podgrupa pirotehničkih tvari koje ne sadrže oksidatore, ali se spontano zapale u dodiru sa zrakom.

ML22 »Potrebno«

Primijenjeno na »tehnologiju«, odnosi se samo na onaj dio »tehnologije« koji je posebno odgovoran za ostvarivanje ili premašivanje kontrolirane razine performansi, karakteristika ili funkcije. Takva »potrebna« »tehnologija« može se dijeliti između više proizvoda.

ML7 »Agensi za suzbijanje nereda«

Tvari koje, u očekivanim uvjetima uporabe u svrhu suzbijanja nereda, kod ljudi velikom brzinom proizvode iritaciju osjetila ili onesposobljavajuće fizičke učinke koji nestaju nakon kratkog vremena nakon prestanka izloženosti. Suzavci su podskup »sredstava za suzbijanje nereda«.

ML17 »Robot«

Manipulacijski mehanizam koji može djelovati na kontinuiranoj putanji ili od točke do točke, može koristiti senzore i ima sve sljedeće značajke:

- multifunkcionalan je;
- može postavljati ili orijentirati materijal, dijelove, alate ili posebne uređaje promjenjivim pokretima u trodimenzionalnom prostoru;
- sadržava, u zatvorenoj ili otvorenoj petlji, najmanje tri servo-uređaja, koji mogu uključivati i koračne motore i
- posjeduje mogućnost »programiranja od strane korisnika« putem metode učenja/ponavljanja ili korištenjem elektroničkog računala, koje može biti programabilni logički kontrolor, tj. bez mehaničke intervencije.

Mogućnost »programiranja od strane korisnika« znači mogućnost da korisnik umeće, modificira ili zamjenjuje »programe« na način koji nije:

- Fizička promjena ožičenja ili međusobnih spojeva; ili
- podešavanje upravljačkih funkcija uključujući unošenje parametara

Napomena: Gore navedene definicije ne uključuju sljedeće uređaje:

- Manipulacijske mehanizme koji su kontrolirani samo ručno, odnosno daljinski od strane operatera,
- Mehanizme za manipulaciju s fiksnim slijedom koji su automatizirani pokretni uređaji koji rade prema mehanički utvrđenim programiranim pokretima. Program je mehanički ograničen fiksnim zaustavnicima kao što su klinovi ili zupci. Slijed pokreta i odabir putanja ili kutova ne mogu varirati i nisu promjenjivi mehaničkim, elektronskim ili električnim putem;
- Mehanički kontrolirane manipulacijske mehanizme s promjenjivom sekvencom (slijedom) koji su automatizirani pokretni uređaji i koji rade sukladno mehanički utvrđenim programiranim pokretima. Program je mehanički ograničen fiksnim, ali podesivim zaustavnicima kao što su klinovi ili zupci. Slijed pokreta i odabir putanja ili kutova promjenjiv je u okviru fiksnog uzorka programa. Varijacije ili izmjene programiranog uzorka (npr. promjena klinova ili zamjena zuba) u jednoj ili više osi kretanja postižu se samo mehaničkim djelovanjem;
- Manipulacijske mehanizme bez nadzora servo-uređaja koji su automatizirani pokretni uređaji s promjenjivom sekvencom (slijedom) koji rade sukladno mehanički utvrđenim programiranim pokretima. Program je varijabilan, ali se slijed nastavlja samo binarnim signalom iz mehanički fiksiranih električnih binarnih uređaja ili podesivih zaustavnika;
- Skladišne dizalice (kranovi) definirane kao manipulacijski mehanizmi po kartezijanskom koordinatnom sustavu koji su proizvedeni kao integralni dio vertikalnog skladištenja na policama, i konstruirani su za dohvatač sadržaja u pretincima na policama u svrhu pohrane ili vađenja.

ML11 »Satelitski navigacijski sustav«

Sustav koji se sastoji od zemaljskih postaja, konstelacije satelita i prijamnika kojim se omogućuje izračun položaja prijamnika na temelju signala zaprimljenih od satelita. Obuhvaća globalne navigacijske satelitske sustave i regionalne navigacijske satelitske sustave.

ML4, 11, 21 »Softver«

Skupina jednog ili više »programa« ili »mikroprograma« fiksiranih na bilo kojem opipljivom mediju za zapisivanje.

Tehnička napomena 1.

»Program«

Skup uputa za izvršenje procesa koji ima takav oblik, ili ga se može pretvoriti u takav oblik, da ga računalo može izvršiti.

Tehnička napomena 2.

»Mikroprogram«

Slijed elementarnih uputa, održavanih u posebnoj memoriji, čije se izvršenje započinje uvođenjem referentnih instrukcija u registar instrukcija.

ML11 »Svemirske letjelice«

Aktivni i pasivni sateliti i svemirske sonde.

ML19 »Prikladan za uporabu u svemiru«

Proizvod projektiran, proizveden ili uspješnim ispitivanjem potvrđen kao prikladan za rad na visi nama većim od 100 km iznad površine Zemlje.

Napomena: Oznaka da je određeni proizvod »prikladan za uporabu u svemiru« na temelju ispitivanja ne znači da su drugi proizvodi iz iste proizvodne serije ili serije modela isto »prikladni za uporabu u svemiru« ako nisu pojedinačno ispitani.

ML20 »Supervodljivi«

Odnosi se na materijale (tj. metali, slitine ili spojevi) koji mogu izgubiti cjelokupni električni otpor (tj. koji mogu postići beskonačnu električnu vodljivost i provoditi vrlo jake električne struje bez Jouleovog zagrijavanja.)

»Kritična temperatura« (ponekad se odnosi na temperaturu prijenosa) određenog »supervodljivog« materijala je temperatura pri kojoj materijal gubi sav otpor na tok izravne električne struje.

Tehnička napomena

»Supervodljivo« stanje materijala je individualno karakterizirano »kritičnom temperaturom«, kritičnim magnetskim poljem koje je funkcija temperature i kritičnom gustoćom struje koja je, međutim, funkcija i magnetskog polja i temperature.

ML22 »Tehnologija«

Specifična informacija nužna za »razvoj«, »proizvodnju« ili »uporabu« određenog proizvoda. Informacija ima oblik »tehničkih podataka« ili »tehničke ispomoci«. Utvrđena »tehnologija« za ovaj Prilog definirana je u ML22.

Tehničke napomene

1. »Tehnički podaci« mogu biti u oblicima kao što su nacrti, planovi, dijagrami, modeli, formule, tablice, inženjerski nacrti i specifikacije, priručnici i upute napisani ili snimljeni na drugim medijima ili uređajima kao što su disk, vrpca, memorije samo za čitanje.

2. »Tehnička pomoć« može biti u obliku instrukcija, vještina, obuke, radnih znanja i konzultantskih usluga.

»Tehnička pomoć« može uključivati prijenos »tehničkih podataka«.

ML10 »Bespilotna letjelica« (»UAV«)

Bilo koji »zrakoplov« koji može poletjeti i održavati kontrolirani let i navigaciju bez ikakve ljudske posade.

ML21 »Otkrivanje ranjivosti«

Postupak utvrđivanja ili analize ranjivosti, priopćavanja ranjivosti ili analize ranjivosti u suradnji s pojedincima ili organizacijama nadležnima za vođenje ili koordinaciju korektivnih mjera radi otklanjanja ranjivosti.«

PRILOG III.

POPIS NEVOJNIH UBOJNIH SREDSTAVA

Tarifna oznaka	Naziv
2904 20 00 ¹	- derivati što sadrže samo nitro ili samo nitrozo skupine: dinitrobenzeni di- i trinitrotolueni
2920 90 70 ¹	- - ostalo: nitroglicerini pentaeritritoltetranitrat (pentrit) ostali esteri dušične kiseline esteri ostalih kiseline
3601 00 00	Barut
3602 00 00	Pripremljeni eksplozivi, osim baruta
3603 10 00	- sporogoreći štapini
3603 20 00	- detonirajući štapini
3603 30 00	- udarne kapsule
3603 40 00	- eksplozivne kapsule
3603 50 00	- upaljači
3603 60 00	- električni detonatori

3604²	Proizvodi za vatromete, signalne rakete, rakete protiv tuče, signalne rakete za maglu i ostali pirotehnički proizvodi
3604 10 00 ²	- proizvodi za vatromete
3604 90 00 ²	- ostalo
9302 00 00	Revolveri i pištolji, osim onih iz tarifnog broja 9303 ili 9304
9303	Ostalo vatreno oružje i slične naprave koje djeluju paljenjem eksplozivnog punjenja (na primjer, sačmarice i kuglare (s glatkim i uzlubljenim cijevima) za sport, lov ili streljaštvo, vatreno oružje koga se puni sprijeda, signalni pištolji i druge naprave konstruirane samo za izbacivanje signalnih raketa, pištolji i revolveri za ispaljivanje manevarskog streljiva, pištolji za humano ubijanje životinja vezanim klinom, bacači brodske užadi):
9303 10 00	- vatreno oružje koga se puni sprijeda
9303 20	- ostale sačmarice, za sport, lov ili streljaštvo, s najmanje jednom glatkom cijevi, uključujući kombinaciju sačmarice i kuglare:
9303 20 10	- - jednocijevke, s glatkom cijevi
9303 20 95	- - ostale
9303 30 00	- ostale puške, za sport, lov ili streljaštvo
9303 90 00	- ostalo
9304 00 00³	Pendreci
9305	Dijelovi i pribor za proizvode iz tarifnih brojeva 9301 do 9304:
9305 10 00 ⁴	- za revolvere ili pištolje
9305 20 00	- za sačmarice ili kuglare iz tarifnog broja 9303
	- ostalo:
9305 99 00	- - ostalo
9306⁵	Bombe, granate, torpeda, mine, rakete i slično vojno streljivo te njihovi dijelovi; meci (patrone) i ostalo streljivo i projektili te njihovi dijelovi, uključujući sačmu i čepove za metke (patrone):
	- meci (patrone) za puške sačmarice i njihovi dijelovi
9306 21 00	- - meci (patrone)
9306 29 00	- - ostalo
9306 30	- ostalo streljivo i njegovi dijelovi:
9306 30 10	- - za revolvere i pištolje iz tarifnog broja 9302 te za poluautomatske puške iz tarifnog broja 9301
	- - ostalo:
9306 30 90 ⁶	- - - ostalo

¹ Dozvola je potrebna samo za eksplicitno navedene tvari.

² Dozvola nije potrebna za pirotehnička sredstva kategorija F1, F2, F3, T1 i P1 u skladu s odredbama Zakona o eksplozivnim tvarima te proizvodnji i prometu oružja (»Narodne novine«, br. 70/17, 141/20 i 114/22).

³ Nadzoru prema ovom Prilogu podliježu samo pendreci.

⁴ Nadzoru prema ovom Prilogu ne podliježu dijelovi i pribor za revolvere ili pištolje navedene u Popisu robe vojne namjene.

⁵ Nadzoru prema ovom Prilogu ne podliježe roba iz Popisa robe vojne namjene

⁶ Nadzoru prema ovom Prilogu ne podliježu patrone za alate za zakivanje ili slične alate ili za pneumatske pištolje za humano ubijanje životinja i njihovi dijelovi.

UREDBU

O DOPUNAMA UREDBE O ODREĐIVANJU
GRAĐEVINA, DRUGIH ZAHVATA U PROSTORU
I POVRŠINA DRŽAVNOG I PODRUČNOG
(REGIONALNOG) ZNAČAJA

Članak 1.

U Uredbi o određivanju građevina, drugih zahvata u prostoru i površina državnog i područnog (regionalnog) značaja (»Narodne novine«, br. 37/14., 154/14., 30/21. i 75/22.), u članku 7.a iza podstavka 5. briše se točka i dodaju se podstavci 6., 7., 8. i 9. koji glase:

»– građevine Vlade Republike Hrvatske, Hrvatskoga sabora i tijela državne uprave prema zakonu kojim se uređuje ustrojstvo i djelokrug tijela državne uprave

– građevine javne namjene pravnih osoba kojima je osnivač Republika Hrvatska uključujući i izdavanje rješenja o izmjeni i/ili dopuni lokacijskih i građevinskih dozvola izdanih od upravnog odjela, odnosno službe velikog grada, grada sjedišta županija, Grada Zagreba, odnosno županije

– građevine zdravstvenih ustanova kojima je osnivač Republika Hrvatska, uključujući i izdavanje rješenja o izmjeni i/ili dopuni lokacijskih i građevinskih dozvola izdanih od upravnog odjela, odnosno službe velikog grada, grada sjedišta županija, Grada Zagreba, odnosno županije

– građevine sveučilišta kojima je osnivač Republika Hrvatska, uključujući i izdavanje rješenja o izmjeni i/ili dopuni lokacijskih i građevinskih dozvola izdanih od upravnog odjela, odnosno službe velikog grada, grada sjedišta županija, Grada Zagreba, odnosno županije.«.

Članak 2.

Iza članka 7.a dodaje se članak 7.b koji glasi:

»Članak 7.b

Osim za građevine i površine iz članka 4. i 5. ove Uredbe, te za zahvate u prostoru iz članka 7. ove Uredbe, tijelo Grada Zagreba i županije nadležno za upravne poslove graditeljstva i prostornoga uređenja izdaje akte za provedbu prostornih planova za građevine kojima je osnivač odnosno vlasnik Grad Zagreb odnosno županija na svom području.«.

Članak 3.

Ova Uredba stupa na snagu prvoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

Klasa: 022-03/23-03/47
Urbroj: 50301-05/31-23-3
Zagreb, 7. lipnja 2023.

Predsjednik
mr. sc. Andrej Plenković, v. r.

1018

Na temelju članka 1. stavka 2. i članka 31. stavka 2. Zakona o Vladi Republike Hrvatske (»Narodne novine«, br. 150/11., 119/14., 93/16., 116/18. i 80/22.), Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 7. lipnja 2023. donijela

ODLUKU

O DONOŠENJU NACIONALNOG PROGRAMA ZA
MLADE ZA RAZDOBLJE 2023. DO 2025.

I.

Donosi se Nacionalni program za mlade za razdoblje 2023. do 2025., u tekstu koji je dostavio Središnji državni ured za demografiju i mlade aktom, klasa: 551-01/23-07/1, urbroj: 519-02-1/2-23-2, od 24. svibnja 2023.

II.

Zadužuje se Središnji državni ured za demografiju i mlade da o donošenju ove Odluke izvijesti nadležna tijela, nositelje mjera iz Nacionalnog programa iz točke I. ove Odluke.

III.

Zadužuje se Središnji državni ured za demografiju i mlade da Nacionalni program iz točke I. ove Odluke objavi na svojim mrežnim stranicama.

IV.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u »Narodnim novinama«.

Klasa: 022-03/23-04/104
Urbroj: 50301-04/25-23-3
Zagreb, 7. lipnja 2023.

Predsjednik
mr. sc. Andrej Plenković, v. r.

1019

Na temelju članka 31. stavka 4. Zakona o Vladi Republike Hrvatske (»Narodne novine«, br. 150/11., 119/14., 93/16., 116/18. i 80/22.) i članka 17. stavka 2. Zakona o poticanju razvoja malog gospodarstva (»Narodne novine«, br. 29/02., 63/07., 53/12., 56/13. i 121/16.), Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 25. svibnja 2023. donijela

RJEŠENJE

O RAZRJEŠENJU I IMENOVANJU ČLANA
UPRavnog ODBORA HRVATSKE AGENCIJE
ZA MALO GOSPODARSTVO, INOVACIJE I
INVESTICIJE

1. Razrješuje se DRAŽEN OPALIĆ dužnosti člana Upravnog odbora Hrvatske agencije za malo gospodarstvo, inovacije i investicije, na koju je imenovan na prijedlog ministra nadležnog za rad, s danom 30. svibnja 2023., zbog isteka mandata.

2. Imenuje se DRAŽEN OPALIĆ članom Upravnog odbora Hrvatske agencije za malo gospodarstvo, inovacije i investicije, na prijedlog ministra nadležnog za rad, s danom 31. svibnja 2023.

Klasa: 080-02/23-02/48
Urbroj: 50301-15/28-23-02
Zagreb, 25. svibnja 2023.

Predsjednik
mr. sc. Andrej Plenković, v. r.

1020

Na temelju članka 31. stavka 4. Zakona o Vladi Republike Hrvatske (»Narodne novine«, br. 150/11., 119/14., 93/16., 116/18. i

80/22.) i članka 7. stavaka 4. i 5. Uredbe o osnivanju Hrvatskog zavoda za norme (»Narodne novine«, br. 154/04., 44/05., 30/10., 34/12., 79/12. i 80/13.), Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 25. svibnja 2023. donijela

RJEŠENJE

O RAZRJEŠENJU I IMENOVANJU DIJELA ČLANOVA UPRAVNOG VIJEĆA HRVATSKOG ZAVODA ZA NORME

1. Razrješuju se dužnosti članice Upravnog vijeća Hrvatskog zavoda za norme:

- NINA ČULINA, na koju je imenovana kao predstavnica ministarstva nadležnog za poslove gospodarstva
- MELANIJA GRUBIĆ SUTARA, na koju je imenovana kao predstavnica Radničkog vijeća Hrvatskog zavoda za norme.

2. Za članove Upravnog vijeća Hrvatskog zavoda za norme imenuju se:

- ANTONIO PAVLEČIĆ, predstavnik ministarstva nadležnog za poslove gospodarstva
- FRANJO PETKOVIČEK, predstavnik Radničkog vijeća Hrvatskog zavoda za norme.

Klasa: 080-02/23-02/49

Urbroj: 50301-15/28-23-02

Zagreb, 25. svibnja 2023.

Predsjednik

mr. sc. Andrej Plenković, v. r.

1021

Na temelju članka 31. stavka 4. Zakona o Vladi Republike Hrvatske (»Narodne novine«, br. 150/11., 119/14., 93/16., 116/18. i 80/22.) i članka 6. stavaka 3. i 4. Uredbe o osnivanju Hrvatske akreditacijske agencije (»Narodne novine«, br. 158/04., 44/05. i 30/10.), Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 25. svibnja 2023. donijela

RJEŠENJE

O RAZRJEŠENJU I IMENOVANJU ČLANICE UPRAVNOG VIJEĆA HRVATSKE AKREDITACIJSKE AGENCIJE

1. Razrješuje se NINA ČULINA dužnosti članice Upravnog vijeća Hrvatske akreditacijske agencije.

2. Imenuje se dr. sc. SANJA FRANČIĆ članicom Upravnog vijeća Hrvatske akreditacijske agencije.

Klasa: 080-02/23-02/50

Urbroj: 50301-15/07-23-02

Zagreb, 25. svibnja 2023.

Predsjednik

mr. sc. Andrej Plenković, v. r.

1022

Na temelju članka 31. stavka 4. Zakona o Vladi Republike Hrvatske (»Narodne novine«, br. 150/11., 119/14., 93/16., 116/18. i 80/22.) i članka 8. stavka 1. Zakona o zračnom prometu (»Narodne novine«, br. 69/09., 84/11., 54/13., 127/13. i 92/14.), Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 25. svibnja 2023. godine donijela

RJEŠENJE

O IMENOVANJU ČLANOVA VIJEĆA HRVATSKE AGENCIJE ZA CIVILNO ZRAKOPLOVSTVO

Za članove Vijeća Hrvatske agencije za civilno zrakoplovstvo, imenuju se:

- dr. sc. ANDRIJA VIDOVIĆ
- dr. sc. ERNEST BAZIJANAC
- dr. sc. DARKO VIROVAC
- JOZO SLEJKO
- MIROSLAV KOVAČ.

Klasa: UP/I 080-02/23-01/40

Urbroj: 50301-15/07-23-02

Zagreb, 25. svibnja 2023.

Predsjednik

mr. sc. Andrej Plenković, v. r.

1023

Na temelju članka 31. stavka 4. Zakona o Vladi Republike Hrvatske (»Narodne novine«, br. 150/11., 119/14., 93/16., 116/18. i 80/22.) i članka 8. stavka 1. Zakona o zračnom prometu (»Narodne novine«, br. 69/09., 84/11., 54/13., 127/13. i 92/14.), Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 25. svibnja 2023. godine donijela

RJEŠENJE

O IMENOVANJU PREDSDJEDNIKA I ZAMJENIKA PREDSDJEDNIKA VIJEĆA HRVATSKE AGENCIJE ZA CIVILNO ZRAKOPLOVSTVO

1. Imenuje se dr. sc. ANDRIJA VIDOVIĆ predsjednikom Vijeća Hrvatske agencije za civilno zrakoplovstvo.

2. Imenuje se dr. sc. ERNEST BAZIJANAC zamjenikom predsjednika Vijeća Hrvatske agencije za civilno zrakoplovstvo.

Klasa: UP/I 080-02/23-01/40

Urbroj: 50301-15/07-23-03

Zagreb, 25. svibnja 2023.

Predsjednik

mr. sc. Andrej Plenković, v. r.

MINISTARSTVO ZNANOSTI I OBRAZOVANJA

1024

Na temelju članka 12. stavka 2. podstavka 2. Zakona o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti (»Narodne novine«, broj 17/19 i 98/19), uz prethodno mišljenje Hrvatskoga knjižničnog vijeća, ministar znanosti i obrazovanja donosi

STANDARD ZA ŠKOLSKE KNJIŽNICE

I. OPĆE ODREDBE

Predmet Standarda

Članak 1.

(1) Ovim standardom uređuju se minimalni uvjeti za obavljanje djelatnosti školskih knjižnica u osnovnim školama, srednjim školama, umjetničkim školama i učeničkim domovima (u daljnjem tek-

stu: školskim ustanovama) te se utvrđuju stručni kriteriji i mjerila za unapređenje kvalitete knjižnične djelatnosti.

(2) Ovim standardom utvrđuju se uloga školske knjižnice u odgojno-obrazovnom procesu, stručni knjižničarski poslovi, suradnja s učiteljima, nastavnicima, stručno-pedagoškom i administrativnom službom te suradnja s drugim knjižnicama, domaćim i međunarodnim stručnim udrugama i drugim dionicima u cilju ispunjavanja njezinih zadaća i optimizacije poslovanja.

Namjena standarda

Članak 2.

(1) Ovaj standard namijenjen je:

- osnivačima pri osnivanju novih školskih ustanova te praćenju i vrednovanju kvalitete postojećih školskih knjižnica obuhvaćenih Standardom, s obzirom na obvezu osnivača da osigura nužne uvjete za osnivanje, optimalan rad i kontinuirani razvoj knjižnica
- osnivačima i nadležnim tijelima u postupcima unutarnjeg i vanjskog vrednovanja ustanova u sustavu odgoja i obrazovanja
- matičnim knjižnicama za stručni nadzor, planiranje, koordiniranje i unapređenje djelatnosti knjižnica obuhvaćenih Standardom te uključivanje u knjižnični sustav Republike Hrvatske
- školskim knjižnicama kao alat za njihovo samovrednovanje i razvoj djelatnosti.

(2) Školske knjižnice dužne su pridržavati se odredbi ovog standarda, a njihovi osnivači dužni su osigurati uvjete za njihovo dostizanje.

II. ZADAĆE I DJELATNOST

Zadaće školske knjižnice

Članak 3.

(1) Školska knjižnica, kao informacijsko, medijsko, komunikacijsko i kulturno središte škole, ima zadaću da organiziranim zbirkama knjižnične građe u analognim i digitalnim oblicima te uslugama i radom knjižničarskih djelatnika osigura ispunjavanje odgojno-obrazovnih, informacijskih, stručnih i kulturnih potreba svojih korisnika.

(2) Program školske knjižnice sastavni je dio školskog kurikula i godišnjeg plana i programa škole.

(3) Školske knjižnice sastavnica su knjižničnog sustava Republike Hrvatske.

Tipovi školskih knjižnica

Članak 4.

S obzirom na broj razrednih odjela, razlikuju se sljedeći tipovi školskih knjižnica:

Tablica 1. Tipovi školskih knjižnica

T 1	do 8 razrednih odjela
T 2	od 9 do 12 razrednih odjela
T 3	od 13 do 16 razrednih odjela
T 4	od 17 do 20 razrednih odjela
T 5	više od 20 razrednih odjela

Djelatnost školske knjižnice

Članak 5.

(1) Djelatnost školske knjižnice ostvaruje se međusobno povezanim djelatnostima:

- odgojno-obrazovnom
- stručno-knjižničnom
- kulturnom i javnom.

(2) Pripremanje, planiranje i programiranje rada školske knjižnice obuhvaća:

- izradu godišnjeg plana i programa rada školske knjižnice i pisanje godišnjeg izvješća o radu
- rad na usklađivanju s godišnjim planom rada škole i uključivanju školske knjižnice u školski kurikulum
- pripremanje za provedbu odgojno-obrazovne, knjižnične i kulturno-javne djelatnosti.

Odgojno-obrazovna djelatnost

Članak 6.

(1) Odgojno-obrazovna djelatnost školske knjižnice podrazumijeva rad s učenicima, učiteljima, nastavnicima, stručnim suradnicima, odgajateljima, ravnateljem i roditeljima te planiranje i programiranje odgojno-obrazovnoga rada.

(2) Rad s učenicima podrazumijeva:

- stvaranje intelektualnih, materijalnih i drugih uvjeta za učenje
- promicanje i sudjelovanje u unapređivanju svih oblika odgojno-obrazovnoga rada
- stvaranje uvjeta za interdisciplinarni pristup nastavi
- poučavanje i razvoj ključnih kompetencija
- poticanje kritičkog mišljenja i rješavanja problema
- poučavanje za samostalno i cjeloživotno učenje
- poticanje odgoja za demokraciju
- pomoć učenicima u učenju osiguranjem pristupa knjižničnim zbirkama i pružanjem usluga
- organizaciju nastavnih sati u knjižnici i izvan nje
- razvijanje svijesti o vrijednostima zavičajne i nacionalne kulture, posebno jezika, umjetnosti i znanosti
- razvijanje svijesti o multikulturalnosti uz organizaciju zbirki i različite projekte
- drugi odgojno-obrazovni rad s učenicima.

(3) Rad s učiteljima, nastavnicima, stručnim suradnicima, odgajateljima i ravnateljem podrazumijeva:

- rad na pripremi i provedbi nastavnih sati i radionica
- pripremu i sudjelovanje u istraživačkoj nastavi
- timski rad na pripremi i provedbi školskih, državnih i međunarodnih projekata i programa u skladu s kurikulumom
- organizaciju i provedbu stručnog usavršavanja za nastavno osoblje s ciljem njihova upućivanja u korištenje pouzdanih informacijskih izvora i učinkovitu uporabu novih tehnologija u e-učenju i e-podučavanju
- suradnju sa stručnim suradnicima, učiteljima, nastavnicima i odgajateljima te pojedinim stručnim službama izvan škole u dodatnoj pomoći učenicima
- rad na unapređenju rada školske knjižnice
- suradnju sa stručnim vijećima u školi
- mentorski rad s pripravnicima
- drugu suradnju s učiteljima, nastavnicima, stručnim suradnicima, odgajateljima i ravnateljem.

Stručna knjižnična djelatnost

Članak 7.

Stručna knjižnična djelatnost školske knjižnice podrazumijeva:

- izgradnju i upravljanje fondom, što uključuje zaštitu knjižnične građe, otpis i reviziju te izradu godišnjih planova nabave

– obradu knjižnične građe u računalno čitljivim kataložnim formatima te preuzimanje zapisa iz dostupnih normativnih i bibliografskih baza

– osiguranje dostupnosti i korištenja knjižnične građe i izvora informacija na različitim medijima

– izradu informacijskih pomagala (prikazi knjiga, tematski opisi i sl.)

– utvrđivanje i praćenje potreba korisnika

– razvijanje navike posjećivanja knjižnice

– organizirano i sustavno poučavanje korisnika o radu i korištenju knjižnica, upućivanjem u način i metode rada na istraživačkim zadacima uz upotrebu izvora informacija na različitim medijima

– rad s korisnicima (cirkulacija građe, preporuke za čitanje, pomoć u pronalaženju izvora informacija)

– poticanje čitanja i razvoj čitateljske kulture

– poučavanje informacijske i medijske pismenosti

– prikupljanje i unos statističkih podataka u Sustav jedinstvenoga elektroničkog prikupljanja statističkih podataka o poslovanju knjižnica koji se vodi u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu

– suradnju u izgradnji knjižničnog sustava

– suradnju s nadležnom županijskom matičnom razvojnom službom i matičnom službom za školske knjižnice u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu s ciljem ostvarivanja stručnih normi, jačanja savjetodavnih, suradničkih i razvojnih funkcija nadležnih matičnih službi kojima se osnažuje stručno knjižničarsko djelovanje u školskoj knjižnici

– uređivanje mrežnog mjesta školske knjižnice u sklopu mrežnog mjesta škole

– organizaciju nastavnoga gradiva za e-učenje i otvorene obrazovne sadržaje

– sudjelovanje u izgradnji školske digitalne knjižnice, digitalne zbirke i institucijskog repozitorija

– kvantitativno i kvalitativno samovrednovanje stručnog rada školske knjižnice

– druge stručne poslove.

Kulturna i javna djelatnost

Članak 8.

Kulturna i javna djelatnost školske knjižnice podrazumijeva:

– organizaciju, pripremu i provedbu kulturnih sadržaja (književne i filmske tribine)

– filmske i videoprojekcije, izložbe, kazališne predstave, glazbene i plesne izvedbe i dr., uz prihvaćanje autorskih prava

– poticanje integracije kulturnih i javnih djelatnosti s nastavom različitih odgojno-obrazovnih područja

– promicanje općeljudskih vrijednosti i usklađivanje društveno-humanističkih vrednota s ciljevima odgojno-obrazovnoga programa

– sudjelovanje u izgradnji kulturnog ozračja školske ustanove

– suradnju s kulturnim institucijama (narodne i druge knjižnice, arhivi, muzeji, kazališta i dr.)

– suradnju s drugim ustanovama koje organiziraju rad s djecom i mladeži u slobodno vrijeme

– suradnju sa strukovnim udrugama i srodnim institucijama.

Promidžba djelatnosti i javno zagovaranje

Članak 9.

Školska knjižnica kontinuirano radi na promidžbi knjižnice s ciljem informiranja korisnika te stručne i šire javnosti o uslugama i aktivnostima koje nudi i o njezinoj ulozi u školi i zajednici, čime se postiže odnos međusobnog razumijevanja i stječe potpora u ostvarivanju zadanih zadaća i ciljeva.

III. KNJIŽNIČNA GRAĐA I KNJIŽNIČNI FOND

Izgradnja i upravljanje knjižničnim fondom

Članak 10.

(1) Školska knjižnica osigurava knjižničnu građu koja zadovoljava obrazovne, informacijske, kulturne, stručne i osobne potrebe korisnika te je time potpora odgojno-obrazovnom procesu i njihovu osobnom razvoju.

(2) Izgradnja knjižničnog fonda temelji se na stručnim načelima sukladno smjernicama za izgradnju i upravljanje fondom koje školska knjižnica donosi na osnovi analize stanja i procjene potreba korisnika i ovog standarda.

(3) Knjižnični fond mora se kontinuirano izgrađivati nabavom nove građe te redovitim izlučivanjem za otpis u skladu s pravilnikom koji regulira zaštitu knjižnične građe, reviziju i otpis.

(4) Školska knjižnica surađuje s nastavnim osobljem i ostalim stručnim suradnicima pri donošenju smjernica za nabavu knjižnične građe.

Knjižnična građa

Članak 11.

(1) Knjižničnu građu čine:

– knjige i serijske publikacije u analognom i digitalnom obliku

– neknjižna građa (zvučna, vizualna)

– elektronička građa na prijenosnim medijima

– viševrsna građa

– drugi mediji s obrazovnim sadržajima

– didaktičke igračke i društvene igre.

(2) Osim knjižnične građe iz stavka 1. ovoga članka, školska knjižnica osigurava pristup online informacijskim izvorima.

Članak 12.

(1) Sadržaj knjižničnog fonda ovisi o vrsti škole, odnosno o kurikulumu i nastavnom planu i programu po kojem školska ustanova radi.

(2) Knjižnični fond je jedinstven i organiziran je u zbirke.

(3) Knjižnični fond školske knjižnice sadrži:

– obveznu lektiru te književne tekstove za cjelovito čitanje za potrebe izvođenja nastave predmeta Hrvatski jezik (u broju primjeka koji pokriva potrebe najvećeg razrednog odjela), a u školama u kojima se izvodi nastava na jeziku nacionalne manjine i književna djela na jeziku i pismu te nacionalne manjine

– referentnu zbirku (enciklopedije, rječnici, leksikoni, atlas i slično)

– znanstveno-popularnu literaturu

– stručnu literaturu za sva nastavna područja u skladu s programom škole

– literaturu iz pedagogije, metodike, psihologije, sociologije te knjižničarstva i informacijskih znanosti

– građu namijenjenu poticanju čitanja te čitanja u svrhu osobnih potreba i razonode

– literaturu na stranim jezicima

– posebne zbirke građe koje knjižnica stvara prema potrebama i interesima školske zajednice (zavičajna zbirka, zbirka stare građe, zbirka građe lagane za čitanje, zbirka građe za slijepe i slabovidne, didaktička sredstva i dr.)

– stručne i znanstvene serijske publikacije

– serijske publikacije za djecu i mladež.

(4) Školski udžbenici nisu dio knjižničkog fonda.

(5) Knjižnični fond iz stavka 3. ovoga članka u umjetničkim glazbenim školama obuhvaća i fonoteku, nototeku i zbirku glazbala (instrumentarij).

Struktura i opseg knjižničkog fonda

Članak 13.

(1) S obzirom na strukturu knjižničkog fonda, a u skladu s IFLA-inim i UNESCO-vim smjernicama za školske knjižnice, od ukupnog fonda minimalno 3 – 5 % čini referentna građa, a 5 – 10 % zbirka pedagoško-metodičke građe.

(2) Veličina knjižničkog fonda ovisi o broju učenika, učitelja, nastavnika, odgajatelja i stručnih suradnika.

(3) Broj jedinica knjižnične građe ne smije biti manji od 12 po učeniku, učitelju, nastavniku, odgajateljima i stručnim suradnicima, a u taj izračun ne ulazi mrežno dostupna građa.

(4) Knjižnica osnovne škole nabavlja najmanje pet, a knjižnica srednje škole najmanje 10 naslova odabranih serijskih publikacija (u analognom i/ili digitalnom obliku) za učenike, učitelje i nastavnike, stručne suradnike i odgajatelje.

(5) Ukupan knjižnični fond za školske knjižnice tipa 1. i 2. ne može biti manji od 2500 jedinica relevantne knjižnične građe, za školske knjižnice tipa 3. i 4. 3500, a za školske knjižnice tipa 5. 4500 jedinica.

(6) Broj jedinica audiovizualne i elektroničke građe (AVE) utvrđuje svaka školska ustanova prema svojem kurikulumu, planu i programu, potrebama i interesima školske zajednice.

(7) Školska knjižnica može osigurati pristup bazama podataka i nabavljati drugu elektroničku građu samostalno ili u suradnji s drugim knjižnicama.

(8) Knjižna građa dopunjava se svake školske godine sukladno raspoloživim sredstvima u državnom proračunu i proračunu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, a najmanje 0,5 jedinica po učeniku i učitelju, odnosno nastavniku, odgajatelju i stručnom suradniku.

(9) Prosječna starost knjižničkog fonda ne smije biti veća od 15 godina, osim posebnih zbirki (zavičajna zbirka i zbirka starih knjiga).

Obrada knjižnične građe

Članak 14.

(1) Obrada knjižnične građe temelji se na domaćim i međunarodnim stručnim pravilima i normama.

(2) Za sadržajnu obradu knjižnične građe koriste se Univerzalna decimalna klasifikacija, klasifikacijski sustavi za obradu građe namijenjene djeci, klasifikacijski sustavi za zbirke građe posebne vrste, a za kataložnu obradu pravilnik koji uređuje opis i pristup knjižničnoj građi.

(3) Zapisi o građi izrađuju se u računalno čitljivim formatima.

(4) U kooperativnoj obradi knjižnice preuzimaju i razmjenjuju normativne i bibliografske zapise iz zajedničke baze podataka koristeći se standardiziranim protokolima za razmjenu.

(5) Inventarne knjige trajno se čuvaju, odnosno osigurava se njihova odgovarajuća pohrana bilo da je riječ o analognom ili digitalnom obliku.

(6) Školska knjižnica treba imati javno dostupan knjižnični katalog na mreži (OPAC) dostupan na mrežnome mjestu škole.

IV. STRUČNI KNJIŽNIČARSKI DJELATNICI

Stručni suradnik knjižničar

Članak 15.

(1) U školskoj knjižnici stručne poslove obavlja stručni suradnik knjižničar.

(2) Norma rada stručnog suradnika i način zapošljavanja knjižničara utvrđuje se posebnim propisima iz sustava osnovnoškolskog i srednjoškolskog odgoja i obrazovanja.

Struktura radnog vremena stručnog suradnika knjižničara

Članak 16.

(1) Stručni suradnik knjižničar koji ima puno radno vrijeme obavlja stručne knjižničarske poslove i odgojno-obrazovni rad s učenicima te obavlja poslove vezane uz kulturnu i javnu djelatnost, stručno usavršavanje, planiranje, programiranje i pripremanje za rad s učenicima, suradnju s drugim odgojno-obrazovnim radnicima, drugim ustanovama i profesionalnim udruženjima.

(2) Obveze iz stavka 1. ovoga članka propisuju se posebnim propisima iz sustava osnovnoškolskog i srednjoškolskog odgoja i obrazovanja.

Profesionalni razvoj stručnog suradnika knjižničara

Članak 17.

(1) Stručni suradnik knjižničar ima pravo i obvezu trajno se profesionalno razvijati i usavršavati.

(2) Organizirano stručno usavršavanje obuhvaća:

– sudjelovanje na stručnim skupovima državne razine u organizaciji ministarstva nadležnog za obrazovanje i/ili agencija nadležnih za obrazovanje

– redovito sudjelovanje na stručnim skupovima županijske razine:

a) županijska stručna vijeća stručnih suradnika knjižničara u organizaciji nadležnih agencija

b) skupovi i edukacije u organizaciji županijskih matičnih knjižnica

– sudjelovanje na edukacijama u organizaciji Centra za stalno stručno usavršavanje knjižničara pri Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu

– sudjelovanje na domaćim i međunarodnim stručnim skupovima

– sudjelovanje na skupovima i edukacijama u organizaciji strukovnih knjižničarskih udruga

– stručno usavršavanje u organizaciji strukovnih udruga u području odgoja i obrazovanja

– sudjelovanje u programima mobilnosti

– stručno usavršavanje na školskoj razini.

(3) Individualno stručno usavršavanje obuhvaća stručno usavršavanje praćenjem sadržaja iz područja knjižničarstva i informacijskih znanosti i medijske pismenosti, literature iz psihološko-pedagoškog područja te praćenje izdavaštva i literature za djecu i mladež.

V. KORIŠTENJE KNJIŽNIČNE GRAĐE I USLUGA

Korisnici knjižničnih usluga

Članak 18.

(1) Pravo korištenja usluga školske knjižnice imaju svi učenici, učitelji, nastavnici, stručni suradnici, odgajatelji te ostali zaposlenici školske ustanove.

(2) Korištenje školske knjižnice uređuje se pravilnikom o radu knjižnice.

(3) Pravilnikom iz stavka 2. ovoga članka uređuju se prava korisnika, način korištenja knjižnične građe, postupak u slučaju oštećenja, uništenja ili gubitka posuđene knjižnične građe te radnog vremena knjižnice.

(4) Usluge i programi školske knjižnice su besplatni.

(5) Radno vrijeme školske knjižnice organizira se prema radnom vremenu školske ustanove.

(6) Za škole koje rade u dvije smjene, radno vrijeme knjižnice potrebno je organizirati na način da su usluge knjižnice dostupne u obje smjene.

(7) Radno vrijeme mora biti istaknuto na vratima knjižnice i na mrežnome mjestu škole.

Zaštita osobnih podataka

Članak 19.

(1) Školske knjižnice, u skladu s propisom kojim se uređuje zaštita osobnih podataka, imaju pravo prikupljati i obrađivati osobne podatke svojih članova i korisnika.

(2) Zaštita privatnosti osobnih podataka regulira se internim aktom matične ustanove ili same knjižnice kojim se uređuje svrha njihova prikupljanja, kategorije podataka koji se obrađuju, rokovi pohrane podataka, tko ima pristup osobnim podacima, tko su primatelji podataka te koje se mjere zaštite i na koji način provode.

VI. PROSTOR I OPREMA

Prostor školske knjižnice

Članak 20.

(1) Školska knjižnica smještena je na frekventnoj i korisnicima lako dostupnoj lokaciji u središtu škole, vidljivo označena.

(2) Školska knjižnica mora imati takve prostorne uvjete koji omogućuju siguran i pregledan smještaj knjižnične građe, računalne i druge opreme, rad stručnog suradnika knjižničara i neometano korištenje svih informacijskih izvora.

(3) Pri planiranju izgradnje novih školskih zgrada ili proširenju i preuređivanju postojećih, kao i pri preseljenju školskih knjižnica u nove prostore, uzima se u obzir:

– smještaj knjižnice u središtu zgrade, po mogućnosti u prizemlju

– svi knjižnični sadržaji (zbirke, prostor za rad i dr.) moraju biti ujedinjeni u funkcionalno cjelovitom prostoru

– knjižnica ne smije biti smještena ispod razine zemlje, u prostoru koji nema izvor dnevne svjetlosti, niti u potkrovlju, niti dijeliti

prostor s drugim sadržajima koji mogu utjecati na smanjenje opsega knjižnične djelatnosti

– pristup za osobe s invaliditetom

– prilagodljivost prostora za različite aktivnosti i buduće promjene u školskom obrazovnom programu, kao i pojavu novih tehnologija.

(4) Pri planiranju smještaja školske knjižnice vodi se računa o udobnosti i funkcionalnosti prostora, preglednosti s minimumom zadanih pregrada te je potrebno predvidjeti potrebe korisnika i zahtjeve ostvarenja programa rada školske knjižnice za sljedećih 20 godina.

Funkcionalne cjeline

Članak 21.

U školskoj knjižnici moraju se osigurati sljedeće funkcionalne cjeline:

– ulazni prostor s posebnim ulazom u odnosu na ostale sadržaje škole

– radni prostor stručnog suradnika knjižničara s računalom za pružanje informacija, rad s korisnicima i stručni rad

– prostor za smještaj građe u slobodnom pristupu

– prostor za smještaj referentne zbirke i ostalih neposudbenih zbirki

– čitaonički prostor za pojedinačni rad, rad u skupini cijeloga razrednog odjela ili veće skupine učenika

– prostor za računala za korisnike i audiovizualnu i elektroničku opremu

– prostor za postavljanje izložbi

– u osnovnoškolskim knjižnicama kutak za učenike nižih razreda.

Veličina knjižnice

Članak 22.

(1) Minimalna veličina prostora predviđenog za školsku knjižnicu ovisi o tipu školske knjižnice sukladno članku 4. ovog Pravilnika.

(2) Prostor za školske knjižnice planira se prema sljedećim mjerilima:

– rad s korisnicima: posudba građe, informacijska služba, katalog – 15 m²

– smještaj knjižnične građe u slobodnom pristupu – 5,5 m² za 1000 knjiga

– čitaonički prostor s mogućnošću prilagodbe za različite oblike rada – 2 m² po čitateljskome mjestu (14 do 28 mjesta ovisno o veličini razrednog odjela)

– prostor za korištenje računala: za 3 do 5 mjesta – 15 m² (broj računala ovisi o broju učenika škole)

– prostor za priručnike i serijske publikacije – najmanje 5 m²

– prostor za posebne zbirke (audiovizualna i elektronička građa i sl.) – 5 m²

– kutak za učenike nižih razreda osnovne škole – 5 m²

– kabinet knjižničara – najmanje 15 m²

– izložbeni prostor (na zidovima, panoima i sl., u sklopu ostalih funkcionalnih cjelina

– prostora)

– spremište za knjižničnu građu (prema potrebi).

(3) Prilikom utvrđivanja veličine knjižnice treba uzeti u obzir da u knjižnici istodobno može boraviti najmanje 5 % učenika škole, a radni prostor po jednom korisniku iznosi 2 m².

(4) Pri utvrđivanju veličine knjižnice i čitaonice učeničkog doma uzima se u obzir 2 m² prostora po učeniku za 10 % učenika s time da je najmanja veličina 60 m², 5,5 m² prostora za police s 1000 knjiga na svakih 100 učenika, prostor za knjižničara veličine 15 m² te prostor za informatičku opremu, priručnike i periodiku, ovisno o veličini doma.

Higijensko-tehnički uvjeti

Članak 23.

(1) Za smještaj knjižnične građe treba osigurati minimalne tehničke uvjete sukladno propisima kojima je regulirana zaštita, revizija i otpis knjižnične građe, a zaštita osoblja i korisnika školske knjižnice provodi se sukladno propisima koji uređuju zaštitu ljudi u prostoru.

(2) Za omogućavanje primjerenih uvjeta rada u školskoj knjižnici potrebno je zadovoljiti zahtjeve koji se odnose na: održavanje, osvjetljenje, prozračivanje, toplinsku zaštitu, zaštitu od buke, akustiku, grijanje i hlađenje, električne, telefonske i računalne instalacije, zaštitu od požara i zaštitu od provale, sukladno odgovarajućim propisima.

Knjižnični namještaj

Članak 24.

(1) Knjižnični namještaj treba imati odgovarajuće certifikate kojima se jamči kvaliteta i izdržljivost materijala.

(2) Namještaj treba biti namjenski izrađen, funkcionalan, stilski ujednačen, privlačnih boja i oblika te jednostavan za održavanje.

(3) Poželjna je pokretljivost dijela namještaja za preoblikovanje prostora.

(4) Sav namještaj treba biti dimenzioniran prema visini, dobi korisnika i posebnim potrebama korisnika (učenika) te zadovoljavati ergonomske zahtjeve.

(5) Za učenike s posebnim obrazovnim potrebama treba biti osiguran prilagođeni namještaj i potrebna pomagala.

(6) Za računala se preporučuju stolovi s ergonomskim karakteristikama.

(7) Osnovni namještaj u školskoj knjižnici: jednostrane i dvostrane police za knjige, police/ormari s kosim vodoravnim plohamama za časopise, police/stalci/ormari za AVE građu, ormar za didaktičke igračke i društvene igre, radni stol knjižničara za informacije i posudbu knjižnične građe, stolovi i stolci za korisnike, kolica za prijenos građe.

(8) U knjižnici osnovne škole treba predvidjeti jedan ili nekoliko nižih stolova i stolaca, kao i korita ili niže police za ilustrirane knjige.

(9) Dio opreme čine držači i nosači za knjige, natpisi za police, signalizacija u prostoru knjižnice, izložbeni i informativni panoi, jastuci/vreće za sjedenje, ljestve, vješalice i dr.

Tehničke karakteristike knjižničnih polica

Članak 25.

(1) Police trebaju biti stabilne i sigurne te prema potrebi pokretne, a vodoravne plohe u sklopu polica moraju biti pomične po visini, izrađene od metala ili drva ili kombinacije navedenih materijala.

(2) Razmak između polica iznosi 90 cm, a glavni prolaz 120 cm.

(3) Oznake i natpisi na policama moraju biti jasni i lako uočljivi.

(4) Tehničke karakteristike polica za smještaj građe su:

Tablica 2. Tehničke karakteristike polica za smještaj građe

Police za knjige	(cm)
Visina bočnih stranica	160 – 180 (maksimalna visina gornjeg ruba 195)
Dužina polica	80 – 100
Dubina polica	25 – 30
Unutarnji razmak među vodoravnim plohamama	30 – 35
Udaljenost od tla	15 – 20

(5) Police u spremištima mogu biti i više od dva metra.

(6) Ostakljeni namještaj preporučuje se samo za smještaj posebnih zbirki u cilju njihove zaštite.

(7) Neknjižna građa (AVE, viševrsna građa, društvene igre i slično) mora se smjestiti na odgovarajući način kako bi se osigurala njezina primjerena dostupnost i zaštita.

Tehnička i računalna oprema

Članak 26.

(1) U školskoj knjižnici osigurava se uporaba suvremene informacijsko-komunikacijske tehnologije (IKT).

(2) Za poslovanje u stručni rad u školskoj knjižnici osigurava se:

– telefon i/ili mobitel za službenu upotrebu

– brzi pristup Internetu

– multifunkcijski uređaj (kopiranje, skeniranje, ispis i pisac)

– računalo i program za cjelokupno knjižnično poslovanje koji je temeljen na domaćim i međunarodnim bibliografskim standardima i protokolima za razmjenu podataka

– računala za korisnike s brzim i pouzdanim pristupom Internetu (za pristup knjižničnom katalogu, udaljenim bazama podataka):

– najmanje 5 računala za škole do 400 učenika

– najmanje 10 računala za škole do 800 učenika

– najmanje 15 računala za škole s više od 800 učenika

– RFID čitač ili čitač crtičnog koda ili čitač QR koda.

(3) Preporučena tehnička i računalna oprema u školskoj knjižnici je:

– prijenosno računalo za ostale poslove

– slušalice s mikrofonom i web-kamera

– vanjski memorijski uređaj velikog kapaciteta za izradu privremih kopija, odnosno mogućnost korištenja na »oblaku«

– uređaj za uvezivanje i plastificiranje

– pametna ploča/videoprojektor i projekcijsko platno

– oprema i programi za multimedijalnu obradu (digitalni fotoaparat i/ili digitalna videokamera)

– najmanje pet tableta i pet e-čitača

– fiksne i/ili prijenosne samostojeće zvučnike

– TV-prijamnik s pristupom obrazovnim sadržajima

– elektroničko povećalo (stolno ili prijenosno).

(4) Sva računalna oprema u školskoj knjižnici mora imati konfiguraciju prilagođenu programskim zahtjevima.

(5) Zastarjelu računalnu opremu treba redovito zamjenjivati novom.

VII. STRUČNI NADZOR

Članak 27.

Županijska matična razvojna knjižnica obavlja stručni nadzor i pruža stručno-savjetodavnu pomoć u knjižničnom poslovanju.

VIII. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 28.

Školske ustanove dužne su uskladiti djelatnost svojih knjižnica s odredbama ovog standarda i koeficijentom izvodljivosti, koji je u prilogu ovog standarda i njegov je sastavni dio.

Članak 29.

Stupanjem na snagu ovog standarda prestaje važiti Standard za školske knjižnice (»Narodne novine«, broj 34/00).

Članak 30.

Ovaj standard stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

Klasa: 611-04/23-01/00003

Urbroj: 533-05-23-0001

Zagreb, 11. travnja 2023.

Ministar

prof. dr. sc. Radovan Fuchs, v. r.

PRILOG

KOEFIČIJENT IZVODLJIVOSTI STANDARDA

(1) Koeficijent izvodljivosti (K_i) ovog standarda oznaka je postupnih rokova, do završno 2027. godine, u kojima se pojedini standard treba postići:

$K_i = 0$ =vi standardi označeni koeficijentom izvodljivosti 0 stupaju na snagu odmah nakon donošenja ovog standarda.

$K_i = 1$ =vi standardi označeni koeficijentom izvodljivosti 1 moraju se postići do kraja 2024. godine.

$K_i = 2$ =vi standardi označeni koeficijentom izvodljivosti 2 moraju se postići do kraja 2025. godine.

$K_i = 3$ =vi standardi označeni koeficijentom izvodljivosti 3 moraju se postići do kraja 2027. godine.

(2) Standardi utvrđeni mjerilima iz ovog standarda realizirat će se prema sljedećim koeficijentima izvodljivosti:

KOEFIČIJENTI IZVODLJIVOSTI STANDARDA (obveze koje su utvrđene u tekstu Standarda za školske knjižnice)	K_i
Prostor knjižnice	3
Prostor knjižnice – izgradnja nove školske ustanove, dogradnja i rekonstrukcija postojećih	0
Oprema – knjižnični namještaj	2
Oprema – knjižnični namještaj – nove škole, dogradnja i rekonstrukcija postojećih	0
Oprema – tehnička i računalna oprema	1
Računalni program za knjižnično poslovanje	0
Obrada knjižnične građe	0
Javno dostupan katalog na mreži (OPAC)	1
Knjižnična građa – minimalan fond i nabava	0
Stručni knjižničarski djelatnici	1
Stručno usavršavanje stručnih knjižničarskih djelatnika	0
Pravilnik o radu (korištenju) knjižnice	0
Radno vrijeme školske knjižnice	1
Plan rada	0

MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE

1025

Na temelju članka 22. stavka 6. Zakona o akvakulturi (»Narodne novine«, br. 130/17., 111/18., 144/20. i 30/23.), ministrica poljoprivrede donosi

PRAVILNIK
O REGISTRU PLOVILA U AKVAKULTURI

Opće odredbe

Članak 1.

Ovim Pravilnikom propisuje se:

- sadržaj zahtjeva za upis u Registar plovila u akvakulturi (u daljnjem tekstu: Registar)
- sadržaj odobrenja za upis u Registar
- sadržaj Registra.

Članak 2.

(1) Izrazi koji se koriste u Zakonu o akvakulturi (»Narodne novine«, br. 130/17., 111/18., 144/20. i 30/23.) (u daljnjem tekstu: Zakon) koriste se i u ovom Pravilniku.

(2) U smislu ovoga Pravilnika plovila koja se koriste u akvakulturi te upisuju u Registar jesu pomorski objekti definirani Pomorskim zakonikom (»Narodne novine«, br. 181/04., 76/07., 146/08., 61/11., 56/13., 26/15. i 17/19.) te objekti unutarnje plovidbe definirani Zakonom o plovidbi i lukama unutarnjih voda (»Narodne novine«, br. 144/21.).

(3) Izrazi koji se koriste u ovom Pravilniku, a imaju rodno značenje odnose se jednako na muški i ženski rod.

Zahtjev za upis u Registar

Članak 3.

(1) Pravna ili fizička osoba obrtnik koja je nositelj dozvole za akvakulturu podnosi zahtjev za upis u Registar (u daljnjem tekstu: zahtjev) Ministarstvu.

(2) Plovilo se može upisati u Registar samo ako:

- se nalazi u vlasništvu, najmu ili leasingu nositelja dozvole za akvakulturu
- je upisano u Upisnik brodova koji se vodi pri ministarstvu nadležnom za pomorstvo s važećim tehničkim pregledom, odnosno u Hrvatski Registar brodova s dokazom o tehničkoj prihvatljivosti plovila.

(3) Zahtjev iz stavka 1. ovoga članka će se smatrati potpunim ako sadrži sljedeće podatke i dokumentaciju:

1. o nositelju dozvole za akvakulturu:

- a) naziv nositelja
- b) sjedište nositelja (adresa)
- c) OIB nositelja
- d) broj dozvole za akvakulturu

2. o plovilu:

- a) vrsta plovila
- b) ime plovila i/ili oznaka plovila
- c) način korištenja plovila:

– isključivo u akvakulturi

– u akvakulturi i gospodarskom ribolovu (GR).

d) CFR broj (jedinstveni identifikacijski broj) za plovila u gospodarskom ribolovu

e) NIB (Nacionalni identifikacijski broj) plovila

3. elektronički zapis o vlasništvu plovila iz Upisnika brodova kojim se dokazuje da je plovilo u vlasništvu, najmu ili leasingu nositelja dozvole za akvakulturu

4. preslik odgovarajuće dokumentacije ili elektronički zapis kojim se dokazuje da je plovilo upisano u Upisnik brodova s važećim tehničkim pregledom, odnosno u Hrvatski Registar brodova s dokazom o tehničkoj prihvatljivosti plovila sukladno propisima iz područja pomorstva.

(4) Obrazac zahtjeva iz stavka 1. ovoga članka objavljuje se na mrežnim stranicama Ministarstva.

Odobrenje za upis u Registar

Članak 4.

(1) Podnositelju zahtjeva iz članka 3. stavka 1. ovoga Pravilnika Ministarstvo rješenjem izdaje Odobrenje za upis u Registar (u daljnjem tekstu: Odobrenje), ako udovoljava uvjetima iz članka 3. stavka 2. ovoga Pravilnika.

(2) Odobrenje sadrži:

1. podatke o nositelju dozvole (naziv, OIB nositelja, sjedište nositelja)

2. broj dozvole za akvakulturu

3. jedinstvenu oznaku plovila u Registru

4. redni broj upisa u Registar

5. ime plovila i/ili oznaku plovila (ovisno o vrsti plovila).

(3) Jedinstvena oznaka plovila u Registru iz stavka 2. ovoga članka sastoji se od niza slova i znamenki, pri čemu niz slova AQUA predstavlja oznaku namjene korištenja plovila u akvakulturi, a niz znamenki čini 8 znamenki, od kojih prve četiri sadrže broj dozvole za akvakulturu, a posljednje četiri redni broj upisa u Registar.

(4) Ministarstvo će provesti upis u Registar, nakon što rješenje iz stavka 1. ovoga članka postane izvršno.

Registar

Članak 5.

(1) Ministarstvo u Registar upisuje sljedeće podatke:

1. redni broj i datum upisa u Registar

2. klasifikacijsku oznaku, urudžbeni broj, mjesto i datum izdavanja Odobrenja

3. podatke o nositelju dozvole (naziv, OIB, adresa sjedišta) i broj dozvole za akvakulturu

4. jedinstvenu oznaku plovila u Registru

5. NIB

6. ime plovila i/ili oznaku plovila (ovisno o vrsti plovila)

7. CFR broj (ako je primjenjivo)

8. osnovne podatke o karakteristikama plovila:

– vrsta plovila

– godina proizvodnje

– duljina trupa (m) ili duljina preko svega (m) (ovisno o vrsti plovila)

– porivni uređaj

– tip motora

– snaga motora (kW)

– neto i/ili bruto tonaža (ovisno o vrsti plovila)

9. podatke o promjenama u Odobrenju (opis promjene, klasifikacijsku oznaku, urudžbeni broj, datum rješenja o promjeni podataka u Odobrenju)

10. napomenu, ako je potrebno.

(2) Ukidanjem dozvole za akvakulturu, prelaskom plovila u vlasništvo, najam ili leasing pravne ili fizičke osobe koja nije nositelj dozvole za akvakulturu, odnosno prestankom korištenja plovila u akvakulturi, plovilo se u Registru označava kao neaktivno.

Upis promjene u Registru

Članak 6.

(1) Za upis promjene u Registru podnosi se zahtjev Ministarstvu, koji uz ostalo sadrži:

– redni broj upisa u Registar na koju se odnosi tražena promjena

– opis promjene uz obrazloženje

– preslik dokumenata kojima se dokazuje tražena promjena.

(2) U slučaju promjene koja se odnosi na plovilo, tj. vlasništvo, najam ili leasing plovila, porivni uređaj i snagu motora te je li plovilo u funkciji obavljanja djelatnosti akvakulture, nositelj odobrenja iz članka 4. stavka 2. ovoga Pravilnika dužan je najkasnije u roku od 15 dana od dana nastanka promjene podnijeti zahtjev iz stavka 1. ovoga članka Ministarstvu.

(3) Obrazac zahtjeva iz stavka 1. ovoga članka objavljuje se na mrežnim stranicama Ministarstva.

Završna odredba

Članak 7.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

Klasa: 011-01/21-01/49

Urbroj: 525-12/793-23-19

Zagreb, 23. svibnja 2023.

Ministrica poljoprivrede

Marija Vučković, v. r.

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA

1026

Na temelju članka 65. Zakona o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti (»Narodne novine«, br. 79/07, 113/08, 43/09, 130/17, 114/18, 47/20, 134/20 i 143/21) i članka 19. stavka 4. Zakona o proračunu (»Narodne novine«, broj 144/21), ministar zdravstva uz prethodnu suglasnost ministra financija donosi

PRAVILNIK

**O DOPUNI PRAVILNIKA O UVJETIMA I NAČINU
OBAVLJANJA OPREMANJA, PRIJENOSA,
PRIJEVOZA, KREMIRANJA, POGREBA I
ISKOPAVANJA UMRLIH OSOBA TE O UVJETIMA
GLEDE PROSTORA I OPREME PRAVNIH I
FIZIČKIH OSOBA ZA OBAVLJANJE OPREMANJA,
PRIJENOSA, PRIJEVOZA, KREMIRANJA, POGREBA
I ISKOPAVANJA UMRLIH OSOBA**

Članak 1.

U Pravilniku o uvjetima i načinu obavljanja opremanja, prijenosa, prijevoza, kremiranja, pogreba i iskopavanja umrlih osoba te o uvjetima glede prostora i opreme pravnih i fizičkih osoba za obavljanje opremanja, prijenosa, prijevoza, kremiranja, pogreba i iskopavanja umrlih osoba (»Narodne novine«, br. 116/18 i 50/20) u članku 4. stavku 1. iza riječi: »bolesti COVID-19 uzrokovane virusom SARS-CoV-2,« dodaju se riječi: »kod pojedinih varijanti odnosno podvarijanti virusa SARS-CoV-2 sukladno posebnim uputama Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo,«.

Članak 2.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

Klasa: 011-02/22-04/03
Urbroj: 534-07-1-1/6-23-4
Zagreb, 1. lipnja 2023.

Ministar
izv. prof. dr. sc. Vili Beroš, dr. med., v. r.

NARODNE NOVINE
SLUŽBENI LIST REPUBLIKE HRVATSKE

Glavna urednica: Zdenka Pogarčić

10 000 Zagreb, Trg sv. Marka 2, telefon: (01) 4569-244

NAKLADNIK: Narodne novine d.d., 10020 Zagreb, Savski gaj XIII. 6

Predsjednica Uprave: dr. sc. Darija Prša

Nakladnička djelatnost, 10020 Zagreb, Savski gaj XIII. 6

Direktor: Ostap Graļjuk, v. d.

Izvršna urednica: Gordana Mihelja – telefon: (01) 6652-855

TISAK I OTPREMA NOVINA: Narodne novine d.d., 10020 Zagreb,

Savski gaj XIII. 13, telefon: (01) 6502-759, telefon/telefaks: (01) 6502-887.

Reklamacije za neprimljene brojeve primaju se u roku od 20 dana.

Poštarina plaćena u pošti 10000 Zagreb.

Novine izlaze jedanput tjedno i prema potrebi.

Internetsko izdanje – www.nn.hr

PRIMANJE OGLASA I PRETPLATA: Narodne novine d.d. – Nakladnička djelatnost, 10020 Zagreb, Savski gaj XIII. 6

Primanje oglasa: telefon: (01) 6652-870, telefaks: (01) 6652-871,
e-adresa: oglas@nn.hr. Cjenik objave oglasa dostupan je na www.nn.hr.

MALI OGLASNIK – oglasi za poništenje isprava: telefon: (01) 6652-888, telefaks: (01) 6652-897, e-adresa: oglas.gradjana@nn.hr.

Oglasi za Mali oglasnik plaćaju se osobno u maloprodajama Narodnih novina d.d. ili uplatom na žiroračun (upute dostupne na www.nn.hr).

Pretplata i prodaja novina: telefon: (01) 6652-869, telefaks: (01) 6652-897, e-adresa: e-pretplata@nn.hr. Pretplata za 2023. godinu iznosi 318,27 EUR/2.398,00 kn* bez PDV-a, za inozemne pretplatnike iz Europe 730,00 EUR, bez PDV-a, a izvan Europe 910,00 USD, bez PDV-a. Pretplatnicima koji se pretplate tijekom godine ne možemo osigurati primitak svih prethodno izašlih brojeva.

O promjeni adrese pretplatnik treba poslati obavijest u roku od 8 dana.

Žiroračun kod Privredne banke Zagreb: IBAN: HR3623400091500243194/ SWIFT: HPBZHR2X. Cijena ovog broja je 4,91 EUR/37 kn*.

*Fiksni tečaj konverzije = 7,53450

Barbara Herceg Pakšić

ISPRIKA U KAZNENOM PRAVU – PREKORAČENJE GRANICA NUŽNE OBRANE I KRAJNJA NUŽDA

Recenzenti:

Davor Derenčinović, Igor Martinović, Marin Mrčela

Cijena: 24,16 EUR/182,00 kn

□ Pravna biblioteka – monografije □ veljača 2021. □ meki uvez

Oznaka: 811-468

Više na: www.nn.hr

Knjiga se može naručiti u Narodnim novinama d.d., Odjel prodaje knjiga i časopisa, Zagreb, Savski gaj XIII. 6, tel.: 01/6652 866, 6652 843, telefaks: 01/6652-828, e-pošta: prodajaknjiga@nn.hr, odnosno kupiti u našim prodavaonicama ili u e-trgovini Narodnih novina d.d.

Frane Staničić, Bosiljka Britvić Vetma, Božidar Horvat

KOMENTAR ZAKONA O UPRAVNIM SPOROVIMA

Recenzenti:

prof. dr. sc. Boris Ljubanović
izv. prof. dr. sc. Marko Šikić

□ lipanj 2017. □ 368 stranica □ tvrdi uvez □

Cijena: 39,15 EUR/295,00 kn

Oznaka: 811-395

Više na: www.nn.hr

Knjiga se može naručiti u Narodnim novinama d.d., Odjel prodaje knjiga i časopisa, Zagreb, Savski gaj XIII. 6, tel.: 01/6652-866, 6652-843, telefaks: 01/6652-828, e-pošta: prodajaknjiga@nn.hr, odnosno kupiti u našim prodavaonicama ili u e-trgovini Narodnih novina d.d.

*Mato Bartoluci, Sanela Škorić,
Mirna Andrijašević i suradnici*

MENADŽMENT SPORTSKOGA TURIZMA I NJEGOVIH SRODNIH OBLIKA

Recenzenti:

Nevenka Čavlek, Lovorka Galetić, Dragan Milanović

□ Ekonomska biblioteka □ siječanj 2021. □ meki uvez

Cijena: 27,87 EUR/210,00 kn

Oznaka: 811-467

Više na: www.nn.hr

Knjiga se može naručiti u Narodnim novinama d.d., Odjel prodaje knjiga i časopisa, Zagreb, Savski gaj XIII. 6, tel.: 01/6652 866, 6652 843, telefaks: 01/6652-828, e-pošta: prodajaknjiga@nn.hr, odnosno kupiti u našim prodavaonicama ili u e-trgovini Narodnih novina d.d.

*Dubravka Hrabar, Nenad Hlača, Dijana Jakovac-Lozić,
Aleksandra Korać Graovac, Irena Majstorović, Anica Čulo Margaletić, Ivan Šimović*

OBITELJSKO PRAVO

**Urednica
Dubravka Hrabar**

Recenzenti:

Suzana Bubić, Gordana Kovaček Stanić i Ana Radina

Pregled sadržaja

- I. UVOD U OBITELJSKO PRAVO (Dubravka Hrabar)
- II. BRAČNO PRAVO (Dubravka Hrabar)
- III. IZVANBRAČNA ZAJEDNICA (Dubravka Hrabar)
- IV. PODRIJETLO DJETETA (Dubravka Hrabar)
- V. OBITELJSKOPRAVNI ODNOSI RODITELJA I DJECE (Dubravka Hrabar)
- VI. MIRNO RJEŠAVANJE OBITELJSKIH PRIJEPORA (Anica Čulo Margaletić)
- VII. POSVOJENJE (Dijana Jakovac-Lozić)
- VIII. ISTOSPOLNE ZAJEDNICE (Aleksandra Korać Graovac)
- IX. SKRBNIŠTVO (Nenad Hlača)
- X. UZDRŽAVANJE (Aleksandra Korać Graovac)
- XI. IMOVINSKI ODNOSI (Aleksandra Korać Graovac)
- XII. EUROPSKO OBITELJSKO PRAVO (Irena Majstorović)

Cijena: 39,29 EUR/296,00 kn

▣ Pravna biblioteka ▣ Udžbenici ▣ rujan 2021. ▣ meki uvez

Oznaka: 811-475

Više na: www.nn.hr

Knjiga se može naručiti u Narodnim novinama d.d., Odjel prodaje knjiga i časopisa, Zagreb, Savski gaj XIII. 6, tel.: 01/6652 866, 6652 843, telefaks: 01/6652-828, e-pošta: prodajaknjiga@nn.hr, odnosno kupiti u našim prodavaonicama ili u e-trgovini Narodnih novina d.d.